

YENİ ÇAĞ

- **R. Kastro Rüz:** Devrimizin bayrağı
- **Penço Kubadinski:** Sosyalist demokrasinin gelişmesinde toplumsal örgütlerin rolü
- **Roland Bauer:** Barış ve yaşam için nükleer savaşa karşı
- **Jorge Pereyra:** Yığınsal bir proleter öncü için
- **Yuli Organisyan:** Parti ve halk-Ortak yazgı
- **Macid Hamid Musa:** Emperyalizm ve gerçiliğin saldırısıyla karşı karşıya
- **xx:** Sosyal demokrasi ve Latin Amerika
- **Miroslav Stepan:** Daha bugünden aktif olmak
- **xx:** SBKP: gerçekler ve sayıları
- **xx:** Reagan yönetiminde CİA

Ozel sayfalar

- **xx:** TKP Merkez Komitesi'nin bildirisi
- **xx:** TKP MK Politik Bürosu'nun açıklaması
- **xx:** TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın SBKP Merkez Komitesi'ne mesajı
- **xx:** TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın PBİP MK Birinci Sekreteri V. Yaruzelski yoldaşa mesajı
- **xx:** TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı

8

Agustos
1983

BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI

Devrimimizin bayrağı

MONKADA DERSLERİ ÜSTÜNE DÜŞÜNCELER

Raul Kastro Ruz

Küba Komünist Partisi MK İkinci Sekreteri

26 Temmuz, Monkada kışlasına karşı girişilen taaruzun 30. yıldönümüdür. Bu yiğitçe eylem, halkımızın tam kurtuluşu için yürüttüğü uzun savaşta bir dönüm noktası oldu. Küba'nın ulusal kahramanı Hose Marti'nin deyişiyle, ikinci ve nihai bağımsızlığı elde etmek için savaşan Latin Amerika ülkeleri açısından, nesnel önemi ve sonuçları bakımından örnek niteliğindedir.

Adada yeni sömürgecilik egemenliğini sürdüren Birleşik Amerika yönetici çevrelerine meydan okuyan, geleneksel yerli burjuva partilerinden ayrılan, bunların ve benzerlerinin oluşturduğu işbirlikçiliğe kesin karşı çıkan, küçük ama kararlı bir devrimci öncü kol, beklenmedik bir anda ülkenin ikinci güçlü kalesine karşı atağa geçti. Bu kalenin fethi ile birlikte yığınları silahlandırarak Küba halkının genel ayaklanmasını başlatmayı amaçladı. Böylece, Küba halkının tarihinde yeni bir sayfa açıldı. Fulhensio Batista'nın kanlı diktatörlüğüne, yüzyılımızın başından beri Küba ulusunu sömürenlere, Birleşik Amerika'nın boyunduruğuna ve Amerikan tekellerinin talanına karşı silahlı savaş, ana savaş biçimine dönüştü.

Silahlı eylemlerin ideolojik motorunu, ilerici yönelimli bir program oluşturuyordu. Bu program, o dönemin ulusal koşullarında gerçekleştirilebilecek en önemli sosyal-ekonomik ve politik dönüşümlere ilişkin istemleri içeriyordu.

Gerek eylemler, gerekse program, savaşımın başlıca nesnel ve öznel koşullarının Marksist-Leninist analizinin daha önceden çıkartılmış olan

ön koşullarına uygun düşünüyordu. Bu ön koşullar, «temsili demokrasi» denilen ve ABD'ye bağımlı burjuva rejimince bile gerekleri yerine getirilmeyen seçim sonucunda reformist partinin (çoğunluk bu partiden yanaydı) (!) iktidara gelmesini engellemek amacıyla 10 Mart 1952'de yapılan emperyalizm yanlısı hükümet devirmesinden sonra hızlı bir gelişme göstererek olgunlaşıyordu.

Fidel Kastro'nun belirttiği gibi, emperyalizm ve onun yerli uşakları tüm silahlarını Küba komünistlerinin küçük partisine yöneltirken, öncelikle emekçilerin oluşturduğu ve üst yönetiminin Marksizm-Leninizm idelerini paylaştığı bu yeni öncü kol, iki yandan hücumla geçti ve daha sonraları yeni-sömürgecilik sisteminin yıkılmasına yol açtı.

Yeryüzünün en güçlü kapitalist devletinin sadece 140 kilometre uzağında, Washington'a yüzyıllık bağımlılığın kökünü kazımayı, ulusal egemenliği eksiksiz sağlamayı ve ülkenin sosyal ekonomik yapısında radikal değişiklikleri gerçekleştirmeyi amaçlayan bir süreç başladı. ABD emperyalistlerinin kendi çiftliği saydığı, tekellerin bir talan ve vurgun alanı olarak kullandığı ve Beyaz Saray'ın dış politikasının başlıca nesnesi olarak gördüğü bu bölgenin tam da «göbeği»nde böylesi amaçların konulması, tüm anakara için tarihsel açıdan büyük önem taşıyordu.

26 Temmuz 1953 eyleminin taktik açıdan başarısızlığı, önümüze koyduğumuz askersel ödevlerin çözülememiş olması, devrimci sürecimizin önemli aşamalarından biri olarak tarihe geçen bu taarruzun tarihsel sonuçlarının özünü değiştirmede. Santiyago de Kuba (geçmişteki bağımsızlık savaşlarında büyük deneyimlerin elde edildiği ve bu geleneklerin güçlü olduğu kent) kentinin Monkada kışlasının kalelerinde ve aynı zamanda Bayamo kışlası yakınlarında girişilen eylemler, silahlı savaşın yeni bir aşamasını oluşturdu ve bu savaş, 1959'un ilk günlerinde emperyalizmin desteklediği zorbalık rejiminin tümüyle alaşağı edilmesine dek sürdü.

Ezilmesi olanaksız devrimci halk hareketine katılan genç kuşakların saflarında bir politik örgüt ve yönetim oluştu ve antidemokratik, ihanet rejimine karşı kararlı savaşa önderlik etti. Genç devrimci hareketimizin programını, Fidel Kastro, Monkada taarruzu ile ilgili olarak açılan davada «Tarih beni aklayacaktır» başlıklı savunmasında sergiledi. Yığınların özlendiklerini ve ülkenin gereksinimlerini kapsamlı ve ardıcıl bir biçimde dile getiren bu program, daha sonra en geniş halk kesimlerinin muhalefet ve savaş cephesinde birleşmeleri için sağlam bir temel oluşturdu.

Bu yığıtçe taarruza çağırılan ülkelere derin inanç ve bağlılık, halk arasında derin kökler saldı. Monkada, bundan sonraki iki çözümlü çarpışma için, ilerdeki devrimci eylemlerin ana biçimine dönüşen ve tüm ülke

(!) Burada, Küba Halk Partisi'nden («Ortodokslar») söz ediliyor.

ölçüsünde oluşturulan illegal savaşın güvenli dayanağı haline gelen «Granma» operasyonları ve dağlardaki gerilla savaşları için çıkış noktası oldu.

Küba Komünist Partisi'nin Birinci Kongresi'ne (1975) sunulan raporda, 26 Temmuz 1953 olaylarının önemi değerlendirilirken şuna işaret edildi: «Bu, sonuçta utkuya ulaşan devrimci stratejiyi hazırlayan insanların kişisel bir katkısı değildir. Onlar, savaşımızın hem askersel alanda, hem de politik alanda biriktirdiği değerli deneyleri yaratıcılıkla benimsemişlerdir. Halkımızın yüreğindeki özgürlük ateşi, zengin savaşım gelenekleri onları bağımsızlık kavgasına atılmaya yöneltmiştir. Onlar için 1895 devriminin dersleri, aynı zamanda çağımızın sosyal kurtuluş savaşlarını esinlendiren devrimci öğretiyi büyük bir politik güç kaynağı olmuştur. Bütün bunlar devrimci hareketin sağlam temeller üzerinde: halk yığınları, tarihsel deneyim, Marti'nin öğütleri, Marksizm-Leninizm ilkeleri ve Küba'nın somut koşullarında o dönemde nelerin yapılması gerektiği konusunda doğru ve gerçekçi bir değerlendirme temelleri üzerinde gelişmesini sağlamıştır.»

Monkada eylemine katılanlar, bu girişimi, yalnızca barbarlık rejimini, ülkenin yaşamına ve yazgısına Kuzey Amerika emperyalizminin karışmasının kara bir ürünü olan (belki de eskilerine oranla çok daha satılmış, sahte cumhuriyetçi hükümetlerin) kanlı zorbalığını alaşağı etmek için tek ve çözümleyici eylem olarak düşünmemişlerdir. Onlar Monkada'yı, güçlü ve geniş halk çıkışları için bir başlangıç saymışlar ve ülkenin kurtuluşu yönündeki savaşın devamı, Kuzey Amerika'nın askersel karışması sonucu daha yüzyılımızın başında gaspedilen özlemlerin gerçekleşmesi için halk yığınlarında gerekli olan yüksek ne duygulu bir yurtseverliğin uyanması bakımından da zorunlu görmüşlerdir.

Halkımızın kurtuluşu için kavganın 26 Temmuz'da başlamadığını belirten Fidel Kastro şunu vurgulamıştır: «26 Temmuz'da Cespedes'in (?) 1968'de giriştiği ve tam da o yılda (1953'te – not. Red.) yüzüncü yılı kutlanan, Monkada'nın moral lideri büyük insan Hose Marti'nin sürdürdüğü kahramanca atılım yenilenmiştir.»

Küba'lı birçok kuşağın politik ve moral biçimlenmesine damgasını vuran Hose Marti'nin ülküleri, Monkada taarruzuna katılanlar tarafından büyük bir coşkuyla benimsenmiştir. Devrimci düşüncenin en ateşli savunucusu olan ve Küba'nın ulusal bağımsızlık yolunu aydınlatan bu büyük insanın öğütleri onların devrimci davasına çözümleyici etki yapmıştır.

Ulusal kurtuluşun devrimci ülküleriyle (ki bu, Küba'daki yurtseverliğin önemli bir ögesidir), Marksizm-Leninizm'in temellendirdiği ilerici toplumsal dönüşüm istemleri arasında yasal ve zorunlu birleşmeyi sağlamak,

(?) Kaslos Manuel Cespedes, on yıllık (1868–1878) bağımsızlık savaş döneminde Küba yurtsever birliklerinin yöneticilerinden biridir.

Monkada taarruzunun örgütleyicilerini yüreklendiren başlıca unsur ve 26 Temmuz 1953'ün en önemli tarihsel derslerinden biri olmuştur.

Monkada kışlasına karşı taarruzun yapıldığı politik ortam ve bu olayla sosyal devrimin Marksist belgisi arasındaki diyalektik bağ Küba Komünist Partisi'nin programsal platformunda açıklanmaktadır. Burada şöyle deniyor: «Ülkemizin genç devrimcisi Fidel Kastro, Batista rejimine ve onun simgelediği her şeye karşı savaşta başarı elde etmenin tek aracının emperyalizme hizmet eden satılmış politikacılarla hiçbir ilişkisi olmayan bağımsız bir hareket yaratmak, yığınsal savaşın en yüksek biçimi olan silahlı halk ayaklanmasını örgütleyip başlatmak olduğu sunucuna varmıştır ... Monkada kışlasına karşı yapılan eyleme katılanlar hakkında açılan davada yaptığı tarihsel konuşmasında (bu konuşma, 26 Temmuz'daki taktik yenilgiyi stratejik ıtkuya dönüştürmek bakımından çözümlenici öneme sahiptir) Fidel, kendisinin öncülük ettiği hareketin ilericisi, halkçı programını Marksist konulardan açıklayıp savunmuştur ... Birçok konuyu içeren bu programda, sahte cumhuriyeti kemiren en ağır hastalıkların analizi yapılmakta, savaşımın etmenleri doğru değerlendirilmekte, çıkan yerli oligarşiye ve emperyalizme karşı savaşta olan tüm sınıf ve katmanların birleşmesine yardımcı olacak halkçı bir konsept geliştirilmekte; devrimci hükümetin, erke gelişmesinden hemen sonra gerçekleştirilmesi gereken başlıca ivedi önlemler sıralanmakta ve temellendirilmektedir.»

Monkada olaylarını gerek Monkada kışlasına taarruzla, gerekse «Tarih beni aklayacaktır» başlıklı savunmada beliren politik platformla bağlı olarak böylece ele aldıktan sonra, üzerinden 30 yıl geçmiş bulunan o günlerin ulusal ve uluslararası koşullarını, yani devrimci güçler açısından olumlu olanlar ile elverişsiz olan koşulları kısaca anımsamak yerinde olacaktır.

50'li yılların Küba tarihi, burjuvazinin, emperyalizmin burjuva anayasasınınca biçimsel olarak ilan edilen özgürlükleri ve insan haklarını bile nasıl barbarca yokettiğini gösteriyor. Kaldı ki bu olgu, sadece bizim tarihsel sürecimizin bir özelliği değil, şu ya da bu ölçüler ve biçimlerde kendini gösteren tüm burjuva rejimlerinin karakteristik çizgisidir. Burjuva devrimleri döneminde ortaya atılan geniş programlar, tüm biçimselliğine karşın, bunların gerçekleşmesi için halkın önünde savaşım olanakları açarken, emperyalizm çağında ve ekonomik-sosyal çelişkilerin keskinleştiği, yönetimdeki oligarşinin önceki liberal gevezelikleri artık bir kenara ittiği kapitalizmin genel bunalımı döneminde, burjuva demokrasisinin en kısıtlı olanakları bile yokedilmiştir.

Küba, emperyalizmin politik ve ekonomik egemenliğinin en acımasızca uygulandığı Amerika ülkelerinden biriydi. Yüzyılımızın 30'lu yıllarına dek

Birleşik Amerika, Küba'ya askersel karışma hakkına hukusal bakımdan da sahipti (ABD kendisine böyle bir hakkı «Platt Değişikliği» ile tanımış ve 1901'de bunu ülkemize dayatmıştır) ve birçok kez bu «hakkı» kullanmıştı. Elli yıl boyunca sahte cumhuriyetçi burjuva hükümetleri ABD elçiliğinin dolaysız direktifleri doğrultusunda hareket ettiler. Kuzey Amerikalılar rüşvetçiliği ve her türlü ahlâksızlığı, halka karşı zorbalığı ülkemizde başlıca yönetim biçimi olarak yerleştirdiler ve bu iğrenç pratiği alabildiğine özendirdiler. Bunların etkinliği, yalnızca politik erk aygıtı ve mutlak ekonomik egemenlikle değil, aynı zamanda yığınsal iletişim araçları üzerinde kurulan tam denetim ve yeni sömürgeci yönetimlere özgü tüm öteki yöntemlerle sağlanmıştır.

Köyde, ezici çoğunluğu Kuzey Amerikalıların olan latifundialar (büyük çiftlikler – not: Çev) egemendi. Monkada davasının duruşmalarında savunmasını yaparken, Fidel, şunu belirtmiştir: «Küba'daki küçük tarım üreticilerinin yüzde 85'i kira karşılığı toprak işlemekte ve her an bu topraklardan atılma korkusu içinde yaşamaktadır. Verimli toprakların yarısından fazlası yabancıların elindedir. En büyük eyalet olan Oriente'de United Fruit Company ve West Indian'a ait topraklar kıyı boyunca kuzeyden güneye dek uzanıyor.» Şeker kamışı üreten çiftlikler ülke topraklarının büyük bir bölümünü kaplamaktaydı. 1958'de toplam 1 milyon 793 bin hektarlık alandan 1 milyon 173 bin hektarı büyük ABD tekellerinin elinde bulunuyordu.

1950'li yıllarda ülkedeki tarım üretiminin yüzde 30'unu, hizmet sektörünün de üçte birini Kuzey Amerika sermayedarları kontrol ediyordu. Resmi verilere göre, ABD yatırımlarının büyüklüğü açısından küçük Küba, Latin Amerika'da Venezüela'dan sonra ikinci sırada geliyordu. Bölgenin en büyük devleti Brezilya bile bu bakımdan geride bırakılmıştı. Yankiler, ülkenin en önemli doğal zenginlikleri, örneğin nikel madeni üzerinde mutlak bir tekel kurmuştu.

Bu ekonomik ve politik bağımlılık Küba için ne gibi sonuçlar verdi? «Tarih beni aklayacaktır» başlıklı tarihsel konuşmada, yeni sömürgecilik zulmünün sonuçları açık ve kesin bir biçimde ortaya konmuştur. O zaman 5,5 milyon nüfusluk ülkede 600 binden fazla insan açık işsizdi. 1953 sayımının sonuçlarına göre, Küba'lının dörtte biri okuma yazma bilmiyordu. Okul çağındaki çocukların yüzde 54,1'i eğitim olanağında yoksundu. Ayrıca, 600 bin işsizden 10 binini öğretmenler oluşturuyordu.

1958'de yapılan bir araştırma sonuçlarına göre, köy halkının yüzde 30'u sıtma, yüzde 35'i ise verem hastasıydı. Çocuk ölümlerine gelince, doğan bin çocuktan 70'i bir yaşını doldurmadan ölmekteydi. Kültürsüzlüğe, giderek artan sefalete bir de ırk ayırımı, fahişelik eklenirse, moral yıkımın ne ölçüde iğrenç boyutlara ulaştığı görülecektir.

1949'da Küba'nın ekonomik durumunu araştıran Truslow Misyonu ⁽³⁾, her şeyden önce proletaryanın kazanımlarını yoketmeye yönelik bir ekonomik gelişme «modeli»ni amaçlamıştı. Ve bu «model» 1949 sonunda uygulamaya konmuş, ilerici görüşlü liderlerin katledilmesi, sendikalara saldırı, komünistlerden başlayarak işçilere köylülere ve diğer emekçilere karşı ağır baskı ve terör gerçekleştirilmiş, sendika lideri Hesus Menendes ⁽⁴⁾ gibi birçokları bu azgın baskının ilk kurbanları olmuşlardır.

Bütün bunlara karşın, iliğine kadar satılmış olan «autenticos» hükümetleri (bu hükümetleri oluşturan partinin adın) yine de Kuzey Amerika emperyalizmi tarafından yeterince güvenilir sayılmıyordu. 1952'de «autentizm»in Küba Halk Partisi karşısında yenilgiye uğrayacağı iyice anlaşıldı. Küba Halk Partisi («Ortodokslar») adındaki politik akım, üst düzeydeki bir çok bürokrati, tutucuyu içine alan reformist bir kuruluş olmasına karşın, kimi devrimci elemanlara ve halktan yana olan kişilere açıktı ve bu niteliğiyle yeni sömürgeci sistem için tehlike kaynağı oluşturuyordu. Ve Fulhensio Batista'nın 1952'deki darbesi, işte beliren bu tehlikeyi ortadan kaldırmak için gerekli görüldü. Bu darbe, altı yıl süren kanlı zorbalığın başlangıcı oldu diktatörlük halk yığınlarının, tüm demokratik ve ilerici güçlerin üzerine kanlı bir terörle çullandı. Devlet aygıtı içindeki rüşvetçilik, ahlaksızlık, adı büyük skandallara karışmış eski hükümetler döneminde bile görülmeyen boyutlara ulaştı.

Batista diktatörlüğü döneminde emperyalizmin ekonomik baskısı daha da arttı. Uluslar ötesi tekellerin sömürü politikası artık hiç bir engelle karşılaşmaz oldu. Onlara bu koşullar, en amansız baskı uygulamalarıyla, binlerce Küba'lının katli ve işkenceden geçirilmesi yoluyla, geniş halk kesimlerinin en ilkel haklardan bile yoksun bırakılmasıyla sağlanıyordu. Beyaz Saray'ın ve ABD elçiliğinin diktasına boyun eğmenin en iğrenç biçimleri sergileniyordu. Washington Batista'yı göklere çıkarırken, Küba'da halk yığınları üzerinde canavarca bir baskı uygulanıyor, yoksulluk alabildiğine artıyor, ulusal çıkarlara ihanet ise sıradan günlük olaylar haline gelmiş bulunuyordu. Komünist Partisi, tüm demokratik örgütler acımasız bir biçimde sürekli koğuşturuluyordu. İşçi gazeteleri ve tüm öteki ilerici gazeteler kapatılmıştı. Basın, rüşvet yoluyla yozlaştırılmış ve askersel sansürle susturulmuştu.

Üniversite gençliği (Latin Amerika'nın bir çok ülkesinde olduğu gibi, Küba'da da önemli bir politik güçtür), her olanaktan yararlanarak sokağa çıkıyor ve rejime karşı tepkisini çeşitli protesto eylemleriyle dile getiriyor, polisle çarpışıyordu. Ama onların bu yığıtçe çıkışları, zorbalık rejiminin politik, askersel ve yargı aygıtını çökertmekten uzaktı.

⁽³⁾ ABD hükümetinin Küba'ya gönderdiği bir grup uzman.

⁽⁴⁾ Küba işçi lideri, komünist Hesus Menendes 1948'de gizli polis tarafından öldürüldü.

O yıllardaki en büyük muhalefet gücü olan «Ortodokslar» Partisi, üst yönetim içindeki çekişmeler yüzünden ve partinin kurucusu Eduardo Chibas'ın ölümünden sonra tamamen yalıtılmıştı. Bilindiği gibi, Eduardo Chibas, devlet organlarındaki rüşvetçilik olaylarını, yozlaşmayı ve görevin kötüye kullanılmasını açığa vurarak yığınların sempatisini kazanmış ve yığınlar arasında sağlam bir dayanak bulmuştu.

Geleneksel burjuva partileri Fulgencio Batista'nın emperyalizm yanlısı rejimine yakınlaşmayı yeğlemişler ya da savaş oyununa başvurmuşlar, ancak biriktirdikleri silahlar depolarda paslanmaktan başka bir işe yaramamıştı. Bu arada gençliğin önemli bir kesimi «ortodokslar»ın sol kanadının başına geçen Fidel Kastro'yu izledi.

Zorbalık rejimine son vermek için yığınları, yani Kuzey Amerika'lı askerel uzman ve danışmanlarının talimatları doğrultusunda hareket eden polis devletin zincire vurduğu işçileri, köylüleri ve öteki emekçi yığınları harekete geçirmek gerekiyordu. Ve biz kendimize şu soruyu yöneltiyorduk: Bu nasıl yapılabilir? En geçerli, en etkili yol ne olabilirdi?

Fidel, 26 Temmuz 1973'teki konuşmasında, o dönemdeki durumu şöyle analiz ediyordu: «devrimci savaş için nesnel koşullar var mıydı, yok muydu? Bizim görüşümüze göre vardı. Peki, öznel koşullar var mıydı? 10 Mart darbesiyle Batista'nın yeniden erke getirilmesinin yarattığı genel ve derin hoşnutsuzluk temelinde, azgın sömürünün, yoksulluğun, adaletsizliğin ve kanlı zorbalığın yıkım içindeki yığınlarda rejime karşı uyandırdığı sosyal huzursuzluk ortamında öznel koşullar oluşabilir ve bu koşullarda halk devrim davasına kazanılabilir.»

«Daha sonra tarih, bizim haklı olduğumuzu kanıtladı. Yurdumuzun, kendi politik gelişmesinin en yüksek düzeyine ulaşmasını sağlayacak olan, Latin Amerika'da sömürgecilik zincirini en son parçalayan halkımızın şimdi emperyalizm boyunduruğunu ilk kıranlar arasında yer alarak kurtuluşun ikinci aşamasına geçmesini olanaklı kılan yolu bizim açıkça görebilmemize ne yardım etti?»

«Besbelli ki, bir grup insanın kendi başına sorunlara teorik ve pratik çözüm bulması olanaksızdır. Küba devrimi, çağdaş toplumun gerçeklerinden kopuk, dünyamızdaki birbirinin karşıtı ülkelerin ve politikalarının çatışması dışında herhangi bir öngörünün armağanı değildir. Küba devrimi bilinçli eylemin, insan toplumunun tarihsel yasallıklarını bilinçli olarak uygulamanın bir sonucudur. İnsanlar tarihi, tek başlarına kendi arzularına göre yaratmıyorlar, yaratamazlar. Eğer biz Küba'daki olayların bilimsel açıklamasını yapmaktan vazgeçseydik, belki Küba'daki olaylar, kişilerin isteği doğrultusundaki gelişmeler gibi gözükebilirdi. Ne ki, devrimci süreç, aynı zamanda insan eyleminden bağımsız değildir; devrimci süreç, devrimci, sınıfların ve onların yöneticilerinin, tüm insanlığın yazgısını yön-

lendiren yasallıkları öğrenme düzeylerine göre yavaşlar, gecikir ya da hızlanabilir. Marks, bu gelişmenin bilimsel yasalarını ortaya çıkardığı zaman, devrimcilerin bilinçliliğini tarihsel olayların ön planına çıkarmıştır.

Monkada taarruzu eşliğindeki dönemde, Fidel Kastro, yığınların büyük motorunu harekete geçirecek olan küçük motorun harekete geçirilmesi gerektiğini söylüyordu. Böyle bir küçük motor, Monkada eylemi oldu ve onun yaktığı kıvılcım, halkı uyandıracak ve ezenlere karşı savaş ateşini yakacaktı. Üç yıl sonra bu doğrultu, «Granma» operasyonlarıyla, Siera-Maestra'da ilk gerilla çekirdeğinin oluşmasıyla sürdürülecekti.

Ne ki, iç koşullar (devrimci savaşın daha sonraki gelişmesinin de kanıtlayacağı gibi) Monkada taarruzununun gerçekleşmesi için elverişliyen, dış koşullar buna uygun değildi. O dönem, «soğuk savaş» dönemiydi. Birleşik Amerika hükümetinin körüklediği azgın antikomünist kampanya dönemiydi. Emperyalizmin Kore'ye saldırdığı, ABD'de FBI'nin etkisinin arttığı ve CIA'nin kurulduğu zamanlardı.

Şunu anımsamak yeterlidir: 1952–1955 yılları arasında Latin Amerika ülkelerinde, emperyalizmin stratejik planları doğrultusunda altı hükümet darbesi gerçekleştirilmiştir ve bunlarla ABD emperyalizmi Latin Amerika'da kendi ideolojik ve ekonomik konumlarını pekiştirmeyi amaçlamıştır. Küba'da 10 Mart 1952'de yapılan devlet darbesi de bu amaçla sahnelenmiştir.

Kuzey Amerikan politikasının o zamanki karakteri, Amerika Devletleri Örgütü (ADO)'nün toplantı ve konferans çalışmalarını etkilemiş, Washington'un şemiyesi altında çeşitli antikomünist konferanslar düzenlenmiştir. Aralık 1950'de ABD hükümeti ADO tüzüğü'nün 40. maddesine dayanarak, örgüt üyesi ülkelerin dışişleri bakanlarının dördüncü danışma toplantısını düzenledi. Bu toplantıda «uluslararası komünizmin uyduları aracılığıyla uyguladığı saldırgan politika, tüm özgür ulusları tehdit eden bir durum yaratmaktadır» biçiminde bir sav ortaya atıldı. Dört yıl sonra Karakas'da toplanan ADO'nün Onuncu Konferansında bir dizi anlaşma, karar ve açık demagojik yükümlülüklerin yanı sıra kabul edilen bir antikomünist bildiride şunlar belirtiliyordu: «... Herhangi bir Amerika devletinin politik kurumunda uluslararası komünist hareketin ağırlık sağlaması ya da kontrolü ele geçirmesi Amerika kıtasında, kıtaötesi herhangi bir devletin politik sisteminin yayılmasına yol açabilir, Amerika devletlerinin egemenliğini ve politik bağımsızlığını tehlikeye atabilir ve Amerika'da barışı tehdit edebilir ... »

Fidel Kastro, Monkada olaylarının meydana geldiği uluslararası ortamı değerlendirirken şöyle diyordu: «Eğer biz 1953'de Batista'yı ortadan kaldırsaydık, sanıyorum emperyalizm bizi yokederdi, ama, sonra, 1953–1959 yılları arasında dünyadaki güçler dengesinde çok önemli değişiklikler

oldu.» Partimizin Merkez Komitesi Birinci Sekreteri şunu ekliyordu: « . . . o dönemde (1953'te – not. Red.) Sovyet devleti henüz böylesi güçlü değildi; unutmamak gerekir ki, Sovyetler Birliği bize sağladığı çözümleyici yardımı, 1953 yılında yapamazdı.»

Küba Komünist Partisi'nin Birinci Kongresi, Monkada taarruzunu örgütleyenlerin gözönünde bulundurdukları ve kendi eylemlerini önemli ölçüde temellendirdikleri bu iç ve dış etmenleri inceledi ve 26 Temmuz 1953'te başlayan sürecin olanakları üzerinde durarak bu sürecin politik önemini değerlendirdi. Kongre, 1 Ocak 1959'da halkın kesin utkusuyla sonuçlanan devrimci savaşımında gündemdeki amaçlar, uğrunda devrim hareketinin ve halkın olgunlaştığı amaçlar, her aşamada ortaya kondu ve gerçekleştirdi.»

Zorbalık, Monkada'dan beş yıl, beş ay ve beş gün sonra yokedilebildi. Geçilen yol inişli-çıkışlı, dikenli bir yoldu, ama bu yoldan ilerlemek için ilk devrimci kavgada elde edilen deneyim çok önemli rol oynadı. Monkada, devrimci bir utku değildi, ama o yürünecek yolu gösterdi ve ülkemizde sosyalizme kapıları açan ulusal kurtuluş programını halkımıza sundu.

Fidel Kastro'nun belirttiği gibi, devrimcilerin bundan sonraki büyük eylemlerinin amacı ve stratejisi, 26 Temmuz 1953'dekinin aynısı kalmıştır.

Santiago de Küba ve Bayamo kışlalarna karşı taarruz planı, askersel açıdan, bu iki garnizondaki silahları ele geçirmeyi ve halkı genel greve çağırmayı öngörüyordu. Ülkedeki sistem felce uğratılamazsa, o zaman dağlarda gerilla savaşı başlatılacaktı. Başka bir deyişle, iki olasılık söz-konusuydu. Birincisi, Batista'yı devirmek için ülkenin en büyük eyalet merkezlerinden biri olan ve aynı zamanda başkente en çok uzakta bulunan il merkezini ayaklandırmaktı. Bu eyaletin merkezindeki Bayamo'ya karşı taarruz ve ülkenin en büyük nehri Kauto üzerindeki koprülerin ele geçirilmesi planı, bu yöreye takviye kuvvetlerinin girmesini önlemek, en azından buna engel olmak için gerekliydi. Bu varyantın başarısızlığa uğraması durumunda, kışlaya yapılan taarruz sırasında ele geçirilen silahlarla dağa çıkılması ödevi öne konuluyordu. Üç yıl sonra yaptığımız da bu oldu. Ve Monkada stratejisi bizi utkuya götürdü. Şu farkla ki, biz ikinci kez taarruzu dağlardan başlattık.

Bundan başka, Monkada gerçekten de devrimci bir yönetimi oluşturup çelikleştirdi ve bu yönetim, ülkenin o dönemdeki politik yaşamına damgasını vuran pasifliği ve reformizmi kesinlikle reddetti ve silahlı savaşımın, kararlı politik eylemlerin lideri ve örgütleyicisi olarak Fidel Kastro'yu öne çıkardı. Devrimci önderler 1955'de zindandan çıktığında, Fidel Kastro'nun Monkada olaylarına ilişkin değerlendirmesinde de vurguladığı gibi, artık oluşturulmuş bir savaşım stratejisi vardı.

Biz halka şunun gösterilmesi gerektiğini biliyorduk: Batista'nın ikti-

darda kaldığı sürece, ulusal sorunların hiç birine çözüm bulunamaz! Ve biz, Marti'nin ilkeleriyle sıkı sıkıya bağlı olan şu görüşün doğruluğunu halkımıza gösterebildik: Silahlı savaşa tüm öteki olanakların ortadan kalktığı durumda ve en son yöntem olarak başvurulur.

Devrim sürecimizin önemli çizgilerinden biri de (yurt dışında bu sık sık vurgulanıyor) bu sürece toplumun değişik sınıf ve katmanlarının katılmasıdır.

Monkada kışlasına karşı girişilen taarruza katılanların çoğunluğu, toplumun en yoksul ve en çok sömürülen kesimlerindendir. Ve bu insanlar, eşi görülmedik bir özveriyle, silah alımı için gerekli olan parasal kaynakların artmasını sağladılar, bu yoldan sağlanan silahlarla daha sonraları taarruzu gerçekleştirdiler.

«Tarih beni aklayacaktır» başlıklı savunmada, 1953'te belirlenen halk kavramının kapsamına ilişkin görüşümüz, her şeyden önce tarım ve endüstri işçilerini, köylüleri, aydınları ve küçük iş sahiplerini (esnafı) içeriyordu. Bu belgenin, programımızın bir bölümünde şöyle deniyordu: «Halk, tüm kötülüklerin acısını en çok çeken geniş yığınlardır ve bunun için büyük bir yiğitlikle savaşıma yeteneğine sahiptir. Biz, yalan-dolan dünyasında acılı ve uzun bir yolu kateden halkımıza «şunu, şunu vereceğiz» diye konuşmayacağız; «Al», diyeceğiz, «mutluluk 've özgürlüğün senin olması için var güçle savaş!»

Bundan birkaç yıl sonra, partizan hareketinin bir gerilla ordusuna dönüştüğünde, sıralarımızın ana gücünü köy ve kent emekçileri oluşturuyordu ve başta Fidel Kastro olmak üzere onun üst komutası, eskiden olduğu gibi, Marksist-Leninist analizi çıkış noktası sayıyor, eylemleri buna dayandırıyor.

Bilindiği gibi, 1 Ocak 1959'da ABD elçiliği ve askersel hiyerarşinin tepesi, devrimin etkisini engellemeye yeltendi. O zaman Oriente eyaletinde bulunan Fidel Kastro genel, ulusal grev çağırısını yaptı. Ve Küba işçi sınıfı yanıt verdi ve hükümet aygıtına çözümleyici darbeyi indirdi.

Bizim gerilla hareketimizde, belirleyici ve temel rolü en amansızca sömürülen sınıfların ve baş düşmana karşı ortak savaşım içinde pekişen, onların sosyal-politik birliğinin oynadığı tartışma götürmez bir olgudur. Erkin ele geçirilmesinin değişmeyen koşulu olan bu birlik, daha sonraları da Fidel Kastro ve politik yönetimimiz tarafından korunmuş ve savunulmuştur. Ve şimdi önümüzde duran büyük ödevlerin çözümünde dayandığımız başlıca temel ilkelere biri olarak kalmıştır.

Düşmanlarımız, elbette her zaman ayrılık tohumları ekmeye çalıştılar; önce zorbalığa karşı çıkan güçler arasında, daha sonraları da devrimi savunan ve onun ilerlemesini sağlayan güçler arasında ayrılık tohumları

ekmeyi denediler. Burada, her şeyden önce emperyalist propagandanın sürekli olarak aşılamaaya çalıştığı antikomünist önyargılardan yararlanmaya çalıştılar. Ne ki, bütün bu çabalar, zorbalığa karşı savaşı başlatan ve sonuna kadar götüren politik yönetimin, halkın sarsılmaz desteğini her zaman yanında bulan yönetimin her türlü sekterlikten uzak ve birliğin yaşamsal ilkelerine bağlı tutumu karşısında amacına ulaşamadı.

Devrimci güçlerin ve tüm halkın birliğini oluşturmak, bunu savunmak ve pekiştirmek Küba devrim sürecinin önemli derslerinden biridir.

Küba'nın şanlı geçmişi, yani ilk bağımsızlık savaşı süreci içinde ulusal bilincin oluşması ve güçlenmesi, 26 Temmuz 1953 eyleminin teorik ve pratik hazırlığını oluşturmuştur. Fidel Kastro, mahkemede yargıçların yüzüne karşı, Monkada'nın esinlendirici önderinin Hose Marti olduğunu söylerken, büyük bir gerçeği dile getiriyordu. Çünkü bizim kuşak, sömürgeciliğe karşı, bağımsızlık için savaşın bu önde gelen önderi ve efsaneleşen liderinin büyük etkisi altında bulunuyordu. Fidel Kastro bunu şöyle dile getiriyordu: «Hose Marti, ulusal kurtuluş savaşımızda toplumumuzun, halkımızın özlem ve düşüncelerini simgeliyordu. Marks, Engels ve Lenin ise sosyal kurtuluş savaşımızdaki devrimci düşünceyi simgeliyorlardı. Bizim ülkemizde ulusal kurtuluş ve sosyal devrim, bizim kuşağın yükselttiği savaşım bayrağı altında birleşti». İki etkinin, yani Küba'da geçen yüzyılın ortalarında başlayan ilerici hareketle Marksist-Leninist dünya görüşünün böylesi bütünleşmesini biz her zaman amaçladık.

Monkada taarruzundan 30 yıl sonra onun tarihsel özellikleri ve çizgilerinin incelenmesi, eylemin hangi ulusal ve uluslararası koşullarda yapıldığının irdelenmesi, onun ulusal kurtuluş savaşına kazandırdığı deneyim, bu eyleme çeşitli sınıflardan temsilcilerin katılımı ve ayrıca Küba'da yurtsever geleneklerin Marksist-Leninist öğretiyle örülmesi, bütün bunlar, 26 Temmuz 1953'ün Küba devriminin gelişmesi açısından taşıdığı büyük önemin kavranmasına yardım ediyor.

Monkada taarruzundan ve bu eyleme katılanların zindana atılmasından sonra yapılan «Granma» eylemi, devrimin yönetici çekirdeğince benimsenen deneyimin gerçekleşmesi oldu. Bu kahramanca atılım ve daha sonraki Sierra-Maestra çarpışmaları, Monkada'nın organik bir devamı oldu. Bu, Ocak 1959 utkusuyula ve ilk buyrultularla, örneğin geniş bir temele ve halkın desteğine dayanan köyde ve kentteki reformlar, kışkılların okullara dönüştürülmesi, Küba'nın ulusal zenginliklerini canavar gibi sömüren Kuzey Amerikan tekellerinin tüm mülkünün millileştirilmesine ilişkin buyrultularla ete kemiğe büründü. Bütün bunlar tarihimizde ilk kez Küba halkının kendi geleceğini, hem ekonomik, hem de politik bakımdan, kendisinin belirleyebilmesine yardım etti. Monkada ile gerçekleştirilen ilk programsal amaçlar, 1961'in Nisanında Playa-Giron'daki utkuda ve devrimimizin sosyalist niteliğinin ilanında kendini gösterdi ve

bu, daha 26 Temmuz 1953'ten beri devrimci sürecimizin tek bilinçli perspektifini oluşturdular.

Bir grup genç insanın tam bir kararlılıkla ülkenin ikinci güçlü kalesine karşı taarruza kalkışmasından bu yana geçen 30 yıldan sonra bu olayları değerlendirirken, biz, bugün en güçlü düşmanın eşiği dibinde yeni toplum düzenini kuran ve tam utkuya kesin inancı olan halkımızın kahramanlık dolu eylemleriyle özdeşleştiriyoruz.

Birçokları için «göklere hücum» düşü gibi gelen Monkada'dan 30 yıl sonra ve birkaç ay sonra çeyrek yüzyılını tamamlayacak olan devrimden sonra her iki kutlama, Küba'lılara geçmiş ve günümüz üzerine özellikle de savaşımızın geleceği üstüne derinliğine düşünme olanağı sağlayacaktır. Ben, bundan 30 yıl önceki bu çarpışmaya sıradan bir er olarak katıldım ve ilk yıllarda üniversite özerkliğinin olanaklarından yararlanarak Üniversite Gençliği Federasyonu'nda çalıştım. Devrimci hareketin çok çeşitli ve karmaşık olduğu o dönemde bu hareket, şimdiki gibi olgun ve yetenekli bir öncü partiden; çeşitli akımlardan savaşçıları birleştirecek, hüküm süren ideolojik kargaşayı aşabilecek bir partiden yoksundu. «Kasırgaya karşı», Marti gibi, dümeni sınırsız tutabilecek bir el gerekiyordu. Küba halkının yürüttüğü ve sonunda kazandığı en çetin savaşlarda devrimci birliği ardıcılıkla savunan, üstün bir politik öngörüye sahip olan Fidel Kastro Ruz şimdi Küba Komünist Partisi'nin başında bulunarak böyle bir kaptan rolünü yerine getirmektedir.

Sosyalist demokrasinin gelişmesinde toplumsal örgütlerin rolü

Penço Kubadinski

*Bulgaristan komünist Partisi MK Politbüro üyesi,
Vatan Cephesi Ulusal Konseyi Başkanı*

Bulgaristan toplumunun gelişmiş sosyalizmi kurma aşamasında politik sisteminin gelişmesinin ana doğrultusu, sosyalist demokrasinin sürekli gelişmesi ve yetkinleşmesiyle, onun değişik biçimlerinin zenginleşmesiyle nitelenmektedir. Bu süreçte devlet ve toplum işlerini yönetmede rolleri sürekli artan toplumsal örgütler çok önemli bir yer tutuyor. BKP programında şu belirtiliyor: «Sosyalist devletin gelişmesiyle toplumsal örgütlerin devlet işlerine katılımı artacak, yetkileri genişleyecektir.» (1) Ve bu yasal bir gelişmedir.

Sosyalizm gerçek demokrasi için, çeşitli sınıfların ve emekçi halk katmanlarının çıkarlarının savunulması ve karşılanması için, yurttaşların kişiliklerini aktif olarak ortaya koymaları için en geniş olanakları sağlıyor. Kent ve köy emekçilerinin genel ve politik kültürünün yükselmesi, insanların yaşam koşullarının iyileşmesi, onların sosyal güvenliklerinin ve boş zamanlarının artması, tüm bunlar emekçilerin toplumsal örgütlerin çalışmalarına katılmalarına olanak veriyor, ülkede halk egemenliğinin sosyal temelini güçlendiriyor. Vatan Cephesinin 9. Kongresinde (1982) BKP MK Genel Sekreteri, BHC Devlet Konseyi Başkanı Todor Jivkov yoldaş şunu belirtti. «Aslında bizde her yurttaş şu yada bu yığın örgütüne üyedir, orada komünist eğitim okulundan, yönetme okulundan geçmektedir, kendi çalışmalarını ülkemizde sosyalizm kuruculuğu alanında tüm halkın çalışmalarına katmaktadır . . . Bu, bizim politik sistemimizin organik bir öğesidir.» (2)

Parti, sosyalist devletin demokratik temellerini derinleştirip genişletirken, toplumsal örgütlerin etkisinin ve saygınlığının artmasına sürekli özen gösteriyor. Parti bu örgütlerin eylemlerini ve onların devlet organlarıyla ve emekçilerle ilişkilerini yönlendiriyor ve koordine ediyor. Sosyalist toplumun her yeni aşaması, demokrasinin gelişmesinin de bu aşamaya uygun olmasını gerektiriyor. Bunun biçimleri devlet ve toplumsal örgütlerin ortak eylemleri temelinde yenileşiyor ve zenginleşiyor.

V. İ. Lenin, bunların, kendine özgü biçimde «birleşip kaynaşmaları»

(1) Bulgaristan Komünist Partisi Programı, Sofya, 1971, s. 98 (Bulgarca).

(2) T. Jivkov, BKP'nin 12. Kongresi ve gelişmiş sosyalizmin kurulmasının sürdürülmesi, Sofya, 1982, s. 402 (Bulgarca).

gerektiğini belirtiyor. ⁽³⁾ Lenin'in bu görüşü günümüz koşullarında ana önemini koruyor. Çünkü sosyalizm, üretim araçlarının toplumun mülkiyetinde olduğu temel üzerinde kuruluyor ve emekçilerin yönetime en geniş ve bilinçli katılımını gerektiriyor. O, böyle bir katılım olmadan gelişemez. Sosyalizm olmadan gerçek demokrasi olamayacağı gibi, demokrasinin sürekli geliştirilmediği bir sosyalizm de düşünülemez. Bunlar birbirinden gerçekten ayrılmaz. V. İ. Lenin, ardıcıl demokrasinin sosyalizme dönüştüğünü, emekçi yığınların «devletin demokratik yönetimine sürekli biçimde, zorunlu, hem de çözümleyici katılımının» ⁽⁴⁾ sağlanması gerektiğini belirtiyor.

Bulgaristan Komünist Partisi sosyalist demokrasiyi sürekli geliştirirken şunu çıkış noktası yapıyor: Devlet, emekçilerin sosyalizm kuruculuğu görevlerini başarıyla yerine getirmesine yardım eden başlıca araçtır. Devlet, ekonomik kuruculuğu yönetiyor, sosyal politikayı uyguluyor, kültür ve eğitimin, sağlık hizmetleri sisteminin vb. nin çok yönlü gelişmesini sağlıyor.

Öte yandan partimiz, politik sistemin yetkinleştirilmesinin, devlet ve toplum organlarının çalışmalarının etkinliğinin artırılmasına ve aynı zamanda ülkedeki politik ilişkilerin gelişme derecesine bağlı olduğu görüşündedir. Bu, her şeyden önce halkın birliğini güçlendirmek onun Komünist Partisi çevresinde sınıksız birleşmesini sağlamak anlamına geliyor. Partimizin 12. Kongresinde (1981) şu vurgulandı: «Politik sistemin örgütlenmesi ve işlenmesini yetkinleştirme yönünde atılan tüm adımların, sağlanan tüm başarıların ortak bir paydası vardır: Bunlar sosyalist demokrasinin genişleyip yetkinleştiğini ortaya koyuyor ve aynı zamanda onun daha da gelişmesine yardımcı oluyor.» ⁽⁵⁾

Parti kongrelerinin ve Parti Merkez Komitesi Plenumlarının kararları, öteki parti belgeleri toplumsal örgütlere yol gösteriyor, onların çalışmalarının başlıca yönlerini belirlemesine yardımcı oluyor. Partimizin ve ülkemizin tarihinde BKP Merkez Komitesinin 1956 Nisan Plenumu'nun özel bir yeri vardır. Nisan Plenumu parti ve devlet yönetiminde yeniden Leninci ilke ve normlara kesinlikle uyulmasını sağladı. Parti içi demokrasinin geliştirilmesi, tüm toplumsal-politik havanın iyileşmesine, toplumda BKP'nin öncülük rolünün daha da güçlenmesine yardım etti.

Yönetici ve yönlendirici güç olarak Bulgaristan Komünist Partisi, pratikte gerçekleştirilen sosyalist demokrasi ilkelerinin başlıca taşıyıcısı oldu ve oluyor. Çeşitli ve karmaşık sosyal çıkarlar koşullarında parti bunların bütünleşmesini sağlıyor, sosyalist toplumun bütünlüğünü gerçekleştiriyor.

Bulgaristan politik sisteminin karakteristik çizgilerinden biri de tüm

⁽³⁾ Bak: V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 42, s. 213–214 (Rusça).

⁽⁴⁾ V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 37, s. 500.

⁽⁵⁾ T. Jivkov, BKP'nin 12. Kongresi . . . , s. 73.

toplum ve devlet işlerinin yönetimine Bulgaristan Çiftçi Halk Partisi'nin (BÇHP) en aktif biçimde katılmasıdır. BKP ile BÇHP arasındaki birlik ve sıkı işbirliği, Bulgaristan'da gelişmiş sosyalizmi kurmada amaç ve görevlerinin ortak oluşu temeline dayanıyor.

BKP, 12. Kongresinde ülkede gelişmiş sosyalist toplumu kurma yönünde ilk on yılda elde edilen sonuçları her yönüyle çözümlendi, sekizinci beş-yıllık döneminde (1981-1985) ve 1990 yılına kadar yerine getirilecek görevler belirlendi.

Kongre başlıca şu sonucu çıkardı: Sosyalist Bulgaristan'ın tarihinde sosyal-ekonomik ve kültürel gelişme bakımından geçen son on yıllık dönem kadar başarılı, verimli bir başka dönem olmamıştır. Ülkemizde bu on yıl içinde partinin programı gerçekleştirilerek büyük başarılar sağlandı. Örneğin, ulusal gelir iki katın üstünde bir artış gösterdi. Bu, yatırımlara 52 milyar leva gibi büyük bir miktar ayırma olanağını verdi. Ve bu, daha önceki 25 yıl içinde yapılan yatırımlardan 1,6 kat daha çoktur. Halk ekonomisinin temel fonları da arttı. 1970'te 30 milyar leva olan bu fonlar 1980'de 77 milyara yükseldi. Ülkemizde maddi ve kültürel yaşamın tüm alanlarında başarı sağlandı. Gelişmiş, olgun sosyalizmin çizgileri, ekonomi, politika ve kültür alanlarında giderek daha belirgin biçimde görülmeye başlıyor.

Bu başarılar milyonlarca emekçinin yeni toplumu kurmaya bilinçli katılımı, onların yaratıcı çalışmalarının artması sonucunda elde edildi. Bu başarılarla dayanarak 12. Kongrede şu saptandı: Büyük ekonomik ve tinsel potansiyel ve daha yüksek olgunluk düzeyine ulaşan sosyalist ilişkiler temelinde gelişmiş sosyalizmi kurma yolunda daha ilerilere gitmek için çok elverişli koşullar yaratılmıştır.

Elde edilen bu başarılar partinin politikasının, özellikle sosyalist demokrasinin daha da derinleşmesi ve genişlemesi yönündeki doğrultusunun doğruluğunu en inandırıcı biçimde ortaya koyuyor. Burada birkaç başlıca doğrultunun altını çizmek gerekiyor.

Bunlardan birincisi, temsili demokrasinin geliştirilmesiyle bağlıdır. Ülkemizde temsili organlar Halk Meclisi ve devlet egemenlik sisteminin bir parçası olan halk konseyleridir. Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Anayasasına göre bunlar gizli oylamayla genel, eşit, koşullu ve tek dereceli seçimlerin sonuçlarına göre oluşturulurlar.

Temsili organlar, devlet egemenliğinin temeli olan bu kuruluşlar, gelişerek, emekçilerin iradesini daha tam yansıtmak, sosyalist demokrasiyi yaşama geçirmekle görevlidirler. En yüksek devlet organı olan Halk Meclisi, devlet erkinin tüm temel işlevlerini yapıyor: Yasama alanındaki çalışmalarla yürütme alanındaki çalışmaları birleştiriyor, toplumsal gelişmeyi en yüksek düzeyde denetliyor ve planlı yönetimi gerçekleştiriyor,

politik, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmeler alanında en temel sorunları çözüme bağlıyor. Halk Meclisi ve halk konseyleri devlet ile emekçiler arasında doğrudan bağı sağlıyorlar, yüzbinlerce yurttaşın yürütme işleri okulundan geçmesine yardımcı oluyorlar. Bu organların halk yığınlarını devlet işlerine çekme olanakları sınırsızdır. Toplumsal çalışmalarını örgütleme merkezleri olarak konseyler, Halk Meclisi'nin yönetiminde, sürekli komisyonlar gibi yardımcı organlarla birlikte çalışarak en karmaşık ve çok çeşitli sorunları bütün sol olarak çözüyorlar.

Temsili organların, çalışmaları ve yönetim bölgesindeki nüfusun çıkarlarıyla bağlı tüm süreçleri yönetme ve denetlemede hak ve yetkileri sürekli genişliyor. Yerleşik yerleri sistemine özel bir önem veriliyor. Bunlar ortak üretim çalışmalarıyla, genel ulaştırma ağıyla, genel kamu hizmetleriyle birleşik bir sosyal organizme oluşturuyorlar. Her sistem sosyal-ekonomik, kültürel ve çeşitli yerel sorunları çözerken bütünsel bir birim olarak ele alınıyor. Bu sistemler, devlet erki biçimi ve yerel özyönetim biçimi olarak, halkın çıkarları, istem ve gereksinimlerinin geniş bir yelpazesini ortaya koyan kendine özgü hassas bir araç rolü oynuyorlar.

Ülkemizde temsili demokrasinin geliştirilmesi için ekonomik, toplumsal ve kültürel yaşamın çeşitli alanlarını yönetmede devletsel-toplumsal ilkeleri uygulamanın büyük önemi vardır. İşte bu nedenle şimdi demokrasinin derinleştirilmesi, geliştirilmesiyle ilgili teori ve pratikte başlıca sorun, temsili organların sosyal temelini genişletilmesi, emekçilerin kararların alınmasına, politikanın saptanmasına giderek daha geniş ölçüde katılmasıdır.

Toplumumuzun hızla yenileşmesi, yaşamın tüm alanlarında sosyalist demokrasinin, çeşitli yeni yeni biçimlerle zenginleşmesini sağlıyor. Toplumsal örgütler buna önemli katkıda bulunuyorlar. Yasama gücü olan ve herkesin uyması gereken kararlar çıkaran devlet organlarından farklı olarak toplumsal örgütler gönüllülük temeline dayanıyorlar, ikna ve eğitim yöntemleri kullanıyorlar. Gelişmiş sosyalizmi kurma aşamasında bu etmenler giderek daha büyük önem kazanıyor, toplumu yönetme işlerinde bu örgütlerin rol ve saygınlığı artıyor.

Sosyalist demokrasiyi gözden düşürme çabalarını aralıksız sürdüren burjuva ideologları ve politikacıları, Bulgaristan Komünist Partisi'nin yöneticilik rolünü dayatmadığını, buna halkla barışlarını sürekli güçlendirerek gerçekleştirdiğini suskunlukla geçiştiriyorlar. Toplumsal örgütlerden büyük yardım ve destek gören parti, kendi de bu örgütlerin çalışmalarını her yönden destekliyor, özendiriyor, onlarla sürekli yaratıcı işbirliği yapıyor. Bu alanda ülkemizde önceleri kurulmuş bulunan ve emekçilerin çıkarlarına bağlılığını kanıtlamış olan ve yeni kurulan tüm yığın örgütleri ve kuruluşlar çalışmalarını sürdürüyor.

Demokrasinin gelişip genişlemesinde, gelişmiş sosyalist toplumu kurmada Vatan Cephesi'nin, Bulgaristan sendikalarının ve Dimitrofçu Komünist Gençler Birliği'nin rolü büyüktür. Onlar çeşitli eylem biçim ve yöntemleri kullanarak toplumun önünde duran sosyal-ekonomik sorunların çözümüne yardım ediyorlar. Toplumsal örgütlerin kent ve köy emekçilerini yasa tasarılarını ve başka önemli belgeleri hazırlamaya çekmede gösterdikleri aktiflik, olumlu sonuçlar veriyor. Anayasa toplumsal örgütlere yasa tasarısı hazırlama hakkı tanıyor. Örneğin, Vatan Cephesi şimdi yeni bir aile yasa tasarısı hazırlıyor. Önemli yasa tasarılarının tüm halk tarafından tartışılması geleneği, bu tartışmalara toplumsal örgütlerin aktif katılımı ekonomik ve sosyal gelişmenin nesnel gereksinimlerine en uygun belgeler kabul edilmesini sağlıyor. Emekçi yığınlar, özellikle halk konseylerinin, halkın değişik katmanlarının çıkarlarıyla ilgili önemli kararlar almasını öngören yasa tasarılarının tartışılmasına etkin biçimde katılıyorlar.

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nde devlet egemenliği yalnız temsili organlar aracılığıyla değil, aynı zamanda doğrudan demokrasi biçimleri yardımıyla, doğrudan halk tarafından gerçekleştiriliyor. Sosyalist demokrasinin özü, içeriği halkın doğrudan katıldığı bir halk egemenliği olmasını gerektiriyor. BKP'nin 12. Kongresi yerleşim birimleri için önemli sorunlar çözümlenirken yerel referandumlar yapılması gerektiğini belirtti. Bunu gerçekleştirme görevi Vatan Cephesi'ne verildi. Birçok önemli ekonomik, sosyal ve diğer sorunun çözümüne yurttaşların doğrudan katılımı, elbette temsili organların rolünü azaltmıyor.

Bugün doğrudan demokrasi en sık ve gerçek anlamda emekçi kolektifleri, mahalle, semt, yerleşim yeri gibi görece küçük halkaların sorunlarının çözümünde uygulanıyor.

Şunu da belirtelim ki, toplumsal örgütler doğrudan sosyalist demokrasinin geleneksel yöntemlerini tam ve kesin biçimde uygulamada ve yenilerinden etkin biçimde yararlanmada üzerlerinde düşen sorumluluğun bilincindedirler.

Ülkemizde birkaç yıl önce Referandum Yasası kabul edildi. Halk, haklı olarak, bunun doğrudan demokrasi yasası olduğunu belirtti. Bu yasada yığinsal ve toplumsal örgütlerin rolü çok açık biçimde belirtiliyor. Aslında yasa tasarılarının ve başka önemli belgelerin halk tarafından tartışılmasında, referandumlarda, aynı zamanda Halk Meclisi'nin, Devlet Konseyi'nin ve halk konseylerinin yetkisi içine giren sorunların çözümünde doğrudan demokrasinin doğru biçimde gerçekleşmesini bu örgütlerin katılımı güvence altına alıyor. Referandum yasasının kabul edilmesinden önce ülkede BHC Yeni Anayasa tasarısı, Halk Meclisi ve halk konseyleri sayımları yasa tasarısı, halk konseyleri yasa tasarısı, Halk Meclisi ve halk konseyleri sayımlarının seçmenler önündeki sorumlulukları yasa tasarısı,

yeni iş yasası tasarısı yurttaşların büyük politik aktiflik göstererek katılımıyla geniş olarak tartışıldı. Tüm bu tartışmalara Vatan Cephesi, sendikalar, gençlik örgütü-Komsomol, Bulgaristan Kadınları Hareketi ve diğer toplumsal örgütler en aktif biçimde katıldılar.

Ortak davaya bağlılık, çeşitli görüşlerin karşılaştırılması, toplumun her üyesinin toplumsal-politik aktifliğinin yükseltilmesi, sosyalist demokrasinin, canlı, eylemsel demokrasinin başlıca özelliklerinden biridir.

Parti, politik sistemin geliştirilmesini yalnızca yönetimi yetkinleştirme açısından değil, her şeyden önce politik ilişkileri geliştirme, derinleştirme, halkın birliğini güçlendirme, onun Komünist Partisi çevresinde sınıksız birleşmesini sağlama sorunu olarak ele alıyor.

Partinin 12. Kongresini izleyen dönemde T. Jivkov yoldaş Vatan Cephesi, sendikalar ve gençlik örgütü-Komsomol'un sorunları ve görevlerinin teorik açıdan tam ve yaratıcı biçimde işlenerek belirlenmesine çok büyük önem veriyor. Onun bu örgütlerin kongrelerinde yaptığı konuşmalarda yalnız partinin bunların önüne koyduğu yeni görevler teorik açıdan temellendirilmekle kalmıyor, bunların çalışmalarının günümüzün istemlerine yanıt verecek biçimde iyileştirilmesinin pratik yolları da gösteriliyor.

Sosyal yönetim işlerinde toplumsal örgütlerin rolünün giderek artması, her şeyden önce onların devlet organlarının biçimlendirilmesine katılımının genişlemesinde yansıyor. Birincisi, seçim yasasına göre parti örgütleri ve toplumsal örgütler Halk Meclisi ve halk konseyleri sayılabları için aday gösteriyor, bu temsili organlar için seçimleri örgütüyorlar. İkincisi, toplumsal örgütler, kararların hazırlanmasında ve bunların pratikte uygulanmasında devlet organları ile toplumsal örgütler tarafından ortaklaşa yerine getiriliyor. (6)

Tüm bu yönler Vatan Cephesi'nin çalışmalarında açık olarak görülüyor. İkinci Dünya Savaşı yıllarında Bulgaristan halkının ölümsüz evladı G. Dimitroff'un ve BKP'nin girişimiyle kurulan Vatan Cephesi monarkofaşist diktatörlüğe karşı savaşında tarihsel bir rol oynadı. Sosyalist devrimin etkisinden sonra Vatan Cephesi sosyalizmin kuruluşuna önemli katkıda bulundu ve bulunmaya da devam ediyor.

Vatan Cephesi 1982'de 40. kuruluş yıldönümünü kutladı. Geçen bu yıllar içinde Vatan Cephesi, Bulgaristan halkının moral-politik birliğini, işçi-köylü-aydın bağlaşıklığını, komünistlerin, BHÇP üyelerinin ve partizizlerin savaşkan eylem birliğini gerçekleştirerek ve güçlendirerek halk egemenliğinin en yığınsal sosyal dayanağı haline geldi. Onun kolektif üyeleri arasında Bulgaristan sendikaları, Dimitroff'çu Komünist Gençler Birliği,

(6) Bak: BKP Merkez Komitesi'nin partinin, toplumsal örgüt ve hareketlerin durumu ve gelişmesi üzerine tezleri, Sofya, 1976.

Bulgaristan Kadınları Hareketi, bilimsel ve kültürel örgütler de yer alıyor. Vatan Cephesi, halk güçlerinin, işçi sınıfı ve tüm emekçilerin kurtuluşları için savaşımı döneminde olduğu gibi, sosyalizmi kurma aşamasında da birlik içinde olması üstüne Leninci fikirlerin pratikte gerçekleşmesinin parlak örneğidir.

Vatan Cephesi'nin 9. Kongresinde yaptığı konuşmada Todor Jivkov şunu belirtti. «Kırk yıllık gelişme sürecimizde Vatan Cephesi'ni kurmak bir taktik değildi, uzun erimli bir stratejiydi, Bulgaristan için tarihsel bir zorunluluktan . . . Vatan Cephesi ülkemizin somut-tarihsel sorunlarını yaratıcı yaklaşımla, Marksist-Leninist açıdan çözmenin parlak bir örneğiydi ve örneği olmaya da devam ediyor. O, partimizin ve halkımızın sosyalizm teori ve pratiğine yaptığı özgül bir katkıdır; o, komünizm davasına ve devrimci savaşımın hazinesine bizim katkımızdır.» (7)

Bu değerlendirme sağlam temele dayanıyor, Bu, Vatan Cephesi'nin, kurulduğu günden, gelişmiş sosyalist toplumun önemli bir ögesi olarak sosyalist demokrasiyi geliştirmenin ön plana çıktığı günümüze kadar yaptığı çalışmalarla kanıtlanmakta ve doğrulanmaktadır.

Bugün Bulgaristan'ın bu en yığınsal toplumsal örgütünün sıralarında ülkedeki tüm seçmenlerin yüzde 70'i yer alıyor. Vatan cephesi Halk Meclisi ve halk konseyleri seçimlerini örgütüyor. Bu ona sayılabilecek adayları göstermede kendi sözünü söyleme, daha sonra da emekçileri, seçtikleri sayılabileceklerin çalışmalarını denetleme işine çekme olanağı veriyor. Aynı zamanda Vatan Cephesi en geniş halk katmanlarına devlet organlarıyla, il ve ilçe halk konseyleriyle bağ kurmaları için tüm olanakları sağlıyor.

Vatan Cephesi Ulusal Konseyi Prezidyumu üyeleri arasında tüm toplumsal örgütlerin, çoğu hareketlerin ve sanatçılar birliklerinin yöneticilerinin yer almasının da büyük önemi vardır. Denebilir ki, Vatan Cephesi'nin kararlarında ve çalışmalarında birçok örgütün öneri ve çabaları bir merkezde toplanmıştır. Bu, özellikle yerleşim yerlerinin modernleştirilmesi, doğanın korunması, kendi giderlerini, kendi karşılama yöntemi temelinde konutlar kurma, tarıma gönüllü yardımda bulunma vb. gibi ülke çapındaki kampanyalardaki çalışmalarda açık biçimde görülmektedir.

Vatan Cephesi'nin önemli bir özelliği de şudur: Her emekçi, onun herhangi bir örgütüne üye olmasa bile, onun toplantılarına katılma ve özgürce görüşünü belirtme hakkına sahiptir. Vatan Cephesi, halk hareketinin toplumsal-politik biçimlenmesinin en önemli çizgilerini taşıyor, ülkemizde halk egemenliğinin gerçekten en geniş toplumsal dayanağını oluşturuyor. Onun günlük ve perspektif görevlerini belirleyen de budur.

Bununla ilgili olarak T. Jivkov şöyle dedi: «Vatan Cephesi'ne koordinas-

(7) T. Jivkov, BKP'nin 12. Kongresi . . . , s. 405, 408.

yon işlevini yetkinleştirme ve yerleşim yerlerindeki öteki toplumsal örgütlerle geniş eylemlirliği yapma, yerleşim yerleri birimlerinin, yerel yönetim organlarının doğru işlev görmesinin bunların rolünün güçlendirilmesinin ve öneminin artırılmasının toplumsal güvencesi olma görevi verilmelidir.»⁽⁸⁾

«Toplumsal güvence» kavramı Bulgar politik sözlüğüne yakın geçmişte girdi. Bu kavram, devletimizin genel halk devletine dönüşmesi, çeşitli sınıf ve katmanlar arasındaki sosyal farkların giderek ortadan kalkması sürecini yansıtıyor. Emekçilerin şu yada bu örgütü için güvence olmak, yalnız devlet organları ve ekonomik örgütlerinin karşısında istemlerin ve bunların eylemlerini denetlemenin artması değil, aynı zamanda her toplumsal örgütün yönetim işlerine, partinin bu örgütlerin önüne koyduğu ödevlerin çözümüne aktif katılımı anlamına geliyor. Vatan Cephesi için bu, örneğin, yerleşim yerleri sisteminin gelişmesine, bunların halkın çalışma ve yaşama koşullarıyla ilgili sorunları etkin biçimde çözme yeteneğine sahip, verimli, dolgun çalışmalar yürüten bölgesel birimler haline gelmesine yardım etmektir.

Bulgaristan Komünist Partisi'nin girişimiyle gerçekleştirilen bu sistem, toplumumuzun yaşamında yeni bir olgudur. Parti, bu yerleşim birimlerini sosyalist demokrasinin daha da geliştirilmesinin önemli bir biçimi, köy ile kent arasındaki farkın giderek büsbütün ortadan kalkmasının bir yolu sayıyor. Partinin 12. Kongresi, sosyal-ekonomik ve yönetim birimlerinin her yönlü güçlendirilmesi çağrısında bulundu. Böylece Vatan Cephesi'nin kent ve köylerin modernleştirilmesine, kendi gereksinimlerini kendinin karşılaması sisteminin geliştirilmesine, ticaret, sağlık ve kamu hizmetleri ağının daha da iyileştirilmesine aktif olarak katılımı için daha elverişli koşullar oluşuyor. Bilindiği gibi, emekçi insana özen göstermek, partinin tüm politikasının temel tasıdır.

Demokrasinin önemli öğelerinden biri de devlet organlarının ve ekonomik örgütlerin çalışmalarının halk tarafından denetlenmesi hakkıdır. Parti, 12. Kongresinin öne koyduğu görevleri yerine getirmek, denetimin etkinliğini yükseltmek, görevlilerde kendilerine verilen işle ilgili sorumluluğu artırmak için yoğun çalışmalar yapıyor. Bu alanda Vatan Cephesi ve öteki toplumsal örgütler için de büyük olanaklar belirlemektedir. Onların devlet ve halk denetleme kurumlarıyla yaptığı işbirliği, partinin belirlediği hedefe, demokrasinin her tür çığnenmesine kesinlikle karşı konulduğu bir hava yaratılması hedefine ulaşmaya yardım ediyor.

Vatan Cephesi'nin 9. Kongresinde kamuoyunun öğrenilmesi sorununa önemli yer verildi. İnsanların nasıl yaşadığını, kendi çalışmaları ve yaşamlarıyla ilgili neler düşündüklerini, nelere gereksinim duyduklarını,

(8) T. Jivkov, BKP'nin 12. Kongresi . . . , s. 415.

nelerin kendilerini endişelendirdiğini, onların devlet, ekonomik ve öteki organ ve örgütlere neler önerdiklerini bilmek önemlidir. T. Jivkov konuşmasında kamuoyunu inceleyip öğrenmek için etkin çalışma yürüten bütünsel bir sistem, partiye, devlete sürekli olarak halkın nabzını yoklama olanağı verecek bir sistem oluşturulması gerektiğini söyledi. Böyle bir sistemin oluşturulmasına Vatan Cephesi'nin önemli katkıda bulunabileceğini ve bulunması gerektiğini belirtti. (1)

Vatan Cephesi'nin tüm toplumsal-politik, kültürel, ajitasyon çalışmalarının ve onun ekonomiye, yerleşim yerleri sisteminin geliştirilmesine yardımının başlıca amacı, halkı Bulgaristan Komünist Partisi etrafında daha sıkı birleştirmek, halkın moral-politik birliğini güçlendirmektir. Bu görev, toplumsal sistemimizin özünden doğmaktadır ve gelişmiş sosyalist toplumu başarıyla kuran Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin hızla gelişmesinin başlıca etmenlerinden biridir. İşte bundan ötürü, T. Jivkov'un Vatan Cephesi'nin 9. Kongresinde, bu birliği gözbebeğimiz gibi korumamız, onu geliştirmemiz, zenginleştirmemiz gerektiği üstüne sözleri kesin destek buldu. Bu, derinlemesine kavranmış bir gerçek, uzun yıllar verilecek çetin savaşımın sağlanmış ve sosyalizm kuruculuğu yıllarında yaşam gücünü ortaya koymuş bir sonuç olarak kabul edildi.

BKP'nin 12. Kongresinde ve partinin hazırladığı yeni iş yasası tasarımasının halk tarafından görüşülmesi, tartışılması sırasında, demokrasinin geliştirilmesinin önemli bir etmeni olarak, Bulgaristan sendikalarının etkisinin daha da güçlendirilmesi sorunu ortaya kondu. Partinin 12. Kongre Tezlerinde yer alan ve T. Jivkov yoldaşın Sendikaların 9. Kongresindeki konuşmasında temellendirilen görüş sonraları daha da geliştirildi. Sendikaların, yeni ekonomi mekanizmasının etkin biçimde kullanılmasının, sosyalist mülkiyetin sahibi olan emekçi kolektifleriyle ilgili yasanın verdiği hak ve yetkilerin doğru ve etkin biçimde kullanılmasının toplumsal güvencesi olduğu belirtildi.

Bu alanda Bulgaristan sendikaları önemli başarılar sağladılar. Onlar üretimin ve işin örgütlenmesine yeni yaratıcı yaklaşımın yerleşmesine, ekonomi alanındaki görevleri daha hızlı ve daha iyi biçimde yerine getirmek için ek planlar hazırlamaya aktif katılıyorlar, öncülerini deneyimini yayıyorlar, sosyalist yarışmayı örgütüyorlar, emekçi kolektiflerinin üretimin yönetimine daha geniş olarak katılmasıyla ilgili sorunları belirli devlet organlarının önüne koyuyorlar.

BKP'nin 12. Kongresi, Bulgaristan sendikalarının çalışmalarını daha çok emekçilerin çıkarlarını koruma, işçileri üretimin yönetimine aktif olarak çekme, iş disiplininin güçlendirilmesi yönünde enerjik çalışma, halkın yaşama ve çalışma koşullarının iyileştirilmesine daha büyük özen

(1) T. Jivkov, BKP'nin 12. Kongresi . . . , s. 416-417.

gösterme sorunları üzerinde yoğunlaştırması gerektiğini belirtti. İşçilerin dinlenmesini örgütleme, iş güvenliğini sağlama, ticaret ve kamu hizmetlerinin çalışmasını örgütleme, işçilerin eğitim ve kalifikasyon düzeyini yükseltme de bu görevlerle sıkı sıkıya bağlıdır. Yeni iş yasasında çalışma ve iş ilişkileri alanlarında sendikaların rolü kesin, açık şekilde belirlenmiştir. Bu alanda her hangi bir yasa, karar, kararname, kural, yönetmelik yada yönerge Bulgaristan Sendikaları Merkez Konseyi'nin katılımı ve onayı olmadan kabul edilemez.

Sosyalizm kuruculuğunun çeşitli aşamalarında sendikaların çözdüğü sorunlar da birbirinden farklı olmuştur. Ne ki, sendikaların haklarının genişlemesi ve sorumluluklarının artması eğilimi varlığını korumuştur. Şimdi iş güvenliği, iş yasasının uygulanması, dinlenmenin örgütlenmesi ve boş zamanların örgütlü biçimde değerlendirilmesi, meslek-teknik eğitim alanlarında yüzbinlerce sendika militanı, sendika komitelerine bağlı komisyonlar ve sendika örgütü sorumluları çalışıyor. Buradaki demokrasi, doğrudan demokrasidir, gerçek demokrasidir.

Sendikaların yönetme ve sosyal işlevleri ile onların kültür, eğitim ve sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi alanlarındaki çalışmaları arasında diyalektik bağ vardır. Bu görevlerin dürüst biçimde yerine getirilmesi, sendikaların rol ve saygınlığını artırıyor. Onlara bu denli geniş haklar tanınması, onların giderek artan rolünü ortaya koyuyor.

Bulgaristan Komünist Partisi genç nesle, bizim yerimize geçecek genç kuşağa, halkın geleceği olan gençliğe, onun sosyalizm kuruculuğuna, devlet ve toplum işlerinin yönetimine etkin biçimde katılmasına her zaman büyük önem vermiştir. Parti, ülke yaşamının tüm alanlarında kendi birinci yardımcısı olan Dimitrof'çu Komünist Gençler Birliği'nin (DKGB) rol ve öneminin artmasına sürekli özen gösteriyor. DKGB, Bulgaristan gençlerinin çok yanlı çıkar ve isteklerini gerçekten dile getiren bir örgüttür. DKGB, her genç insanın çok yanlı gelişmiş, ülkenin toplumsal-politik yaşamına aktif katılan kişiler olarak yetişmesi için çalışıyor. Gençlik örgütü bu soylu amacı gerçekleştirmek için tüm olanaklara sahiptir. O, büyük bir maddi temele, sosyal yönetim sisteminde güçlü konumlara, geniş hak ve yetkilere sahiptir. Gençlik örgütü-Komsomol'un yasa tasarısı hazırlama hakkı vardır. İl ve ilçe halk konseylerinde her beş sayıyavdan biri, Halk Meclisi'nde de her on sayıyavdan biri DKGB üyesidir. Tüm bunlar, Komsomol'un Bulgaristan gençliğinin dilek ve isteklerini daha tam olarak dile getirmesine, onun çıkarlarını daha iyi korumasına olanak veriyor.

Politik, ekonomik, kültürel, sosyal alanlarda sosyalist demokrasinin gelişmesi, zenginleşmesi, politik halk egemenliği için olanaklar yaratıyor. Bu yasal bir süreçtir. Ama bunun gelişmesi her zaman engelsiz olmuyor. Bu nedenle parti, toplumsal ilişkilerin normal gelişmesi ve sürekli iyileşmesi

için gerekli önlemleri alıyor. Bulgaristan Komünist Partisi, hem geçiş aşamasında hem de sosyalist kuruculuğunun çeşitli aşamalarında sosyalist devletin genel gelişme yasallıklarına bağlı kaldı, halkımızın geleneklerini ve Bulgaristan'ın özgül koşullarını gözönünde bulundurdu. Onun yöneticilik rolünün yaşam gücü işte burada yatmaktadır. T. Jivkov şöyle diyor: «Parti, sosyalist demokrasinin gelişmesini güvence altına alan başlıca güçtür.»⁽¹⁰⁾

Bulgaristan Komünist Partisi, sosyalist demokrasinin gelişmesinin etmenleri olan toplumsal örgütlerin bu yaratıcı, kendi başına aktif faaliyet gösteren kuruluşların güçlenmesine sürekli özen gösteriyor. Toplumun yaşamında bu örgütlerin etki ve saygınlığının artması yasal bir gelişmedir. Komünistler ile Bulgaristan Çiftçi Halk Birliği üyeleri arasındaki birlik ve dostluk sağlam, sarsılmaz temele dayanmaktadır. Vatan Cephesi, Bulgaristan sendikaları, Dimitrofçu Komünist Gençler Birliği, Bulgaristan emekçilerinin sosyalist demokrasisinin gelişmesinde önemli yeri olan tüm toplumsal, sendikal ve kültürel örgütleri, toplumumuzu yönetme işlerine ve yaratıcı çalışmalarına aktif olarak katılıyorlar.

(10) T. Jivkov, BKP'nin 12. Kongresi . . . , s. 73.

Barış ve yaşam için, nükleer savaşa karşı

Roland Bauer

*ASBP MK üyesi, derginin barış
ve demokratik hareketler
Komisyonu Başkanı*

Dünyamız huzursuz günler yaşıyor. Gezegenin bir o yanında bir bu yanında «sıcak noktalar» ortaya çıkıyor. İsrail askerleri Lübnan topraklarındaki haydutluklarını sürdürüyorlar. Nikaragua sınırlarındaki ilan edilmiş savaş ortamı giderek kızışıyor. Güney Afrika ırkçılığı ve onların kiralık askerleri Afrika'nın güneyindeki «cephe devletleri»ne karşı saldırılarında küstahlaşıyorlar. İran-İrak çatışmasında kardeş kanı dökülüyor. Çağımızın başlıca iki sosyal sistemini birbirinden ayıran ana hattın geçtiği ve NATO ile Varşova Antlaşması güçlerinin karşı karşıya bulunduğu Avrupa anakarası dev bir silah deposu durumuna geldi.

Son 20–30 yılda binlerce erkek ve kadın, çocuk ve yaşlı silahlı çatışmalarda kurban gitti, onbinlerce ve yüzbinlercesi de yeni savaş hazırlıklarının bedeli olan açlık, sefalet ve hastalıklardan kırılıyor. Şu an silahlanmaya günde 1,5 milyar dolar, yani yılda 600 milyar dolar harcanıyor. Barışçıl amaçlarda kullanılması halinde bu paralarla açlığa, hastalıklara, alfabetizliğe, konut bunalımına işsizliğe çoktan son verilebilirdi.

Oysa herşeyi yokedici nükleer savaş tehlikesinin, atom mantarının ufuktaki hayaleti netleşiyor. ABD Devlet Başkanı R. Reagan 100 tane yeni stratejik «MX» roketi geliştirme kararını Kongre'den geçirdi. Önümüzdeki yıllarda büyük bir yer değiştirme yeteneğine sahip nükleer silah olan «Midgetman» roketleri yaratılması öngörülüyor. En büyük yedi kapitalist ülkenin yöneticilerinin Williamsburg toplantısında, ABD'nin dayatması ile silahlanma yarışının daha da tırmandırılmasına yeşil ışık yakıldı. Batı Avrupa'ya orta menzilli Amerikan roketlerinin yerleştirilmesi vurgulandı. Bu roketleri yerleştirme hazırlıklarını denetlemek ve ikircimli NATO'lu bağlaşıkları dürtmek amacı ile sefere çıkan Pentagon şefi Caspar Weinberger savaşı çıkışlarda bulunmaktan kendini yine alamadı. Onun bu çakışları, Washington'da hazırlanan «sınırlı» ve «uzatmalı» nükleer savaş planlarını, kimsayal ve bakteriyolojik silah kullanma tasarımlarını, uzayın militarizasyonu programını anımsamamızı dayatıyor. Bütün bunlar, dünyanın tüm anakaralarında en geniş halk katmanlarının kaygı ve protestolarına yolaçıyor.

Haziran ayı sonunda Prag'da yapılan «Barış ve Yaşam İçin, Nükleer Savaşa Karşı» Dünya Kurultayı'nın ortamını, kaygı ve protesto duygusu,

barışı koruma ve güçlendirme uğrunda çalışmanın ertelenmez bir zorunluk olduğu anlayışı belirliyordu. Değişik toplumsal düzene sahip 132 ülkeden Çekoslovakya'nın başkentinde biraraya gelen 3.625 delege, 1843 ulusal, 108 hükümet dışı uluslararası ve 11 hükümetlerarası örgütü, yani pratikte gezegenimizin bütün ulusal, sosyal katman ve etnik gruplarını temsil ediyordu. Onlar çok geniş tartışma ve içten dialog olanaklarına sahiptiler. Bu tartışma ve dialoglar sırasında şu ortak görüş dile getirildi: İnsanlık için bugün barışı koruma ve güçlendirme görevinden daha önemli görev yoktur. Halkların önünde duran alternatif şudur: Ya tüm canlı varlıkların önünde duran nükleer yıkımda yokolmak, ya da yeni bir dünya yangınına önlemek için tüm enerji, güç ve olanaklardan yararlanmak ve perspektif olarak insanlık topluluğunun yaşamından savaşı tümüyle ortadan kaldırmak. Dünya Kurultayı'na katılanlar Ortak Çağrı'larında oybirliğiyle şunu vurguladılar: « . . . Savaş kaçınılmaz değildir. Nükleer yıkımı önlemek için vakit henüz geç değildir. Kurtuluş, barış davasında birlikte kararlılıkla tutum alan halkların, her erkek ve kadının bizzad elindedir».

20. yüzyılın son 30 yılında, dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş aşamasında, toplumun tüm varoluş biçimlerinin yenilenme ve bilimsel-teknik devrimin gelişme aşamasında, insanlık, gerçekten de yeni bir dünya savaşını önlemek için gerekli politik, ekonomik ve askersel araçlara sahiptir.

Birincisi, Prag Kurultayı'nda kesinlikle belirtildiği gibi, dünya sosyalist sistemi kendine özgü yapısı ve devlet politikası sonucunda günümüzde barışın korunmasında ana etkindir. Tüm ülkeler arasında SSCB, genel ve tam silahsızlanma için de, her çeşit nükleer silah denemelerinin durdurulması, böylece silah potansiyellerinin ortadan kaldırılması, kullanımının yasaklanması için de sesini yükselten ilk devlet oldu. Haziran ayı sonunda Moskova'da yaptıkları toplantıda Varşova Antlaşması üyesi devletlerin en üst düzeydeki temsilcileri yeniden nükleer silahlanma yarışına karşı, herçeşit askersel yarışmaya karşı çıktılar ve sosyalizm ile kapitalizm arasındaki tarihsel savaşım da içinde, hiçbir dünya sorununun askersel yoldan çözülemeyeceğine olan kesin inançlarını dile getirdiler.

İkincisi, Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın kurtulmuş genç devletlerinin ezici çoğunluğu, özellikle bağlantısız ülkeler, barışın güçlenmesinden, yu-muşama sürecinin tüm anakaralara yayılmasından yana çıkıyorlar.

Üçüncüsü, dünyanın sosyalist olmayan kesiminde işçi hareketi, komünist, öteki toplumsal güçler barış ve sosyal ilerleme için savaşıyorlar. İş-viçre, Avusturya vb. gibi bir sıra tarafsız kapitalist devletin yönetici çevreleri barış ve barışçıl işbirliğinden yana tutum alıyorlar.

Dördüncüsü, tüm anakaralarda, termo-nükleer dünya savaşının önlen-

mesi için yığinsal kamuoyu hareketleri yayılıyor. Prag Kurultayı'nda haklı olarak belirtildiği gibi, bu hareketler «önemli bir güç durumuna geldi, barışı koruma davasında hükümetlerin pratik politikasını etkileyebilen belirleyici etkenlerden biri oldu».

Bütün bu güçlerin temsilcilerinin katıldığı ve savaş tehlikesinin önlenmesine, barışın korunmasına ilişkin ana sorun konusunda böylesi bir görüş birliğinin ortaya çıktığı bu kadar geniş kapsamlı bir foruma gezenimiz belki de hiçbir zaman tanık olmamıştır. Ve Kurultay daha başlamadan emperyalist yığinsal enformasyon araçlarının onun önemini gözden düşürmeyi, yeni bir «komünist komplosu», «Moskova tertibi» vb. olarak göstermeyi denemeye koyulmaları bir raslantı değildi. Kurultay öncesindeki olayları, son zamanlarda hepimizin tanık olduğu barış hareketinin yükselişini anımsadığımızda, bu gibi savlar tuzla buz oluyor. Bonn, Brüksel, Londra, Roma, Tokyo sokaklarında yüzbinlerce, Paris ve Washington'da yarım milyon, New York'ta 1 milyon kişi yürüdü. Burada böylesi hiç görülmemişti. Ortak yürüyüş kollarında, savaşa karşı ortak belgiler altında değişik halk katmanlarından politik güçlerden, dünya görüşlerinden ve kültürel eğilimlerden insanlar birleşiyor. Kanada'da barış yanlıları gösteriler düzenleyerek çadırlarla «barış kampları» kurarak, Amerikan kanatlı roketlerinin Kanada topraklarında denenmesi planlarını protesto ediyor. Japonya'da en büyük limanlarda çalışan işçiler ve fabrika işçileri, nükleer silahla donanmış Amerikan savaş gemilerinin bu limanlara uğramalarına karşı çıkıyor. Batı Avrupa'da Nisan ayı başında dev boyutlar alan Poskalya barış yürüyüşlerini, yeni yığinsal gösterilere katılan emekçiler sürdürüyor.

Birçok ülkede, kentlerin ve büyük bölgelerin nükleer silahsız bölgeler ilan edilmesi için hareketler genişliyor. İngiltere'de artık 50 milyon insanı temsil eden 150 belediye, kendi topraklarını nükleer silahlardan arınmış bölge ilan etti. Belçika'da 230 kent ve köyde belediye başkan ve yardımcıları da aynı konumu aldı. Hollanda, FAC, İtalya ve Danimarka'da birçok kent, nükleer silahsız bölge ilan edildi. Bizzat Amerika Birleşik Devletleri'nde bu hareket birçok eyaleti sardı. Burada bu hareket, ABD ve SSCB'nin nükleer silah potansiyelinin dondurulması uğrındaki savaşımın paralel gelişiyor. Hareketin böylesine geniş kapsamlı ve çokyönlü olması bile, bu hareketi «Moskova»nın, ya da «komünistlerin işi» miş gibi gösterme denemelerini, kartondan bir ev gibi yıkıp boşa çıkarıyor.

Bundan da öte, günümüz barış hareketinin kendiliğinden, çokyönlü yeni yükselişi, kanımca, G. Dimitroff'un yer yuvarlağını Londra'dan Tokyo'ya, Berlin'den New York'a dek barış kaleleri zinciriyle kuşatmayı öngören büyük görüşünü gerçekleştirmek için yıllarca savaşım veren komünistlerin bir bölümü için bile beklenmedik bir şey oldu.

Evet, bu hareket 1950 ve 60'lara oranla önemli ölçüde değişmiş bulunu-

yor ve günümüzdeki toplumsal hareketlerin her birinden apayrı bir nitelik taşıyor. Barış hareketi, katılan halklar, sınıflar, partiler, politik akımlar ve dünya görüşü doğrultuları bakımından daha geniş kapsamlıdır; onun amaçları daha topludur ve o eylemlerinde daha dinamikdir. Bu harekete herkes, kendini hiçbir programa, tüzüğe ya da başka bir yükümlülüğe bağlamadan katılabilir. Onun en önemli özelliği ve aynı zamanda gücü budur.

Bugünkü barış hareketi, tıpkı ortaya çıktığı tarihsel ortam gibi, tarihte benzeri olmayan bir harekettir. Geçmişte savaşlar milyonlarca insanı yok ediyor, sayısız acılara yolaçıyor, çok büyük kayıplara neden oluyor, ama yine de denetim altında alınabiliyordu ve bu savaşlarda utku umudu vardı. Bugün ise nükleer silahların kullanılacağı savaş tüm insanlığın yaşamını tehdit ediyor. Varolan nükleer silahların yıkıcı gücü, dünyayı birkaç kez yoketmeye yeterlidir. Politikanın başka araçlarla devamı olan yeni dünya yangını, herçesit politikanın sonu olabilir. Çünkü, nükleer savaşta ne yenen ne de yenilenolur. Yeraltı sığınaklarında gizlenme olanağına sahip olanlar bile, dışarıya çıktıklarında artık yaşamlarını sürdürme koşulları bulamayacaklardır. Bu konuda, değişik ülkelerden tıp bilim adamları sayısız uyarılarda bulundular. Barış hareketindeki genel yükselişe komünistlerin politikası ya da propagandası değil, işte bu korkunç perspektif neden oldu.

Dünyanın bütün bugünkü ve gelecekteki gelişme süreçleri, nükleer yıkımın önlenmesine, barışın korunmasına, güvenlik ve silahsızlanmaya kopmaz bir biçimde bağlıdır. İvedi global sorunların çözümü önemli ölçüde bunlara bağlıdır: Kurtulmuş genç devletlerin geri kalmışlığının giderilmesi, gezegenimizin artan nüfusuna gıda, okul, hastane sağlanması, insanlığın bugünkü ve yarınki enerji ve hammadde gereksinimlerinin karşılanması, elverişli ekolojik koşulların korunması dünya okyanuslarının kaynaklarından yararlanılması, uzayın araştırılması gibi.

Prag Kurultayı'ndaki tartışmalarda sık sık belirtildiği gibi, günümüz, insanlığın tüm yaşamsal önemdeki alanlarında derin devrimci dönüşümler ve sert savaşimler günüdür. Sınıflar, halklar, uluslar ve devletler değişik düzeylerde ve değişik koşullarda kısmen ortak, kısmen farklı amaçlara yöneliyorlar. Kimileri sosyalist toplumun daha da gelişmesi ve etkinleşmesi için, kimileri kapitalizmin genel bunalımının sonuçlarına karşı, kimileri de ulusal ya da sosyal kurtuluşlarını tam olarak elde etmek için savaşıyor. Ve hemen hemen her zaman bu savaşım, şu ya da bu biçimde emperyalizme karşı barış ve sosyal ilerleme savaşımıyla bağlıdır. Bu görkemli kavganın odak noktasında, birbiriyle taban tabana zıt iki toplumsal sistem, dünya görüşü ve temel politik doğrultu arasında, şiddetli ve sertliği bakımından eşî görülmemiş bir çatışma sürüyor.

Komünistlerin stratejisinin karakterini, önceliklerini, onların pratik poli-

tikasını ve ideolojik çalışma taktiğini vb. belirleyen bütün bu nesnel gerçeklerin sonucu olarak, doğru bir yanıtının ancak bugünkü tarihsel durumun özelliklerini ve günümüz barış hareketinin özgünlüğünü kavramakla verilebileceği birçok sorunlar ortaya çıkıyor.

Bugün ve görünür gelecekte en birincil, en önemli olanı, kuşkusuz, barışın korunması ve herşeyi yokedici nükleer savaşın önlenmesidir. Böylesi bir savaşın tüm insanlık için getirebileceği tehdit karşısında, tümü değilse bile, birçok sorunlar yepyeni bir ışık altına giriyor. Kanımca, SBKP MK Genel Sekreteri Y. V. Andropov'un bir süre önce SBKP Merkez Komitesi'nin Haziran Plenumunda söyledi şu sözleri tam da böyle anlamak gerekir: «Dünya üzerine çöken nükleer savaş tehlikesi tüm komünist hareketin eylemlerinin temel anlamını yeniden değerlendirmeyi gerektiriyor». (!)

İnsanlık uygarlığının varolması ya da yokolması sorununun çözümlenmekte olduğu bir tarihsel ortamda, nükleer yangında yokolma perspektifine karşı olumlu eylemler yararına, bütün öteki konulardaki görüş ayrılıklarını arka plana atmak gerekir. Örneğin, ateistlerle dindarlar arasındaki geleneksel tartışmalar, nükleer savaş önleme uğrunda birleşmelerini engellemelidir. Barışı pekiştirmenin yolları ve yöntemlerine ilişkin görüş ayrılıkları, dünyanın yıkım tehlikesiyle karşı karşıya kaldığı bir dönemde, bütün güçlerin yaşamı savunmak için bütünleşmelerine engel olmamalıdır. Silahlanma yarışının ve uluslararası ortamın tehlikeli boyutlarda kızışmasının nedenleri, kaynakları ve başlıca sorumluları gibi, her barış hareketi için böylesine önemli bir konudaki görüş ayrılıkları bile, «yaşam ya da ölüm» alternatifleri karşısında tüm güçlerin savaşın önlenmesi için seferber edilmesi önünde bir engel oluşturmamalıdır. Kanıma göre, ortak eylemlerin ve polemiklerin dialektiği, bu dialektiğin barış savaşçılarının safları içinde ve dışında karakteri, biçimleri ve yöntemleri sorunu da yepyeni bir bakış açısı kazanıyor.

Bilindiği gibi, komünistlerin barış hareketi yönetimi üzerinde herhangi bir tekel kurma savları yoktur. Bizim bu hareket içindeki öteki güçlere karşı ideolojik önyargılarımız da yoktur. Biz, hiç de ortak eylemler için tüm görüş ayrılıklarını ortadan kaldırma gerektiği kanısında değiliz. Bizim bilgi, görüş ve konularımızın daha doğru olduğuna kesinlikle inandığımız zaman bile biz bunları barışı savunmak için aktif çalışmaların ölçütü ya da zorunlu koşulu yapmıyoruz. Değişik politik ve dünya görüşünden güçlerin eylem birliğini hiçkimse kendi görüşlerinin ötekiler tarafından kabul edilip edilemediğine bağlı kılamaz.

Barış yandaşları hareketi içinde yeralan öteki örgüt ve güçlere oranla komünistlerin birçok konudaki görüşleri elbette başkadır. Biz şunu da iyi

(!) Pravda, 16 Haziran 1983.

biliyoruz ki, bugün barış için ve barış adına eylem yürüten bazı güçlerin gerekçeleri, politik emelleri ve uzun vadeli amaçları bizimkilerden köklü biçimde ayrılmaktadır. Ancak en önemli olan şu politik olgudur ki, bugün en değişik güçler birçok görüş ayrılıklarına ve hatta çelişkilere karşın, insanlığı koruma yararına, ortak amaç olan herşeyi yokediciler nükleer savaş önleme uğrunda ortak eylemleri olanaklı kılan ilişki noktaları aramaya hazırdır. İşbirliği yapmak, eylem birliğine hazır öteki güçlerin görüş ve konularının hesaba katılmasını gerektiriyor.

Değişik toplumsal çevreler ve akımlar arasında, bu temelde yürütülecek açık, özgürce dialog, barış hareketini parçalama ya da onun belirli çevrelerini sosyalizme karşı yöneltme denemelerinin çoğaldığı koşullarda daha da gereklidir. Sırf tartışmış olmak için değil, tartışmanın temel sorunların çerçevesini aşan verimsiz yön almasına yol vermeden, olumlu sonuçlar sağlanması için tartışma yürütmenin sorumluluğu dialoga katılan tüm tarafların omuzlarında yatmaktadır. Böylesi diyalogun başarı ölçüsü, tartışılan sorunların sayısı, kullanılan söz ve kanıtların keskin ve yüksek seste olması değildir. Ölçü yalnızca, görüş birliğine varılmış ve ortak noktaların belirtilmiş olduğu yönlerin toplamı, yapılan eylemlerin etkinliği, termo-nükleer dünya savaşının önlenmesi, barışçıl işbirliği, silahsızlanma ve güçlü bir barış için geçilecek karmaşık, çelişkili ve uzun yolda atılan reel adımlardır.

Hareketin, yığınların çıkarlarına uygun eylem yürütmeyen parti ve hükümetler üzerinde baskı yeteneğini artıran gücü, kanıma göre, politik ve ideolojik çelişkilere bakmaksızın barışın korunması için işbirliğine hazır olmasıdır. Ne ki, şunu da belirtmeden geçmek, her halde doğru olmayacaktır: Artan savaş tehlikesinin nedenleri ve onun ortadan kaldırılmasının yolları konusunda, böylesi koşullarda kaçınılmazlıkla varolan görüş ayrılıkları, günümüz barış hareketi içinde belirli eğilimlere temel oluyor. Bütün ulusal, sınıfsal, dünya görüşü sınırlarını aşan bir hareket, barış ve savaş sorunuyla ilgili bütün konularda aynı görüş açısına sahip olamaz. Ondan bunu istemek, hareketi hızla daraltmak, birçok yandaşı yitirmek ve sonuçta bu hareketi yoketmek demektir. Ama bununla birlikte, değişik türden dış etki ve iç çelişkilere karşı koyabilmek için o, kaçınılmazlıkla, tüm katılanlar için anlaşılır, ortak, yakın amaçlarını seçmek zorundadır. Barış ve yaşam için Prag Kurultayı böylesi amaçların giderek daha da netleştiğini gösterdi. Bu amaçlar en başta Kurultay'ın onayladığı çağrıda dile getirilen, dünya halklarının en ertelenmez istemleridir:

Avrupa'da yeni roketlere hayır!

Avrupa'da her tür nükleer silahların azaltılması için etkin görüşmeler evet!

Tüm nükleer silah potansiyelleri derhal dondurulsun!

Doğu'da ve Batı'da, bütün dünyada nükleer silahlara hayır!
Hem nükleer, hem de geleneksel silahlanma yarışı durdurulsun!
Nükleer silahsız bölgelere evet!
Genel ve tam silahsızlanma için!
Askersel çatışma değil, barışçıl politik görüşmeler!
Dünyanın zenginlikleri barış ve yaşam için!
Bütün halklara barış, özgürlük, barımsızlık ve gelişme!

Yineliyorum: Bu çağrıların nasıl gerçekleştirileceği konusunda değişik görüşler, hatta dünya çapındaki savaşında şu yada bu yanın silahlanma yarışındaki suçluluk derecesine ilişkin değişik kanılar vardır. Bugünkü karmaşık uluslararası durumun oluşmasında SSCB ile ABD'yi eşit ölçüde sorumlu tutanlar da var. Benzeri savlar, sık olmasa da, Prag Kurultayı'ndaki bazı konuşmalarda da duyuldu. Tüm uluslararası politikanın anlam ve amacını barışta gören benim ve ülkemin komünistleri için bu sorun açıktır ve tartışma gerektirmez: Herşeyi yokedecek üçüncü dünya savaşı tehlikesinin kaynağı emperyalizmdir, en başta ABD emperyalizmidir. Sosyalizme gelince, onun ülküsü ve felsefesi savaş değil, barışın güçlenmesidir. Bizim toplumsal sistemimizin savaşa gereksinimi yoktur, dünya görüşü uluslararası sorunları çözme aracı olarak güç kullanımını yadsır, yasaları militarizm propagandasını yasaklar. Sanıyorum ki, Prag Kurultayı'nın da yeniden gösterdiği gibi, bu gerçek dünyanın sosyalist olmayan kesimindeki insanlar için de giderek daha açık ortaya çıkmaktadır.

Şu ya da bu ülkede barış yanlısı eylemlerin amaca yönelikliği ve etkinliği, kuşkusuz, varolan gerçek durumun kamuoyu çevrelerince doğru anlaşılabilmesine ve anlatılabilmesine önemli ölçüde bağlıdır. Biz, komünistler, 20. yüzyılın bilinen «Doğu'dan gelen kızıl tehlike»ye ilişkin en büyük yalanına karşı, silahlanma yarışından ve dünyadaki gerginliklerin artmasından SSCB ile ABD'yi aynı ölçüde suçlu gösteren ve buna dayanarak, her iki büyük devletten de «eşit ölçüde uzak» durulması gerektiğini öne süren tezlere karşı her zaman savaşıcağız.

Barış ve Avrupa güvenliği için tehlike iki sistemin varlığı ve bunlar arasındaki savaşım değildir. Barışı tehdit eden, sistemlerden birinin ötekini yoketmek istemesidir. Hangi sistemin böylesine çılgınca bir amaç saptadığı ise, olgulara bakıldığında, acemi gözler için bile açıktır.

Sovyetler Birliği'nin ABD çevresinde askersel üsleri yoktur. Onun liderleri hiçbir zaman ABD'yi silahla, kuvvetle yoketme Amerikan yaşam tarzını ortadan kaldırma tehditinde bulunmamışlardır. SSCB Avrupa'nın nükleer silahsız bir anakara durumuna getirilmesinden yana çıkmaktadır ve NATO ile görece eşitliğin korunması koşuluyla, üstelik yalnız orta

menzilli nükleer silah taşıyıcılarında değil, aynı zamanda bunlardaki nükleer başlıkların sayısında da bugünküne oranla çok daha alt bir düzeyde eşitlik koşuluyla, buradaki nükleer silahların köklü bir biçimde azaltılmasına daha şimdiden hazırdır. SSCB, kendi topraklarına Batı Avrupa ülkelerine erişebilecek orta menzilli roket yerleştirmeyi tek yanlı olarak durduruyor. Varşova Antlaşması örgütü üyesi devletler Prag Bildirgesi'nde, anakarının kimyasal silahlardan da arındırılmasını öneriyorlar.

SSCB, stratejik nükleer silahların sınırlandırılması ve azaltılmasına ilişkin görüşmeler sürdükçe her iki tarafın nükleer potansiyelinin dondurulmasına hazırdır.

Son olarak, Sovyetler Birliği nükleer silah kullanan ilk devlet olma yükümlülüğünü tek yanlı olarak üzerine almıştır. Varşova Antlaşmasına katılan devletler NATO ülkelerine karşılıklı olarak askersel güce başvurmama ve barışçıl ilişkileri sürdürme anlaşması imzalanmasını öneriyorlar.

Amerika Birleşik Devletleri'nin ve öteki NATO devletlerinin hükümetleri bu çağıruları neyle yanıtlıyorlar. Eylemde hiç birşeyle! Hiçbir yapıcı yanıtta bulunulmadı. Tersine, ABD ve onun kimi bağlaşıkları, yürüttükleri eylemlerle askersel üstünlük sağlama çizgisini sürdürdüklerini kendileri bile gizlemiyor.

Biz, sosyalist ülkeler komünistleri, atom savaşında utkunun olanaklı olduğu yolunda yalan görüşler aşılardan değişik türden doktrinler ileri sürülmesine son vermek gerektiği inancındayız. Biz, böyle bir savaşın gezegenimizde bütün canlı varlıkları yokedeceği yolundaki kaygıları paylaşıyoruz. Biz, sosyalist topluluğunun barışın ve güvenliğin güçlenmesine yönelik girişimlerinin kardeş partilerce, tüm ilerici dünya kamuoyunca desteklenmekte olduğu olgusunu hoşnutlukla saptıyoruz. NATO üyesi sekiz devlet, Yunanistan, Danimarka, Kanada, Lüksemburg, Norveç, ABD, Türkiye ve FAC'nin komünist ve işçi partileri, bu yılın Nisan ayında onayladıkları ortak çağrıda şunları belirtiyorlar: SSCB'nin ve Varşova Antlaşması Örgütü'nün önerileri, tarafların eşit güvenlik gereksinimlerini gözetken çözümlere ulaşabileceğini açıkça kanıtıyor. SSCB'nin ve VAO'nun NATO üyesi devletlere karşı askersel güç kullanılmamasına, silahsızlanmaya, gerginliğin azaltılmasına yönelik önerileri, onların İsveç hükümetinin ve Balkan ülkeleri hükümetlerinin nükleer silahsız bölgeler oluşturulmasını öngören önerilerine ve bağlantısız devletlerin silahsızlanmaya ilişkin önerilerine verdiği olumlu yanıt, halklar için savaşımında güvenilir bir kılavuz ve güçlü bir ivmedir.

Ancak burada, şunun üzerinde düşünmek gerek: Biz komünistlerin, SSCB'nin, Varşova Antlaşması'nın önerilerinden çok söz ettiğimiz, bu önerileri coşkuyla desteklediğimiz, ancak ABD ve NATO'nun girişimlerini sözde benimseyebilecek durumda kesinlikle olmadığımız yönünde sık sık

suçlamalarda bulunuluyor. Onların da, İngiltere, FAC ve kimi başka ülkelerin hükümetlerince desteklenen, Reagan'ın Avrupa için «sıfır» ve «ara» varyantlar türünden birçok sözde yapıcı önerileri varmış. Açıkça söylemeliyim: ADC'de bizler için olduğu gibi, kardeş sosyalist ülkelerdeki dostlarımız için de, anlamı askersel üstünlük sağlamak olan «sıfır» ve «ara» varyantlarının Avrupalı savunucularının yansızlığına içtenlikle inanmak zordur.

Şunu herkes biliyor: Silahsızlanmanın tek reel temeli, büyük ve küçük devletler, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için, herkes için eşitlik ve eşit güvenlik koşulu olabilir. Oysa, hem «sıfır» hem «ara» varyantlar ve hem de ABD'nin en azından onlar kadar reklamını yaptığı, Sovyetlerin başlıca stratejik silah türü olan karada konumlanmış stratejik roketlerinin sayısının önemli ölçüde azaltılmasını, ABD'nin stratejik silahlarının temel türü olan denizaltılardaki bütün nükleer roketlerinin ise fiilen korunmasını öngören önerisi ta baştan tam da bir tarafın güvenlik düzeyini yükseltmeye, öteki tarafını ise düşürmeye yönelik olduğuna göre, hangi eşit güvenlikten söz edilebilir? Bu durumda, hiçbir kabul edilme ümidi olmayan bu tür «girişimler» niçin gerekmiştir? Yalnızca şunun için: Ardından suçu karşı tarafın sırtına yüklemek için, silahsızlanma söz konusu edilince SSCB'yi, Varşova Antlaşması üyesi ülkeleri ödünsüz, inatçı tutumla suçlamak için ve böylece yaratılan propaganda şemsiyesi altında, karayı da, havayı da, denizi de, uzayı da kapsayan kendi silahlanma programını, sosyalizmi toplumsal-politik sistem olarak orada kaldırılmasını öngören global programını geliştirmek için.

SSCB ile ABD, Varşova Antlaşması ile NATO arasında oluşan askersel güç dengesi, emperyalizmin saldırgan emellerinin gemlenmesine hizmet ediyor. Sovyetler Birliği, kardeş sosyalist ülkeler, bu dengenin bozulmasına izin vermemede kesin kararlıdır. Bu nedenle, SSCB'nin ve onun bağışıklarının güvenliği için tehlikenin artması karşısında Sovyet ülkesinin kendi savunma gücünü pekiştirme, bu arada karşıt önlemler alma zorunluğu ile karşı karşıya bulunduğu yolunda Sovyet hükümetinin ciddi uyarısı zamanında yapılmış ve yasal bir uyarıdır. Eğer, Avrupa'da nükleer silahların sınırlandırılması yolunda, buraya yeni Amerikan roketlerinin yerleştirilmesini dışlayan bir anlaşma sağlanmasa önlenirse, Sovyetler Birliği bu alanda da etkin karşıt önlemler alacaktır.

Her sağduyulu insan anlıyor ki, Moskova'nın uyarısı, emperyalizm tarafından savaş tehlikesinin artırılmasına mantıksal bir yanıtıdır.

Avrupa'da ve dünyada uluslararası durumda böylesi bir gelişmenin ağır sorumluluğunu, ABD egemen çevrelerinin yanısıra, FAC hükümeti de taşımaktadır. Nitekim, bizzat Federal Almanya Cumhuriyeti'nde Avrupa'da varolan sınırların değiştirilmesini isteyen iktidarcılar, polislin koruması altında toplanıyorlar. FAC'ndeki bugünkü hükümet, kendi ülke-

lerini gönülu olarak ABD'nin nükleer rehineleri durumuna getiren, Reagan yönetiminin tehlikeli rotasını koşulsuz izleyen, Avrupa politik güçleri arasında yer alıyor.

Biz, ADC komünistleri şuna inanıyoruz ki, örneğin, yalnız ADC değil, FAC de, Sovyetler Birliği gibi nükleer güç sahibi öteki devletlerin de nükleer silah kullanan ilk devlet olmama yolunda açıklama yapmalarından yana çıkmış olsaydı, bu, barış davasına, Avrupa'da güvenlik ve işbirliğine hizmet ederdi. ADC'nin yaptığı gibi, FAC de nükleer silahsız Avrupa, Varşova Antlaşması örgütü ile NATO üyesi devletleri arasında askersel güç kullanımından karşılıklı vazgeçilmesi ve aralarındaki barışçıl ilişkilerin korunmasını öngören anlaşma önerilerini desteklemeliydi. ADC gibi, FAC de Cenevre görüşmelerinde, taraflardan her birinin orta menzilli roket sayısı konusunda olduğu gibi, karada, denizde ve havada konumlanmış roketlerdeki nükleer başlık sayısı konusunda da anlaşmaya varılmasından yana çıkmalıydı. ADC gibi, FAC de, Cenevre Silahsızlanma Konferansı'nda ABD'nin de, nükleer silah denemelerinin tam ve genel kapsamda yasaklanmasına ilişkin bir anlaşmanın en kısa zamanda hazırlanıp imzalanmasına hazır olduğunu açıklamasından yana çıkmalıydı.

Evet, bütün bunlar, yüzyılımızdaki deneyimlerin gösterdiği gibi, güvenlik konusunda yüzde yüz bir güvence getirmiyor, tehlikeli silah varlığını korumuş oluyor. Ancak bunun kullanılması anlaşmalarla yasaklanmış olurdu. Bu, bugünkü duruma oranla bir ilerleme olurdu. Çünkü, her devletin nükleer silaha veya geleneksel silaha ilk başvurmamayı yükümlenmesi halinde, bunları ikinci ülke olarak kullanacak biri de olamaz. Böyle bir adım, kuşkusuz, yeni tip silah geliştirilmesi, üretilmesi ve yerleştirilmesine de sınır çekmiş olurdu.

Prag Kurultay'ının yeniden gösterdiği gibi, biriken silah potansiyellerinin azaltılması ve ortadan kaldırılmasını barış ve güvenliğe götüren tek güvenilir yol olarak gören güçler yelpazesi son yıllarda görülmemiş ölçüde genişledi.

Bizzat savaş tehlikesini doğuran kapitalist düzen koşullarında eylem yürüten ve savaş karşıtı harekete katılanların birçoğu, doğal olarak, ya göremedikleri ya da anlamadıkları için, nedenlere karşı değil de, yalnızca sonuçlara karşı çıkıyorlar. Ne ki, savaşımın mantığı hareketi kaçınılmazlıkla sosyal sorunlar alanına da girmeye zorluyor. Bu harekete katılanların karşısına bizzat yaşam, silahlanma yarışına ve savaş tehlikesine karşı savaşımın, genel olarak militarizme, toplumun askersel-endüstri mafyasının egemenliğine alınmasına karşı, insanların çalışma, dinlenme, sağlık ve eğitim gibi sosyal haklarının gerçekleştirilmesi için yürütülen savaşımın bağı sorununu getiriyor. Kanıma göre, bu koşullarda komünistler için yalnız anlayışsızlıkları, güvensizlikleri ve yarışmaları aşarak savaş karşıtı değişik güçlerle işbirliği sanatını, birlikteliği ve eylem birliğini

korumayı değil, aynı zamanda karmaşık askersel-teknik sorunları, emperyalizmin yarattığı her sorunun özgül niteliklerini ve karşılıklı bağlantılarını da derinlemesine, profesyonel düzeyde öğrenmeleri, bilmeleri önemlidir. Bu, yığınların savaş karşıtı harekete bilinçli olarak katılabilmeleri için gerekli önkoşuldur.

İnsanlığın sayduyusu, savaş tehlikesine tepki gösteriyor, gezegenimizin zenginlik ve kaynaklarının ölüm silahlarının üretimine, nükleer yıkımın hazırlanmasına harcanmasına karşı çıkıyor. Halklar, eninde sonunda sağduyunun üstün geleceğine inanıyorlar. Barış ve savaş güçlerinin bu tarihsel savaşımında utku kendiliğinden gelmeyecektir. Tarihsel deneyim gösteriyor ki, barış dilenilmez, onun için savaşmak, onu savunmak gerek.

Yığınsal barış hareketinin birlikteki gücü, savaş serüveni meraklılarını gemleyebilecek, yeryüzünde yaşamın yokedilmesini önleyebilecek durumdadır. Bu konuda Prag Kurultayı'nda geniş bir görüş birliği sağlandı. Yarınki güne götüren ve insanlığın çıkarlarına uygun düşen biricik yol gösterici çizgi, öldürücü silah potansiyeli biriktirmek değil, görüşmelerdir. Ve bu, «Barış ve Yaşam İçin, Nükleer Savaşa Karşı» Dünya Kurultayı'nda, değişik ülkelerden milyonlarca barış savaşımıcıları adına bir kez daha vurgulandı.

KOMÜNİST ÖRGÜTÜN KARAKTERİ

Yığınsal bir proleter öncü için*Jorge Pereyra**Arjantin Komünist Partisi MK Politik Komisyonu
ve sekterlik üyesi*

Arjantin'deki politik ve sosyal-ekonomik gelişmelerin gereği olarak ülkede yığınsal bir komünist partisi kurulabilir ve kurulmalıdır. Malvinas'a (Falkland) İngiliz ve Amerikan emperyalistlerinin saldırısı, halk arasında, dikkati çeker ölçüde de ücretli işçiler ve gençlik arasında, demokratik, antiemperyalist bilincin ve savaşım azminin yükselmesiyle belirlenen yeni bir durum yarattı. Yurtsever eğilimler ile sömürgecilğe, uluslarötesi tekelere ve onların yerli işbirlikçilerinin politikasına karşı muhalefet büyüdü.

Yığın eylemlerinin baskısı sonucu, 1976'daki devirmeye erke gelen askersel cuntanın halk düşmanı planları boşa çıkartıldı ve demokratikleşme süreci başladı. Değişen durumda, komünistler, Arjantin'in dünya kurtuluş hareketinde hakettiği yeri alacağı saatin yaklaşması için olanaklı olan herşeyi yapmaya çalışıyorlar. Komünistlerin tüm faaliyeti, işçi sınıfının öncülüğünde ve aktif katılımında halk güçlerinin birliğini sağlamaya yönelmiştir. Ancak bu yolla kanlı devirmeler de içinde her yöntemle girişimi ele almak, demokratik kazanımları sınırlandırmak ve hatta yok etmek isteyen gericiğin komplolarına son verilebilir.

İşçi sınıfının dinamizmiyle hızlanarak yükselen yığınsal demokratik hareket karşısında komünistler, yeni ve çetin görevlerle karşı karşıyadırlar. Bu görevlerin başarıyla üstesinden gelinebilmesi için, herşeyden önce, proleter ve halk yığınları arasında güç birikimi sağlamak, bir yandan partiyi güçlendirirken, öte yandan da yığınlarla bağları pekiştirmek, partinin ideolojik ve örgütsel birliğini güçlendirmek ve böylelikle demokrasi ve ilerleme için savaşanların geniş bir bağlaşıklığını oluşturmak zorunludur. Biz, şimdi Arjantin toplumundaki güçler ilişkisini işçi sınıfı ve emekçi katmanlardan yana, ulusun çıkarlarından yana değiştirmeye gücü yeten yığınsal bir partinin oluşturulmasının gerçek olanaklarının her zamankinden daha fazla olduğuna inanıyoruz.

Bu inancımız nelere dayanıyor?

Emekçi yığınlar Arjantin Komünist Partisi'nin (AKP) çalışmalarına artan

bir ilgi gösteriyorlar ve onun saflarına katılmaya hazırdılar. 1982'de 60 bin kişi partiye ve onun gençlik örgütüne girdi. 1983'ün ilk aylarında üyelik için başvuruların sayısı 40 bini aştı. Tümüyle «kızıl» semtler oluşuyor ve işçi sınıfının yaşadığı yerlerde, yığınların, sokakları ve alanları doldurduğu komünist festivaller yapılıyor. Bunlara son bir örnek, 22 Nisan'daki AKP'nin Ekim ayında yapılacak parlamento seçimlerine katılacak adayların saptandığı gösteridir. Arjantin yığınsal iletişim araçları, bunun, ülkede son yıllarda düzenlenen en büyük ve en iyi örgütlenmiş gösteri olduğunu yazdılar.

PERONİST YIĞINLAR: SOLA DÖNÜŞ:

AKP'nin yeni üyelerinin büyük bir çoğunluğu Peronizm'in destekçilerinin geliyor. Peronist yığınlar, ulusal kurtuluş ülkülerine gittikçe daha sıkı bağlanıyorlar. Antikomünizmi, sınıf uzlaşmacılığını reddediyorlar, her durumda olmasa da, sosyalist ve Marksist-Leninist konumlara daha da yaklaşıyorlar. Bunların bağrında yeni gelişmekte olan sola yöneliş, ortak eylem için ve *partimizi yığınsal bir partiye dönüştürmek için reel olanakları artırıyor*. Ne ki, işçi sınıfının bilincindeki değişiklikler saptarken, burjuva milliyetçiliği olan Peronizmin süregiden etkisini de dikkate almak gerekiyor.

AKP'nin 11. Kongresi (1946), Peronizmin etkisinde kalan işçi sınıfı temsilcileriyle ilişkiler konusunda tek doğru çizgiyi belirledi. Onlara sınıf kardeşleri olarak yaklaşmak, onlarla birlikte savaşmak, ve onlara politik deneyim kazanmaları için yardımcı olmak. Komünist taktikler, Peronist işçilerle bağların güçlendirilmesine ve onların partiye daha da yakınlaşmalarına yol açarak, tümüyle doğrulandı. AKP'nin kurucusu ve önderi Victorio Codovilla, daha 1962'lerde bu gelişmeyi öngörmüştü: «Durumun diyalektik gelişmesi, kaçınılmaz olarak işçileri ve halk katmanlarını Peronizmden komünistlerin konumlarıyla denk düşen konumlara ve adım adım Marksist-Leninist öğretiyi benimsemeye götürecektir.» (1) Codovilla bu süreci Marksizm-Leninizm temelinde birleşik, yığınsal bir işçi sınıfı partisinin oluşturulması için bir olanak olarak değerlendirmişti.

AKP'nin, tüm yurtsever güçlerin ortak eylemlerini sağlamak ve aynı zamanda işçi sınıfı saflarında sınıf bilincini ve militanlığı geliştirmek yolundaki ardıcıl çabaları, Peronistler arasında dikkate değer ve olumlu değişikliklere yolaçtı. AKP Genel Sekreteri Athos Fava, «Artık uzun yılların büyük çabasının meyvelerini toplama zamanı geldi. Ve bu derhal yapılmalıdır. Çünkü bir yandan olgun meyve zamanında toplanmalıdır,

(1) Victoria Codovilla, Trabajos escodigos (2 edicion) t. 4, Buenos Aires, 1964, s. 157.

öte yandan gecikme yaygın bir düş kırıklığının oluşması tehlikesini içermektedir.» (2) dedi.

Sayırsız etmen, komünistlerin Peronist yığınlara yaklaşımının doğruluğunu pekiştiriyor. Peronist işçiler, özellikle de büyük işletmelerde çalışan gençler, gittikçe artan ölçüde AKP'ni kendi partileri olarak görüyorlar, ve partinin yeni üyelerinin önemli bir bölümünü oluşturuyorlar. Çabalarımızın etkinliğinin önemli bir göstergesi, AKP'nin gelecek seçimlere katılmasını sağlamak yolundaki kampanyadır. (3)

Yukarıda aktarılanlar, bizim, partinin ve onun gençlik örgütü olan Arjantin Komünist Gençlik Federasyonu'nun (AKGF) üye sayısını 300 bine çıkama hedefimizin tümüyle gerçekleştiği sonucuna götürüyor. AKP'nin önünde açılan olanaklar, kendiliğinden ortaya çıkan bir tarihsel olay değildir. Bunlar, birçok kuşaktan komünistin ardıcıl, özverili çalışmaları ve AKP'nin Marksist-Leninist liderliğinin sonucudur. Bunlar, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinde ulusal kurtuluş hareketlerinin başarılarının ve reel sosyalizmin artan otoritesinin ve partimizin yorulmadan açıkladığı sosyalizmin tarihsel çok yönlü gelişmesinin sonucudur.

SÖZDE VE EYLEMDE ÖNCÜ

Arjantin Komünistleri, yığınların içindeki çalışmaların, devrimci sürecin gelişmesinde belirleyici etmen olması olgusundan hareket ediyorlar. Öncünün soğukkanlılığı ve girişimciliğine karşın, eğer yığınlar devrimci eyleme hazırlanmamışsa, herhangi bir devrimin anahtar sorunu, erki kazanma sorunu, çözülmez. Politik ve sendikal alanda dinamizm ve savaşım biçimlerindeki çok çeşitlilik, yığınların öz deneyimlerini artırmaları ve devrimci bilinçlerini geliştirmelerinin koşullarını yaratır.

Arjantin toplumunun derin ve çok yönlü bunalımı, dünyadaki başkaldırıları, Malvinas etrafındaki gelişmeler geniş yığınları olağanüstü ölçülerde politik faaliyete yöneltti. Onların bu faaliyetlerini doğru kanallara akıtmaları, komünistlerin bir başarısıdır. Bugün sola yöneliş ve ortak eylem istemi, politik partilerde ve yığın örgütlerinde, orduda ve kilise çevrelerinde açıkça görülüyor. Biçimlenen çeşitli sol eğilimler. Bunların kimilerinin Marksist-Leninist konumlara yaklaşmaları, doğal olarak bunları partimize yakınlştırıyor. Filizlenen geniş demokratik birlik çerçevesinde

(2) Athos Fava, Lucha y Programa para la transición a la democracia, Buenos Aires, 1982, s. 28.

(3) Ayrıntılar için, Mario Jose Grabivker'in Yeni Çağ № 2'deki, (1983) yazısına bakın. Haziran'da AKP resmen Ekim seçimlerine katılma hakkını kazandı. Aynı zamanda Partinin tüzüğü ve ilkeler bildirgesi kabul edildi. Böylelikle, 1918'de kurulduğundan bu yana AKP, ilk kez resmen bir politik parti statüsü kazanmış oldu.

ve bizzat yığın eylemleri sürecinde programların, istemlerin, eylem yöntemlerinin ve sonuçlarının karşılaştırılması yapılıyor. Bir başka deyişle, hareketin liderliği sorunu çözümleniyor.

Komünist partisi haklı olarak yığınların desteğine güveniyor. Çünkü onu yönlendiren ideoloji, onların temel çıkarlarını en iyi dile getiriyor. Fakat biz yığın desteğini program açıklamasından çok daha fazla şeylerle sağlanacağına inanıyoruz. Öncülük, bir parti tarafından, ancak gerçekten öncüyse, emekçileri harekete geçiren sorunlara yanıt verebiliyorsa, yalnızca belgiler atmakla kalmayıp, bunları gerçekleştirebiliyorsa kazanılabilir. Kişi tekrar tekrar Lenin'in şu sözlerinin doğruluğunu görüyor: «Kendimizi öncü, öncü müfreze olarak tanımlamak yetmez. Öyle davranmalıyız ki, tüm öteki müfrezeler bizim en önde yürüdüğümüzü görmeli ve kabul etmek zorunda kalmalıdır.» (4)

Bugün gurur duyarak belirtebiliriz ki AKP'nin tüm faaliyeti, yalnızca sözde değil, gerçekte öncü karakterini, emekçi yığınların, halkın ve tüm ulusun çıkarlarına bağlılığını kanıtlamıştır ve o, Arjantin toplumunda devrimci dönüşümler için güç biriktirilmesine hizmet etmiştir. İşçi sınıfının birliği için ve onun ulusal demokratik cephedeki egemen rolünün sağlanması için savaşım. Marksizm-Leninizmin ilkelerini ülke gerçeklerine uygulamak yönünde sürekli ve yaratıcı çaba, illegalite, yarı-legalite, baskı ve nüfusun antikomünist yönde beyninin yıkıldığı koşullarda çalışmak. Faşizmin güçlü bir biçimde boşa çıkartılması ve yorulmaksızın demokrasinin kurulması için savaşım. Bunlar, 65 yıllık AKP'nin hizmet listesinin, komünistlerin yığınlara armağan ettiği «hizmet paketi»nin bir bölümünü oluşturuyor.

TEORİK BİLGİ:

Parti için, işçi sınıfına sınıf bilinci kazanmasına yardım etmekten, emekçi halkın filiz halindeki kendiliğinden eylemlerini oligarşiye ve emperyalizme karşı amaçlı savaşıma dönüştürmekten daha önemli bir görev yoktur.

Biz, işçiler için, sosyal ilişkiler sisteminin tümünü, çözümlenmesi sosyal ilerleme için koşut olan temel çelişkileri hemen kavramanın kolay olduğunu gördük. Yukarıda belirtildiği gibi, işçi yığınları, ancak politik ve sosyal istemleri için savaşımındaki kendi öz deneyimlerine dayanarak, gerçek ile yanlış fikirleri karşılaştırarak, burjuva ideolojisinin zincirlerinden yavaş yavaş kurtularak bilimsel dünya görüşünü kabul ederler. Devrimci öncü, onlara, dünya gelişmesini, Marksizm-Leninizm teorisini yaygınlaştırıp popülarize ederek doğru kavramalarına yardımcı olur. Ancak

(4) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 6, s. 83-84.

bir bütün olarak kapitalizmle ve onun her aşamasındaki savaşımı görebilen parti proleter bilincin ve sosyalist yönelimlerin filizlenmesini, gizli ve her zaman açık olmayan komünist «içgüdü»nün sürekli gelişmesini güvence altına alabilir. Yığınların savaşımını daha bilinçli kılmak, tek bir eylemin değil, uzun erimli çabaların sonucudur. Bunun başarısı, büyük ölçüde öncünün teorik bilgisine dayanır.

Partimizin 1918'de kurulması, dünyadaki gelişmelerin, herşeyden önce de Rusya'daki devrimci bilimin öğrenilmesine güçlü bir ivme veren Ekim Devrimi'nin hızlandırmasıyla olgunlaşan iç koşulların ürünüydü. Komünistlerin teorik silahı, çetin koşullarda kazanılan politik deneyim ve oportünist sapmalarla, ve «sol» lafazanlıkla ilkeli savaşım ile bilendi ve mükemmelleşti.

Biz her zaman proleter partinin toplumun devrimci dönüştürülmesinde yığınların öncülüğünü, bu en önemli işlevini yerine getirebilmesinin, büyük ölçüde partinin bilimsel bilgisinin genişliğine, nesnel gelişmenin karakterini ve yönünü teorik olarak doğru yakalayıp yakalayamamasına ve bu temelde politik strateji ve taktiğini belirlemesine bağlı bulunduğunu biliyoruz. AKP, tüm faaliyetinde gerçeğin bilimsel analizine dayanıyor ve teorik sorunların ele alınmasına büyük önem veriyor. Bu, Lenin'in sosyalist devrim teorisinin ülke koşullarına uygulanmasına, partinin süregiden süreçlerin özünü derinden yakalamasına ve Arjantin Devrimi'nin geleceğinin karakterini doğru olarak saptamasına olanak verdi. Arjantin'deki devrimci sürecin şu andaki aşaması ve gelişme çevreleri işçi sınıfının hegemonyasının temel ilkeleri, işçi-köylü bağlaşıklığı, birleşik cephe, proletarya enternasyonalizmi temelinde, ve aynı zamanda bağlaşıklar sorununun incelenmesi, devrimin utkusunun öznel ve nesnel koşulları, ekonomik ve politik savaşımın içiçeliği, demokrasi, sosyalizm ve barış savaşımının bağları temelinde tanımlandı ve çizildi. Zaman gitikçe, AKP tarafından varılan sonuçlar olmakta olan değişikliklerle zenginleşti.

Komünistlerin uzun yıllar boyunca yürüttükleri teorik faaliyetin bir sonucu olarak, yığınlar ülkenin en önemli sorunları hakkında net bir fikre sahip oldular. Örneğin, emperyalizmin özü (Lenin'in gösterdiği gibi), tarım reformunun içeriği, toplumdaki yapısal değişikliklerin ne anlama geldiği, yeni tipten erk, kimseyi aşağılamadan birleşik eylem ve ulusal demokratik cephe. Tüm bunlar halkın politik uyanışını hızlandırdı, AKP'ne proletaryanın başlıca savaşımında itici güç olmasına yardım etti, köylülerin istemleri ve toprak için savaşımını yükseltti, onların işçi sınıfıyla bağlaşıklığını sağladı ve bir çok sendikal örgütü güçlendirdi. Parti, demokratik özgürlükler için, baskılara ve gerici yasalara karşı, gençlerin, kadınların ve aydınların hakları için, eğitim reformu ve tüm halka açık ulusal kültür için yığın eylemlerine ivme verdi. Kendi analizlerine dayanarak AKP, ulusal ekonomi ve bağımsızlık uğruna, toprak oligarşi-

sine, faşizme ve emperyalizme karşı, ve dünyada barış için savaşımın yükseltilmesine yardımcı oldu.

Komünistlerin teorik ve pratik çabalarının sonucu olarak, süregiden halkın savaşımı partinin programıdır. Parti, bu savaşımın başlıca hedeflerini tanımladı, sosyalizme açılan demokratik, antiemperyalist tarım devriminin şu andaki aşamasında zorunlu olan politik, ekonomik ve sosyal dönüşümleri belirledi.

İŞÇİ SINIFIYLA SIKI BAĞLAR

Partinin yığın örgütü karakteri, onun sosyal yaşamın en farklı alanlarındaki varlığını garanti eder ve Lenin'in koyduğu gibi, «nüfusun tüm sınıfları arasında gitme ... ordusunun tüm birimlerini tüm yönlelere yayma'nın⁽⁵⁾ reel olanaklarını» her yerde, işletmelerden yönetsel organlara dek, faaliyetini geliştirmesini güvence altına alır. Bir yığın partisinin önünde sosyal bağlaşıklıklara girme, tabanda varolan birlik aracılığıyla buna hazır olan öteki politik güçlerin yönetimleriyle anlaşmalara varma açısından daha geniş bir çevren vardır.

Demokrasi için geniş bir cephe uğruna çalışırken, komünistler, sendikalarda, politik partilerde, halk hareketinde, silahlı kuvvetler içinde olup biten süreçler kompleksinin geniş kapsamını dikkatle incelerler ve faaliyetlerini, işçi sınıfının, köylülüğün, aydınların, gençliğin, kadınların, yerel örgütlerin, küçük ve orta burjuvazinin arasında, nüfusun tüm kesimleri arasında yaygınlaştırırlar.

Başarılı devrimci faaliyetin temeli, proleter yığınlarla sıkı bağlardır. Parti, taze güçlerini işçiler içinden gelen sürekli akınla sağlar. Şu anda proletaryanın yoğun olduğu büyük işletmelerde bu süreç, henüz istediğimiz gibi değildir. Bunun nedenleri arasında proleter bilincin gelişmesine engel olan sınıf uzlaşmacılığının yaygınlığı; çetin yaşama ve çalışma koşullarının işletmelerdeki politik çalışma koşullarını zorlaştırması; sendikalarda «dikey yapı»nın korunmasına çalışan egemen çevrelerin manevraları ve işletme sahipleriyle devletin baskısı bulunuyor.

Yukarda sıralanan nesnel etmenlerin yanı sıra, öznel etmenler de belirtilmelidir. Parti ile gençlik örgütünün büyük işletmelerde ve başlıca meslek örgütlerinde çalışmada bütünsel bir yaklaşıma sahip olamamasının etkisi özellikle duyuluyor.

Proletaryanın bu kategorisi arasında parti üyeliğinin artması, AKP'nin fabrika temsilcileri ve komitelerindeki, yerel sendikal örgütlerdeki etkisini artıracak ve ana görevin, örgütlü işçi sınıfı hareketinin liderliğindeki güç-

(5) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 6, s. 79.

ler ilişkisini değiştirmek ve tüm halk güçlerinin birliğini sağlamak görevi için elverişli koşullar yaratacaktır. Elbette, yeni işçi üyelerin politik uyanıklılığı, çelikleşmiş çekirdeğe göre geridir. Fakat bu, kapıları partiye gelenlere kapatmak için bir neden değildir. Lenin'in ortaya koyduğu gibi sorun, tüm halkı hızla devrimci girişkenlikle birleştirmek ve onun deney-sizliği ya da bilgisizliği, gelişme yetersizliği karşısında kormadan onu işe koşabilmektir. ⁽⁶⁾ Onlar bize öğrenmeye geldiler, ne ki onlar çoktan politik bir anlayışa, yeniyle ilgili duygulara, Arjantin'in bağımlılığına son verme gereksinimi ile ulusal kurtuluş ile sosyal kurtuluşa doğru yol alınmasına ilişkin bir kavrayışa sahiptir. Böylesi görüş ve duygular, en önemli olan şeyle, bu hedeflerin gerçekleşmesine doğrudan katılmak için büyük bir istekle tamamlanıyor. AKP, düşlere kapılmadan yeni üyeleri içine kattığı işçileri günlük yaşamda oldukları gibi, kabul ediyor. Şunu görüyoruz: yığınsal bir parti yaratma kampanyasının başarısı büyük işletmelerde belirlenecektir.

· ÖRGÜTLENMEYİ İYİLEŞTİRME

Arjantin komünistleri parti yapısı sorununu aktif biçimde tartışıyorlar. Yönetimin temel örgütlerle ve bunların sıkı ilişkisini ve temel örgütlerin proleter ve halk yığınlarıyla günlük kopmaz bağlarını güvence altına alacak bir örgütlenmenin temel olduğunu düşünüyoruz.

Yeni bölgesel (1983 sonunda bunların sayısı 33'e çıkacak) ve yerel komiteler oluşturuldu. Bu, anlaşılacağı gibi önemli bir gelişmedir, ama şimdi çabalarımız mahallelerde ve yerleşim bölgelerinde, işletmelerde ve sendikalarda yüzlerce ara yönetim organları oluşturmaya yöneliyor. Bu, bu yıl içinde hücre sayısını beş bine çıkarmaya yardımcı olması için düşünüldü. Ayrıca bu çabaların merkezi, fabrikalara, meslek örgütlerine ve mahalle örgütlerine kaydırılmalıdır.

AKP tüm parti üyelerini hücrelerde birleştirme yolundaki Leninci ilkeye göre çalışıyor. Tüm komünistleri, temel örgütlerde birleştirmenin önünde duran ve aşılması gereken birçok engel vardır. Bu nedenle hücrelerde önce parti çizgisini yığınlar içinde yürütecek parti üyelerinin en ileri ve dinamik kesimini birleştirmeyi planlıyoruz. Temel organların çalışma yöntemleri bu koşullara uydurulmalıdır. Yeni gelenlerle dolaysız ve dikkatli ilişkiler gereklidir. Emekçi halkın bilincindeki burjuva milliyetçi kalıntıların kökünün kazınması, genç komünistlerin devrimci görüşler temelinde eğitilmesi, işçi hareketinin Marksist-Leninist önderleri olarak yetiştirilmesi önemlidir.

Sanayi işçileri arasında, ancak parti hücrelerine çeşitli zorluklarla başa

(6) Bak: V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 9, s. 247.

çıkımda yardımcı olmayı öngören, amaca yönelik bir politika temelinde çalışma yürütülebilir. Deneyler, yeterli sayıda temel örgütün olduğu yerde, işletme örgütlerinin kurulmasının zorunlu olduğunu ve belli bir süre işletmedeki komünistlerle işbirliği yapacak işletme dışı yardımcı güçlerin devreye sokulması gerektiğini gösteriyor.

Dar pratikçiliği aşmaya, insanlara okuma alışkanlığı kazandırmaya, boş zaman ve maddesel kaynak eksikliğiyle bağlı sorunları çözmeye yardımcı olacak ve böylece temel örgütlerin normal işlemlerini, parti kadrolarının eğitimini ve genç komünistlerin hücrelerde aktif çalışma içine çekilmesini sağlayacak daha iyi çalışma biçim ve yöntemleri bulmaya çalışmalıyız.

Yığınsal bir komünist partisi yaratmak yeni üyelerin kazanılmasıyla başlar, ama hiçbir biçimde bununla bitmez. AKP'nin 14. Kongresi (1973) komünistlerin, özellikle gençlerin, partiye alınmasının, partiyle bütünleştirilmesini ve eğitiminin tek bir sürecin halkaları olduğunu tüm yoldaşlarca kavranmasının, önümüzdeki hedefe ulaşmayı hızlandıracağını vurguladı. Partimizde yeni üye alınması çeşitli aşamalardan geçer: Ön konuşma, ders programı, yeni üyenin parti kartını aldığı toplantı, yeni üyenin parti basınına abone olması. Bu, yeni üyelerle daha yakından tanışmayı, onların bilgilerini pekiştirmeye ve onları parti görevlerine çekmeye yardımcı olur. Örgütlenme grubunun (parti kartı vermek), mali organların (aidatların düzenli toplanması mekanizması) ve propaganda aparatının (materyal dağıtımı) çalışmalarının koordine edilmesi son derece önemlidir. (7)

ÖĞRENMEK VE SAVAŞMAK

Temel örgüt, parti kadrolarının, gelecekteki militanların eğitimden geçtiği ve çelikleştiği yerdir. Bizi bekleyen savaşım, partini ve işçi sınıfının çıkarları, hiç de kolay olmayan günlük ve özveri isteyen devrimci çalışmayı yürütmeye hazır kadro işçilerinin sayısını artırmayı gerektiriyor. Bir yandan adayları soğukkanlılıkla yönetici görevlere doğru ilerletmek öte yandan da sürekli kadroların sosyal bileşimini gözetmek, partiye gelenlerin politik deneyimini, kişisel yeteneklerini ve militanlığını dikkate almak zorunludur.

«Öğren ve savaş, savaş ve öğren», bugün Arjantin komünistlerinin belgisi budur. Parti, eğitimsel çalışmaya dirimsel önem biçiyor. Amacımız, yı-

(7) Parti basını, ülke çapında çıkan ve baskıya karşı bir an bile durmamış bulunan bir haftalık gazeteden, eyalet, bölge ve yerel gazetelerden, 130 fabrika gazetesini de içeren çalışma alanı bültenlerinden ve çeşitli teorik ve politik dergilerden oluşuyor.

ğınsal eğitimi örgütleme, daha fazla militanı parti okullarına göndermek, kısaca, eğitim cephesini, her şeyden önce de temel örgütlerin liderlerinin politik ve ideolojik eğitimleri için, genişletmektir. Bu yıl planlanan temel örgüt ve orta düzeydeki örgütlerin on bin yeni yöneticisinin eğitimi için büyük çaba harcanacaktır. AKP'nin yaygın ve derinlemesine parti eğitimi sistemi, etkinliğini kanıtlamıştır. Ne ki bu, yeni biçim arayışlarını, kadroların doğru seçimi, yerleştirilmesi, ilerletilmesini ve eğitimini dışlamıyor.

Partinin örgütsel çalışması, sorunlardan ve yanlışlardan arı değildir. Bunlar arasında, örneğin, küçük, iyi eğitilmiş bir militan çevresine dayanmak, bunların çabalarını tüm temel örgütün çağaları yerine koymak eğilimi bulunuyor. Bu durumda, orta düzeydeki liderliğin bir tür hücreye dönüştürülmesi, yüksek fiziksel varlığı olan, «tek adamlı orkestra»ya dayanmak söz konusudur. Bir de, «aktif» hücrelerle çalışmak, ötekileri kendi yazgılarına terketmek biçiminde başka bir eğilim vardır. Bu iki yaklaşım da yanlıştır ve özde «az fakat öz» biçimindeki sektör görüşten kaynaklanmaktadır.

Yığınların bulunduğu her yerde varolmayı, onlarla güçlü ve güvenli günlük bağlar kurmayı hedefleyerek, komünistler, sürekli, çalışma stillerini ve yöntemlerini iyileştiriyorlar. Emekçi yığınları savaşıma çekmek için ajitasyon ve propaganda yetmez. Biz yine de bu alanda da yeni gerekleri dikkate alarak daha büyük militanlığı, biçim ve içeriğin iyileştirilmesini sağlamayı amaçlamalıyız. Ama en önemli olan, halkın sosyal gelişmenin çelişik dinamiğini kavramasını ve bundan doğru sonuçları çıkartmasını sağlamaktır. Burada parti, farklı sosyal tabakalara farklı yaklaşıyor, hücrelerini somut istemler oluşturmaya ve bunların yerine getirilmesi için aktif bir savaşıma yönlendiriyor, temel örgütlerinden emekçi yığınlara bu tür eylemler ile derin sosyal sorunların çözümü için savaşım arasındaki bağı açıklamalarını istiyor. Partinin ve Komünist Gençler Birliği'nin büyümesi tek başına bir amaç değildir. Bu, tabandan tavana birliğin sağlanması demektir. Birlik ise, işçilerin, köylülerin, orta tabakaların, kadınların, gençliğin demokratik özgürlükler, barış ve antiemperyalist dayanışma istemlerinin gerçekleşmesi için savaşımında önemli bir etmendir.

✧

Örgütsel biçimler için hazır reçeteler yoktur. Bunlar, yerel koşullara uygun olarak bulunmalı ve kullanılmalıdır. Bize göre, tüm düzeydeki parti yöneticilerinden istediğimiz böylesi bir yaratıcı çalışma, Leninci örgütsel ilkelerin doğru olarak gerçekleştirilmesiyle çelişmez, tam tersine bunları teşvik eder. Değişen koşullara uyum gösterme zorunluluğu, temel ilkelerin geçiciliği ya da yadsınması anlamına gelmez. Devrimci öncü,

bunlara sadık kalmak zorundadır. Teorik bilgi, yığınlara dayanma, ideolojik birlik, demokratik merkezîyetçilik ilkesine sınımsız bağlılık, yurtseverlik, enternasyonalizm – tüm bunlar ve öteki yeni tip parti özellikleri AKP'ne, gericiğin tüm çabalarına ve partiye vurulan darbelere karşın politik sahneye yeniden girmesine yardımcı oldu. Bugün biz yığınsal bir komünist örgüt kurarken, Arjantin'de olumlu süreçlerin sürekli gelişmesi için zorunlu olan bir gücü oluşturuyoruz. AKP'nin önünde, tüm sol ve ilerici güçlerin merkezi olarak bilinmesini sağlayacak bir olanak açılıyor. Ve biz güvenle şunu söylüyoruz: Partinin tüm moral ve maddi potansiyeli, geniş demokratik ve antiemperyalist birliğe hizmet ediyor, bundan böyle de buna hizmet etmeye devam edecektir.

Parti ve halk – Ortak yazgı

Yuli Organisyan

BSS redaksiyonu görevlisi

Son iki yıldır, Yunanistan bir değişim beklentisi içinde yaşıyor. Bu doğaldır, çünkü onlarca yıldır hemen hemen hiç aralıksız gerici, sağ bir yönetimden sonra, Pan Hellenik Sosyalist Hareketi'nin (PASOK) temsil ettiği güçler iktidara geldi. PASOK, demokratik değişiklikler getirme vaatleriyle 1981 seçimlerinde parlamentoda çoğunluğu elde etti ve iktidar partisi oldu. Bu demokratik zafere komünistler büyük katkıda bulundular ve kendi konumlarını önemli ölçüde güçlendirdiler. Bugün, Komünist Partisi, PASOK ve tutucu Yeni Demokrasi Partisi'nden sonra parlamentoda üçüncü büyük grubu oluşturuyor. Ancak, parlamento seçimi sonuçları YKP'nin Yunan toplumunda oynadığı gerçek rolü tam anlamıyla yansıtmaktan çok uzaktır. Politik dinamizm, sosyal faaliyetler, halk arasında etkinliğini artırma hızı ve halkla bağlarının sağlamlığı açısından, daha yakından bakıldığında, hiçbir parti ile karşılaştırılmayacağı anlaşılır. Bu görüş, 1982'de belediye seçimleriyle daha da pekiştirildi. Bu seçimlerde komünist adaylar parlamento seçimlerinde aldıkları oyların yarısından fazla artış sağladılar. Bugün şu kesinlikle ilan edilebilir ki, komünistlerin katılımı olmaksızın hiçbir ulusal sorun tam anlamıyla çözülemez. «Değişimler YKP olmaksızın düşünülemez.» Geçen Aralık ayında partinin 11. Kongresinde geliştirilen bu belge gerçek durumu yansıtmaktadır.

Yunanlı komünistler başarılarını neye borçlular? Savaş sonrası dönemde acı darbeler yiyen, uzun yıllar süren illegalite döneminden geçen bir parti, yıllar yılı gaddarca saldırılara, tuzaklara uğrayan bir parti-böylesi bir parti, politik yaşamın zirvesine nasıl yükselebildi, halkın geniş kesimlerinin güvenini nasıl kazanabildi, ve toplumun gelişmesinin ayrılmaz ve olağanüstü yaşamsal bir etmeni olarak kendini nasıl değerlendirebilir? Onun canlılığı, Yunanlı komünistlerin gücü nereden kaynaklanıyor?

ZAMANLARIN CANLI HALKASI

Dar, kıvrımlı bir yol bizi Yunanistan'ın «kuzey başkenti» Selanik'in yakınlarında Eptapirgion dağının neredeyse tepesine götürdü. Yokuşun tepesinde eski bir kalenin delik deşik olmuş duvarlarının dibinde koyunlar

otlarken, bir buldozer altımızda yol kenarındaki boş arazide taşlı toprağı düzlüyordu. Daha da altımızda kentin panoraması, çevredeki dağlardan denize uzanan dev bir açık hava tiyatrosu gözüküyordu. Uzakta, güneyde, mavilikleri, oradaki dağları gösteren Andreas Papateodoro, «Olimp dağı, eski Yunan tanrılarının ikametgahı, işte burasıydı» dedi. «Bu dağlar, nazi işgali sırasında direniş üsleriydi.» Eliyle kuzeyi göstererek, «öte yanda bir Amerikan tesisi var. Orada, bu dağların ötesinde, Büyük İskender doğdu. Benim döğüştüğüm partizan birliğinin üslendiğı yer ise buradan çok uzak değildi». Kırk yılın komünisti Andreas, gericiliğın zorlamasıyla yaşamının yarısını politik göçmen olarak yurt dışında geçirmek zorunda kalmış. Anayurdunu yeniden keşfeden bir insanın coşkusuyla konuşuyordu.

Öbür yol arkadaşım, yeni kuşaktan bir komünist olan Stergios Bosnakis, «Bu kale şimdi canilerin yattığı bir hapisane. Ama iç savaş sırasında siyasal mahkumlar, komünistler için kullanıldı» dedi.

İdamlar tepenin dibindeki boş arazide yapıldı, kurbanlar ortaya gömüldü. Burada kaç kişinin kurşuna dizildiğini kimse bilmiyor. Onlarca mı? Yüzlerce mi? İdamlar yığınsaldı. «Babam onlardan biriydi. Onu hatırlamıyorum.» Buldozerin altüst ettiği toprağı hüzünle bakan Stergios, «Annemle ben onunla birkez bile görüştürmedik» dedi. Demokratik kamuoyunun ısrarıyla şimdi burada bir anıt dikilecek. Parası kent halkının katkılarıyla sağlandı.

Burada, Eptapirgion dağında sanki bir şeyi birden bire keşfediyor gibisiniz. Değişik çağları birbirine bağlayan canlı bir halkayı içinizde duyar gibisiniz. Bana eşlik edenlerin yazgılarıyla, bunca yıl sonra unutulmuşluktan çıkmakta olan isimsiz mezarları birbirine kaynaştıran canlı bir halka. Onlar bu davaya yaşamlarını adadılar ve bu davayı şimdi komünist partisi sürdürebiliyor. Eski Yunan tanrılarının ve kahramanlarının efsanelerinin doğum yeri olan dağlarla ve şimdi Yunan halkına, onlara çok şey borçlu olan dünya uygarlığına yıkım tehdidi getiren bir nükleer üs durumundaki dağlar arasındaki canlı halka. Bu halkın binlerce yıllık tarihiyle zamanımızın kayıp giden dakikaları arasındaki canlı halka. Değişik zamanları birbirine bağlayan bu duygu, Yunan komünistlerinin yaşadığı işin anlam ve önemini anlamada bir çeşit anahtardır. Ulusun yaşamıyla sınıksıkı bağlı, onun sorun ve gereksinimlerinden geleceğinden ayrılmayan, başlamış bir süreç bu.

Yunanistan Komünist Partisi'nin tarihinde yıldızın parladığı saatler var. Partinin tüm ulusun desteğini aldığı, tüm ulusun onu nazi köleliğinden kurtuluşun tek umudu gördüğü günler işte böyleydi. Partinin tarihinde trajik dönemler de var. Gericiliğın partiyi yok etmek için, onu halktan yalıtılmak için kana susamışçasına zulme başvurduğu yıllar bunlar. Yönetimdeki hatalar sonucu, parti belgelerinde de belirtildiğı gibi, partiyi yığınlara bağlayan sınıksıkı bağların aşındığı yıllar bile vardır.

Ama parti ile halk arasındaki ilişkileri belirleyen genel yasallıklar var. Bu, tarihin derslerinden ve sınıf savaşımının bugünkü pratiğinden Yunan komünistlerinin çıkardığı bir yasallıktır.

Yunanistan Komünist Partisi Merkez Komünist Genel Sekreteri Harilaos Florakis, bizimle yaptığı konuşmada şöyle dedi: «Komünistlerin halkla bağları, gittikçe sıklaşıyor ve onlar artan bir kararlılıkla işçi sınıfının çıkarlarını savundukça, Marksizm-Leninizmin devrimci düşüncelerini yaşama daha bir ardıcılıkla dönüştürdükçe, komünistlerin ulusun yaşamındaki rolleri daha da genişliyor.»

Florakis, sözlerini açıklarken, partinin direniş yılları sırasındaki eylemlerini anlattı. O yıllarda komünistlerin karşı karşıya olduğu görevler ulusal boyuttaydı: Ülkeyi faşist saldırganlardan kurtarmak, ulusal kurtuluş belgisi altında tüm ulusu savaşıma çekmek ve, sosyal ve politik konumları ne olursa olsun, tüm yurtseverleri birleştirmek, Parti bu görevlerin üstesinden başarıyla geldi. Çünkü parti, sınıf konumlarında sıkı sıkıya bağlıydı ve temelde devrimci bir doğrultu izliyordu. Harilaos Florakis, eskiden olduğu gibi, şimdi de Marksizm-Leninizm'e bağlılık, komünist partisinin güç ve etkisinin ana kaynağıdır, dedi.

Yunanistan komünistleri için geçmişe olan tutum özel bir ilgi konusudur. Bu, yalnızca geleneklere bir saygı borcu değildir. Bu, bugünün kesin sorunlarıyla bağlıdır. YKP'nin tarihi, şimdi kesin ideolojik ve politik tartışmalara konu olmaktadır. Dahası, partinin 1978 yılındaki 10. Kongresinde de vurgulandığı gibi, tarih, parti düşmanlarının başlattığı antikomünist kampanyanın ana hedefi durumuna gelmişti. (!) Neden parti tarihini hedef aldılar? Atina'daki Marksist İncelemeler Merkezi Sekreteri Stavros Zorbalas bunu şöyle açıklıyordu:

«Belleğini yitiren bir insan nasıl çaresiz duruma gelirse, geçmişi unutan, dahası, bile bile ondan vazgeçen bir parti de kendisi olmaktan çıkar, politik çaresizliğe mahkum olur ve aktif savaşımın dışına düşer. Bunun inandırıcı kanıtları, herhangi bir politik hareketin tarihinde bulunabilir. Bu bağlamda, komünistler de bir istisna değildir. Örneğin, Yunanistan Komünist Partisi'nin tarihini silerek, ülkedeki komünist hareketi temsil ediyoruz diye ,yeni bir parti' olarak ortaya çıkmaya çabalayanlara ne oldu? Kendilerini politik yaşamın arka avlusuna atılmış buldular. Son seçimlerde onların adaylarından bir teki bile parlamentoda bir sandalye kazanamadı. Onlar geçmişlerine sırtlarını döndüler ve şimdi ve halk onlara sırt çevirdi. Bunun başka bir sonucu olamaz. Soyunu sopunu bilmeyenlere halk hiçbir zaman güven duymayacaktır. Hasımlarımızın, komünist partisinin tarihine karaçalmak, bu tarihi bir hatalar silsilesi olarak

(!) Yunanistan Komünist Partisi 10. Kongresi, Moskova, 1979, s. 94 (Rusça).

göstermek için böylesine büyük bir çaba harcamalarından da çok açık olarak anlaşılıyor mu? Kendi paylarına, komünistlerin de bu saldırıları kararlı olarak nasıl püskürttüklerinden ve partinin gelişmesindeki sürekliliğe nasıl böylesine büyük bir önem verdiklerinden de açıkça anlaşılıyor mu?»

Elbette bu, komünistlerin kendi tarihlerini gözlerinde büyüttükleri anlamına gelmiyor. Partinin 11. Kongresinin belgelerinde de açıkça belirtildiği gibi, komünistler kendi tarihlerinde yalnızca başarıların kaydedildiğini değil, aynı zamanda eksiklikleri de görüyor, hataları eleştirel bir biçimde çözümlüyor. Bu hatalardan dersler çıkarıyorlar. Ama komünistler, bu tarihi, şöyle ya da böyle herhangi bir çarpıtma girişimini keskince reddediyorlar. 11. Kongreye sunulan Merkez Komitesi Raporunda vurgulandığı gibi, ülkeyi faşizmden kurtarmada can alıcı rol oynayan komünist partisinden başkası değildi. Halkı demokrasi kavgası için ayağa kaldıran, krallığı ve askersel-faşist diktatörlüğü alaşağı eden ve Yunanistan'ın ulusal bağımsızlığını yeniden kuran komünistlerden başkası değildi.

YKP Atina İl Komitesi emektarları Anna Simbli, Dimos Kapelas ve Kostas Tsirigos'la konuştuk. Geçmiş, yalnızca görüp geçirdiğimiz bir şey değildir, dediler. Geçmiş, yaşadığımız günlerde de kendini gösterir ve geleceği etkiler. Komünistler sayesinde direniş yılları sırasında Yunanistan'ın derin demokratik değişiklikler yoluna ulaştığı gerçeği geçmişin unutulmuşluğunda gömülüp kalmadı. Halkın yürüttüğü savaşıma büyük bir etki yapagelen ulusal bir bilinç durumuna geldi. Halkın tüm beklentileri, şimdi kurtuluştan sonra başarılamayan şeyler üzerinde, ülkede gerçek bir demokrasinin üzerinde odaklaşıyor.

Nedir ki, bu amaca varmak için olasılıklar ve ivedi beklentiler bugün, o zamana oranla açık ve iyi tanımlanmış olmaktan uzaktır. İçinde taşıdığı dönüşümlerin çapı ve potansiyeli açısından, bugünkü sola kayış, Direniş'in dizginlerini boşalttığı geniş kapsamlı devrimci süreçle karşılaştırılmaz. Bu kayış, toplumun geleceği için elle tutulur değişiklikler ortaya çıkaracak mı? Yunanistan'ın tarihinde bir dönüm noktası durumuna mı gelecek, yoksa, umut verici de olsa, ülkenin politik yaşamında gelip geçici bir olay olduğu mu kanıtlanacak? Ülkenin her yanında, toplumun tüm kesimlerinde tüm siyasal partiler ve grupların sorageldiği bu sorulara kesin yanıtı gelecek verecektir.

Görüşmemizde, Harilaos Florakis, bugün Yunanistan'da varolan karmaşık ve çelişkili durumun öğelerini belirtti. Bir yanda, sağ güçlerin konumlarının önemli ölçüde zayıflaması, parlamentoda şu ya da bu biçimde değişiklikleri savunan güçlerin ağır basması, parlamentoda komünistlerin daha büyük rolü, halk arasında komünistlerin etkinliğinin artması, demokratikleşme yolunda hükümetin attığı adımları içeren, demokratik değişikliklerden yana etmenler ve tüm etmenlerin işleyişi ile, ilerici

güçlerin çalışmaları için elverişli bir durumun ortaya çıkması. Öte yandan, değişiklikler için ciddi engeller var: ekonominin kilit konuları tekelci oligarşinin elinde bulunmakta, sağ kanat parlamentoda sandalyelerin üçte birine sahip ve devlet aygıtının büyük bir bölümünü, orduyu, yargı organlarını ve yığınsal iletişim araçlarının denetimini elinde tutuyor, uluslararası emperyalizmin doğrudan yarattığı ve emperyalizme desteklenen iç gericiliğin doğurduğu sorunlarda bir azalma değil, artış var.

Ama komünistler gelecek konusunda iyimserler. Son kongrelerinde de belirtildiği gibi, sola kayışın önemi, seçim sonuçlarıyla sınırlı değil. Daha derinlere uzanıyor. Bu, toplumun geniş kesimlerinin sola kayışı, emekçi halkın istemlerinin radikalleştirilmesi, tekelci oligarşi ve onun çıkarlarını dile getiren politik çevrelere karşı, güçler dengesinde demokratik halk hareketinden yana belirgin bir değişiklik anlamına geliyor. Bu da, toplumun yenilenmesi için değişiklikleri yukarıdan beklemeksizin, tabanda güvence altına almak için, halkın yürüttüğü savaşımı daha da canlandırarak koşulları yaratıyor.

«BİZ DEVRİMCİ BİR PARTİYİZ»

Tüm eski Yunan yazarları, kendi yurttaşlarının politik tartışmalara eğilimli olduğu konusunda birleşiyorlar. Bugün, bunun bir tutku haline gelmekte olduğu izlenimi edinilebilir. Toplantılarda konuşmacılar arasındaki sert tartışmalar, gazetelerdeki şiddetli polemikler, kahvelerde, lokantalarda ve hatta sokaklardaki politik kavgalar bu izlenimi veriyor. Tüm bunlar ne anlama geliyor? Selanik'te bir sokak başında, kendimizi, o sırada parlamentoda tartışılmakta olan resmi evlenme yasası üzerinde tartışan bir kalabalığın içinde bulduğumuzda, Andreas Papateodoro açıkladı: «Diktatörlüğün dayattığı uzun yılların boğucu sessizliğinden sonra Yunanlılar görüşlerini açıklayabilmenin mutluluğu içindeler.» Sağcı partilerin yenilgisi halkın politik faaliyetlerine vurulan zinciri kırmıştı. Fikir özgürlüğü bir gerçek oluyor ve bu parlamento seçimlerinden sonra edilen temel demokratik kazanımlardan birini oluşturuyor.

Böylesi kazanımların dökümü nedir? Komünistler, bu listenin kısa ve çelişkili olduğu görüşündeler. Bazı gerici yasalar iptal edildi, ama eski rejimin hazırladığı otoriter nitelikteki anayasa hala yürürlükte; devlet aygıtında kilit mevkiileri elinde tutan bazı sağcı ögeler uzaklaştırıldı, ne ki etkileri, getirdikleri çöküntü ve bürokrasi birçok alanda bu aygıtın çalışmasına damga vurmaya devam ediyor; seçimler için yaş sınırı 20'den 18'e indirildi, ama seçim sisteminin antidemokratik niteliği değiştirilmedi; Ulusal Direnişi tanıma ve politik göçmenlerin yurda dönüş hak-

larını verme üzerinde bir yasa onaylandı, ama onlara iş ve sosyal güvenlik sağlama sorunu hala çözülmemiştir.

Komünistler, yeni hükümetin attığı olumlu adımları küçümsemiyorlar, ama toplum yaşamının demokratikleştirilmesi yönünde ilerleme kaydedilmesi için daha pek çok şeyin yapılabileceği görüşündeler. YKP'nin 11. Kongresi'nde belirtildiği gibi, PASOK'un varolan sistem içinde, yarı-adımlarla, sağa verdiği ödünlerle, tekellerle uzlaşma içinde yaptığı reformlar, ülkeyi köklü demokratik dönüşümler ana yoluna götürmez.

Ancak YKP hükümete muhalefet etmiyor. Parti, sınırlı da olsa, hükümetin demokrasiyi geliştiren her adımın destekliyor. Sosyalistlerin politikasındaki uzlaşmacı eğilimleri eleştiriyor ve özgül sorunları ortaya çıkarıp bunlara net ve kesin çözümler önererek bu eleştiriyi yapıcı ve PASOK'u destekleyenler de dahil, yığınlarca onaylanacak bir biçimde yapmaya çalışıyor.

Komünistler, hükümetin kararsızlıklarına bağlı kalmaksızın kendi bağımsız politik çizgilerini izliyorlar. Bu noktayı vurgulayan YKP MK PB üyesi ve Kuzey Yunanistan Parti Komitesi Büro Sekreteri Kostas Tsolakis şunları söyledi: «Biz işçi sınıfının devrimci partisiyiz. Bugünkü durumda komünistlerin rolünü belirleyen budur. Partimiz, değişiklikleri gerçekleştirecek ana güç olarak, demokrasi savaşımında en güvenilir güç olarak kendini ortaya koyuyor.»

Bugün ülkede ivedi değişikliklere gereksinim vardır. Sağcı ögelerin herhangi bir değişikliğe inatla karşı koymalarına, sosyalistlerin kararsızlık sancılarına karşın, bu gereksinim, YKP'nin önerdiği köklü demokratik değişiklikler programında dile getiriliyor. Tsolakis, sorunun, bu programı yığınlara mal etme ve onları bunun için savaşımın kendi beklentileri ve yaşamsal çıkarlarıyla çakıştına ikna etme olduğunu söyledi.

Komünistler, bu sorunu çözmeye parti yapısını temel dayanak olarak görüyorlar. Bunun nedeni çok açıktır. Halkın komünist partisine, onun program ve politikalarına gösterdiği ilgide belirgin bir artış var. Fabrikalarda, kırsal topluluklarda, belediye konseylerinde ve kamu örgütlerinde komünistlere danışıyor ve onlardan yardım istiyorlar. Ancak partide yetişkin kadro eksikliği var. YKP'nin Selanik İl Komitesi yöneticileri: «bir kişi üç kişinin işini yapmasına rağmen, talebin gerisindeyiz», dediler.

Gerçekte, büyüme durumunda, zorluklar yeni duruma uyum sağlama gereksinimine bağlıdır. 1974 yılında partinin yasallaşması, örgütlenmesinde ve çalışma biçimlerinde önemli değişiklikleri zorunlu kıldı. Bunu izleyen gelişmeler de bu süreci hızlandırdı. Kostas Tsolakis, «bunun özü» dedi, «parti yapısının değişmez temel ilkelerini – demokratik merkezîyetçilik, ideolojik birlik ve örgütsel bütünlük – bırakıp, partinin yapısını ve politikasını daha etkin hale getirmek, değişen koşullara uygun kadro

seçimini yeniden ele almak, kadroları yenilemek, yaşlı yoldaşların deneyimlerini yenilerine aktarmak, partinin yığınlarla bağlarını güçlendirmek, kısacası, Leninist tipte bir partinin inşasını sürdürmek.»

Parti örgütlenmesine komünistlerin enerjik çabalarıyla YKP'nin üye sayısı hızla artıyor. Son iki kongre arasındaki dönemde partinin üye sayısı, iki katına çıktı. Bu büyüme, partinin sosyal çekirdeğini oluşturan işçilerin partiye akışından kaynaklanıyor. Çok sayıda genç partiye katılıyor. Parti militanlarının yüzde 77'sinin yaşı 40'ın altında. Legale çıkmasından bu yana, YKP, esnek ulusal politikasıyla, güçlü toplumsal kökleriyle dinamik bir yığın örgütü haline geldi.

Ancak herşey o denli basit değil, herşey beklendiği gibi yürümüyor.

YKP Selanik İl Komitesi'nde iki genç komünistle konuştuk. Yabancı bir firma tarafından işletilen büyük bir fabrikada işçiydiler ve adlarının yazılmamasını rica ettiler. Nedenlerini öğrenmek istedik. Harilaos Florakis'in bir konuşmasından alıntıyla yanıtladılar: «Yunanistan'da demokrasi, fabrika kapılarından içeri sokulmuyor.» Söz konusu fabrikada parti örgütlenmesi yarı-legal. Gerçi komünist partisine üyelik artık bir «suç» değil, ama fabrika yönetimi bir komünisti işten atmak için her zaman bir bahane buluyor. İşverenlerin keyfi eylemleri, komünistlerin eğitsel çalışmalarına, politik tartışmalara, parti yayınlarının dağıtılmasına önemli ölçüde zorluklar getiriyor.

İl Komitesi Sekreteri, bu sorunun yalnızca bir yanı, dedi. Sorunun diğer yanı subjektif nedenlere dayanıyor. Birçok durumda, parti örgütlerinin illegalite döneminden kalma gizlilik geleneğine gereksiz bağlılıkları, politik ürkeklik, legal koşullarda savaşıma adapte olamama. Bu eksiklikler kongrede de belirtildi ve kongre belgelerinde de partinin yığınlara karşı açık olması, gerektiğinde toplumun bazı kesimlerinde alevlendirilen komünistlere karşı güvensizlik ve düşmanlığın yenilmesi için bıkip usanmadan çalışılması gereği vurgulandı.

YKP, eski örgütlenme biçimlerini ve savaşım yöntemlerini kesinlikle bir yana bırakırken, bunların yerine yeni biçimler getiriyor, ancak özünü kaybetmiyor, Lenin'in sözleriyle ⁽²⁾ «ana tipini» koruyor. Komünistler, şimdi partinin yürütmekte olduğu legal çalışma biçimlerinin, devrimci baskıyı yavaşlatma değil, artırma anlamına geldiği görüşündeler. Bu süreklilik ve yenilemeyi birleştiriyor, partinin kendi gelişmesinin iç mantığı ve demokrasi savaşımının bugünkü aşamasının özgüllükleriyle belirleniyor.

YKP MK üyesi ve Atina İl Komitesi ideolojik çalışma sorumlusu Dimitris Tsaras: «Sağın yenilgisi ve sosyalistlerin erki alması, demokratik harekette reformist hayalleri güçlendirdi. Biz yukardan değişiklik beklentilerini

(2) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 24, s. 29.

atalet olarak kabul ediyoruz. Çünkü bu, yığınları politik pasifliğe iter, sağcı ögelerin yenilgiden kurtulmasına olanak sağlar. Zaferin peşinden koşulmalıdır. Şimdi, ivedi olarak, halk hareketinin uğrunda yıllarca savaşım verdiği yüce amaçlara, seçimlerdeki başarının ve yüzeysel reformların gölge düşürmesi önlenmelidir.»

KOMÜNİST ALMAŞIK

Amaçlar nelerdir? Birincisi, emperyalizme askersel, politik ve ekonomik bağımlılığın sona erdirilmesi ve ulusun egemenliğinin sağlanması. İkincisi, tekellerin keyfi eylemlerinin – dizginlenmesi ve emekçi halk yararına ekonomik değişimlerin desteklenmesi. Üçüncüsü, toplumun yaşamının her alanında temel demokratik dönüşümlerin gerçekleştirilmesi. Bu amaçlar YKP'nin parlamentodaki çalışmalarını belirliyor ve bunlar somut istemlerle, yasa önerileriyle dile getiriliyor.

Milletvekili ve YKP Merkez Komitesi üyesi Dimitris Sachinis ile bir görüşme yaptık. «Bizim grubumuz 12 milletvekilinden oluşan göreve küçük bir grup» dedi Dimitris Sachinis. «Ama biz, grubumuzun sayısal gücünün değil, ki karşıtlarımız böyle olmasını isterlerdi, komünist partisinin ülkedeki yaygın etkisinin ve demokratik hareketteki öncü belirlediği konulardan hareket ediyoruz. Parlamentodan geçen bazı yasaların daha belirgin demokratik karakterinde görüldüğü gibi, parlamentodaki PASOK çoğunluğu bunu dikkate almak zorunda kalıyor.»

Komünist milletvekilleri sayesinde ülkenin demokratikleşmesine ilişkin sorunlar sürekli parlamentonun gündemindedir. Komünistler bu sorunları sosyalistlerden daha sık ve daha kesin biçimlerde ortaya koyuyorlar. Bundan amaç, kesinlikle kamuoyunun dikkatini çekmek değil, halkı demokrasi için savaşıma teşvik etmek ve iktidar partisini, değişimleri gerçekleştirmede daha enerjik olmaya zorlamaktır. Bu sorunların, ulusun ezici çoğunluğunun çözülmesini istediği sorunlar olduğu hatırdan çıkarılmamalıdır.

Bunlar esas olarak sosyal-ekonomik bunalımdan kaynaklanan sorunlardır. Son birkaç yıl boyunca bu, kronik bunalım karakteri kazandı. YKP Merkez Komitesi'nde bana 1980'lerin başlarında, Komünistlerin düşüncesine göre Yunanistan'ın Ortak Pazar'a üyeliğinin sonucu, yıllık üretimin hızlı artışının sona erdiğini gösteren istatistikler gösterdi. AET üyesi sanayileşmiş ülkelerin rekabeti Yunanistan ekonomisine yıkıcı etkiler yapıyor, en çok da emekçi halkın durumunu kötüleştiriyor. 1980 yılının sonundan bu yana başlıca yiyecek maddelerinin fiyatları % 30–100 arttı, enflasyon % 20'nin üzerinde sürüyor ve işsizlik % 8'e ulaştı.

YKP'nin ele aldığı sosyal-ekonomik sorunların sayısı, onun toplumdaki

etkinliğinin yayılmasıyla orantılı olarak artıyor. Bu doğaldır: Komünistlerin, ülkelerinin geleceği konusunda duydukları sorumluluk, onların etkinlikleriyle beraber artıyor. Erkte olmanın sağlayacağı olanaklara sahip olmadığına göre, parti, nesnel olarak artan bu istemleri nasıl karşılıyor?

YKP Merkez Komitesi Politik Büro üyesi ve partinin Atina II Komitesi sekreteri Dimitris Gondikas şunları söyledi: «Hükümette temsil edilmesine karşın partimiz kendi ekonomik ve sosyal politikasını izliyor. Halk ondan, belgilerden öte şeyler bekliyor. Halk, işsizliğe, tırmanan fiyatlara öteki yaşamsal sorunlara karşı savaşımın yolları ve araçları üzerine somut öneriler bekliyor. Biz bu beklentilere gerek parlamento içinde, gerekse parlamento dışında yapıcı girişimlerle yanıt veriyoruz ve bunalımdan çıkış için pratik program öneriyoruz.»

Programına ana noktaları 11. Kongre'ye sunulan MK raporunda belirtilmiştir. Bunlar: Temel sanayi kollarında üretim olanaklarının millileştirilmesiyle devlet sektörünün ulusal ekonominin motoru durumuna dönüştürülmesi; tekellerin egemenliğine son verilmesi ve işçilerin katılımıyla onların faaliyetlerinin kontrol altına alınması; işsizliğin azaltılması, toplumsal programların başlatılması ve emekçi halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesi dikkate alınacak devlet gelirlerinin yeniden dağılımı; askersel harcamaların büyük çapta kısılması; Yunanistan'ın uluslararası sermayeye bağımlılığının azaltılması ve AET'den çıkılması, böylece ulusal pazarın yeniden canlanmasının ve üretimin artmasının koşullarının yaratılması.

Bu, açıkça görüldüğü gibi, tutarlı demokratik, antitekel bir programdır ve ulusun gelişmeye olan nesnel gereksinimlerini yansıtır. YKP Merkez Komitesi'nin Ekonomik Bölüm sorumluları, bu gereksinimlerin nesnel olduğunu vurguladılar. Program, arzulara ve soyut ilkeler üzerinde değil, günümüz Yunanistanı'nın toplumsal ve ekonomik gerçekleri üzerinde temellendirilmiştir. Bize, bu programın dayandığı dosyalar dolusu istatistikler, sosyolojik araştırmalar ve başka materyaller gösterildi.

Gerçek demokrasinin bulunmayışı, bastıran sorunların çözümünü geciktiriyor. Demokrasi, tekelci sermayeye hizmet eden ekonomik ve devlet-yasal mekanizmalar aracılığıyla sınırlandırılıyor. Antidemokratik ilkeler temelindeki bu mekanizmalar, artan ekonomik güçlüklerin ve keskin toplumsal sorunların üstesinden gelemiyor, ama tekellerin çıkarlarını etkileyecek her adıma otomatik olarak karşı koyuyor. Oligarşi, ekonomideki egemen konumunu ve yasayla kendisine tanınan ayrıcalıkları, hükümete bunalımı sona erdirmeye koşullarını dayatmada kullanıyor: Şirketlere mali yardımın artırılması, ücretlerin dondurulması, toplumsal programlardan vazgeçilmesi, sendikal özgürlüklerin kısıtlanması ve diğerleri. Komünistlere göre, bu koşullar yalnızca bunalımın tüm yükünün emekçi halkın sır-

tına bindirilmesi değil, aynı zamanda ekonomik sistemde demokratik olmayan uygulamaların korunması demektir; eğer bu işlemler yerine getirilirse, demokrasi, sanayi işyerlerinin kapılarından hiçbir zaman giremez.

Bu konularda PASOK'un tutumu nedir? Komünistler şöyle yanıtıyor: Seçim programına bakılacak olursa, antioligarşik; sosyalistlerin hükümet politikasına bakılacak olursa, ılımlı. Seçimlerden önce sosyalistler, erke gelecek olurlarsa, tekellerin bazılarını millileştirmeyi, üretimin düzenlenmesinde emekçilere söz hakkı vermeyi ve oligarşinin egemenliğine karşı bazı başka önlemler almayı vaadtiler. Ancak uygulamaya gelince, şu ana kadar ortaya yalnızca işlevi tekellerce işletilen fabrikaların «kontrol» ve bunların çalışmalarının hükümetin ekonomik gelişme politikasına uyarlanması olan «kontrol konseyleri» kurumları çıktı. Bunlar daha çok gözlemci kurumlardır; hükümetin resmi açıklamasına göre bu kurumların yetki alanı onlara «mevcut üretim ve yatırım politikasına» ya da «üretim düzenlemesinin mevcut yapısına ve sistemine» karışma hakkını vermiyor.

PASOK yöneticilerinin kendilerinin de kabul ettikleri gibi, hükümetin ekonomik politikası genelinde büyük sermaye ile işbirliğine dayalıdır. Sosyalistler seçimlerdeki vaatlerinden vazgeçmediler, ama bu vaatleri yerine getirme zamanının henüz gelmediğine inanıyorlar. Özellikle PASOK'un kendisi oy toplamak amacıyla YKP'nin bazı belgelerine sahip çıktığından, sosyalistler YKP'nin antitekel programına kolaylıkla itiraz edemiyorlar. Sosyalistler, Komünist Partisi'nin tekellerin keyfi eylemlerine karşı savaşım istemini «sorumsuz» buluyorlar ve bu istemleri yerine getirmenin bugün egemen olan koşullar altında ekonomik güçlükleri artıracığını ve ekonomide kaosa yolaçacağını ileri sürüyorlar.

Komünistlerin yanıtı nedir?

Doğal olarak komünistler, oligarşiye karşı alınan her önleme karşı tekkellerin direneceğini, ekonomik sabotajla engelmeye çalışacaklarını açıklıyorlar. Bu bunalımın daha da keskinleşmesine ve ekonomik güçlüklerin yoğunlaşmasına yol açabilir. Bu gözönünde alınmalıdır. Peki çözüm nedir? Komünistlere göre, oligarşiye sürekli ödün verilmesi, yalnızca onun egemenliğinin sürmesine ve böylece ekonomideki tüm antidemokratik ilişkiler sisteminin korunmasına yardım edecektir. YKP'nin 11. Kongresinde önerilen seçenek, oldukça farklı bir şeyi, yani aşamalı değişimleri savunuyor. Bir yandan adım adım ama kararlı olarak tekel egemenlik alanını daraltmak, öte yandan oligarşinin değişimleri etkin bir şekilde kösteklemesini önleyecek koşulları yaratmak.

Bu politikayı yaşama geçirmek için gerçekçi olanaklar var mıdır? Yaşam, olduğunu gösteriyor; hükümet kararlılık gösterdiği durumlarda başarılı oldu. Sebze toptancılarının oyunları nedeniyle, üretici perakende fiyatın yalnızca dörtte birini alırken, Atina piyasasında Yunanistan ürünü seb-

zelerin diğer Batı Avrupa ülkelerinden daha pahalı satılması olayını ele alalım. Köylü kooperatiflerinin ve kentli tüketicilerin baskısıyla, hükümet, toptancıların kârlarını sınırladı. Onlar, taşıma araçlarından yoksun köylüleri köşeye sıkıştırmayı ve hükümete ödün verilmeyi hesap ederek, boykotla yanıt verdiler. Ne ki, hükümet, kooperatiflerin hizmetine kamyonlar ve uçaklar vererek vurguncuların direnişini kırdı. Sonuç olarak, ekonomik ilişkileri demokratikleştirmek için gerçek olanaklar vardır.

Komünistlerin öne sürdüğü seçenek, yalnız işçi sınıfının çıkarlarından değil, bir bütün olarak toplumun çıkarlarından, somut koşulların değerlendirilmesinden yola çıkıyor. YKP'nin istemleri, önyargısız, ekonomik büyümeye ivme vermek için gerekli kaynakları karşılayabilir. Büyük sermayenin kârı sınırlanarak ve ekonomik yapıların demokratik yeniden ele alınması sürecinde gerçekleştirilebilir. Bu nedenle, söz konusu olan, sorumsuz istemler değildir, tam tersine emekçi halka, oligarşinin çözemeyeceği ulusun başlıca sorunlarının çözümünde daha büyük sorumluluk duygusu vermektir.

Komünistler, ekonominin demokratikleştirilmesi, bunun Yunanistan'ın egemenliğinin güçlendirilmesi ile bağlanması ve ulusun ABD emperyalizmine ve NATO'ya askersel ve politik bağımlılığına son vermek için savaşında tüm ilericilere görev düştüğünü düşünüyor. YKP'nin 11. Kongresinde formüle edilen dış politika programı yüksek bir yurtseverlik duygusuyla örülmüştür. O, Yunan toprağından yabancı askersel üslerin sökülmesini, ülkenin NATO'dan çıkmasını ve aktif yansızlık (nötrallite), barış ve tüm ülkelerle işbirliği politikasının izlenmesini istiyor.

BİRLİK FORMÜLÜ

Selanik YKP İl Komitesi Büro Üyesi Alecos Gaganiaris ile söyleşimiz, bürünün açık penceresinden gelen haykırışlarla kesildi. Bunlar, caddede pankartlar ve megafonlarla yürüyen göstericilerin haykırışlarıydı.

«Bu, şimdi konuşmakta olduklarımızın bir göstergesidir» diye vurguladı Alecos. Bir tekellere karşı savaşında emekçi halkın ortak eylemlerinin ve işbirliğinin olanakları üzerine konuşuyorduk.

Komünistlerin katılımıyla örgütlenmiş olan gösteride, köylü birliklerinin üyeleri ve konserve fabrikasının işçileri birlikteydi. Göstericiler, köylülere mali destek, ürünlerine hakça satış fiyatları ve fabrika işçilerine daha yüksek ücret isteyen bir dilekçeyi vermek üzere Kuzey Yunanistan Bakanlığı'na doğru yürüyorlardı. Gösteriye aynı zamanda kimi köylü birliklerini kontrol eden sağ kanat Yeni Demokrasi partisinin de içinde bulunduğu çeşitli partilerin yandaşları katılmıştı. Emekçi halkın ortak çıkarları söz konusu olunca parti üyeliği geri planda kalıyor.

Alecos, «işbirliğinin bir formülü var» diyerek üzerinde büyük haflelerle: «İşçiler + köylüler = Birlik» yazan pankartlardan birisini gösterdi.

Yunanistan gezim sırasında bu birlik formülünü ve onun değişik bileşimlerini (artı gençler, artı beyaz yakalı işçiler, zanaatkarlar vb.) pankartlar, bildiriler üzerinde ve toplantılarda yapılan konuşmalarda duydum, gördüm ve okudum. Tabanda, işbirliğinin çekim gücü çok yüksek. Pek çok durumda eylem içinde oluşuyor. Ama düzey yükseldikçe eylemde birlik durumları azalıyor. Birlik görüşü karşıtlarının direnmesine karşın başlıca komünistlerin çabalarıyla halk arasında artan ölçüde popülerleşiyor ve demokrasi için savaşımında artan bir etkinlik sağlıyor.

Komünist Partisi, tüm rejimler altında, elverişli olsun olmasın her durumda, demokratik birliğin en aktif savunucusu oldu. YKP bu tutumunu, sol güçler arasında işbirliği olanağının önemli ölçüde arttığı günümüzde de sürdürüyor. 11. Kongre'nin politik kararı, tüm emekçi halk arasında, işçiler, köylüler, küçük iş sahipleri ve aydınlar içinde onların gereksinimlerini, duydularını, politik bilinç düzeylerini ve savaşma hazırlıklarını göz önüne alarak, daha aktif çalışmak gereğini dile getirdi. Öyle ki, onlar kendilerinin komünistlerce temsil edildiğini, umut ve özlemlerinin partinin istemlerinde yer aldığını görebilsinler ve komünist partisi olmaksızın değişikliklerin yaşama geçirilemeyeceğini kavrayabilsinler.

YKP aynı zamanda diğer demokratik yönelişli partilerle işbirliği yapmaya da çaba gösteriyor. O, bu doğrultudaki önerilerini ağırlıklı olarak sosyalistlere yöneltiyor. Tüm ayrımlara karşın, komünistler, onlarla politik ölç alma planları yapan sağ kanat güçlere karşı koymak ortak amacıyla ve ülkenin demokratikleşme sorunlarını çözmek, bağımsızlığını güçlendirmek ortak istenciyle nesnel olarak bağlıdır. Sosyalistlerin yanıtı nedir?

Selanik yakınlarındaki Diavat köyü YKP temel örgütünün seçim toplantısına davet edildik. Bu, büyük ve ekonomik olarak işlek bir köy: Büyük bir kooperatifi ve çeşitli sanayi işletmeleri var. Parti örgütü pek çok sorunla uğraşmak zorunda, en büyük sorunlarından birisi, yerel PASOK örgütü ile ilişkileri. Genç bir kadın komünistin ateşli konuşmasını dinledik. (Belli ki, köyle demokrasi henüz sağlam kök salmadığı için olacak, adını vermememiz istendi).

«Eğer sözlerinde duracaklarına güvenemezsek PASOK'lularla işbirliği yapmanın nasıl olanaklı olacağını anlayamıyorum. Kooperatifin yönetim kuruluna ortak bir aday göstermek üzere anlaştık. Ama gerçekte ne ile karşılaştık? Onlar anlaşmada verdikleri sözün eri olmadılar. Tersine, Yeni Demokrasi'den düşmanlarımızla birlikte hareket ediyorlar. Sağ kanada karşı, seçimlerde omuz omuza savaştığımız, ortaklaşa grev örgütlediğimiz insanların bu davranışı nasıl açıklanabilir?»

Demokrasi hareketine ortaklaşa katılmanın mantığına göre, sosyalistler,

komünistleri doğal bağlaşıkları olarak görmeliydiler. Ne ki onlar, komünistlerin PASOK'un demokratik girişimlerine verdiği desteğe, eşitlik ve karşılıklı güven temelinde şerefli bir işbirliği yapma çağrılarına karşın, komünistleri yalnızca rakip olarak görüyorlar. Sorun nedir?

Bana açıklandığına göre, sosyalistler yığın hareketinin ve örgütlerinin kontrolünü ele geçirmek ve onlar üzerinde komünistlerin ve diğer sol kanat güçlerin zararına hegemonya kurmaya çalışıyorlar. Bir örnek verildi. Hükümetin baskıları sonucu, en etkin sendika olan ve tutarlı bir sınıf çizgisi izleyen ESAK-S, Yunan Emekçilerinin Genel Konfederasyonu yönetiminin 45 sandalyesinden yalnızca 4'ünü aldı. Oysa PASOK'un sendika kanadı PASKE, sendikal harekette konumu çok daha zayıf olmasına karşın 30 sandalye elde etti. Sonuçta ortaya çıkan yönetim, gerçekte bir tek parti yönetimidir ve kölece hükümetin politikasının dümen suyunda gidiyor.

Yine de, Komünist Partisi'nin işbirliğine yönelik doğrultusu sarsılmadan sürüyor. Sözü ünü ettiğim toplantının kararlarında da bu belirtildi; sosyalistleri sözlerinde durmadıkları için öylesine hararetle kınayan genç komünist de bu karara oy verdi. YKP 11. Kongresi, yalnız bu doğrultuyu bir kez daha vurgulamakla kalmadı, aynı zamanda demokratik hareketin birliği için ayrıntılı bir platform da öne sürdü. Bu, diğer partilerin ve örgütlerin de çıkarlarını gözeten bir platformdu. Onun temeli, ayrımsız ve istisnasız tüm demokratik güçler arasında ortak sorunları çözmek için verilen savaşım içinde işbirliği yaparak halkın işbirliğini sağlamak görüşüdür.

Atina İl Komitesi'nde, YKP MK üyesi ve yığın örgütleri içindeki çalışmalarının sorumlusu Aleca Paporiga, bana, bu güçler arasında işbirliği için çalışırken, komünistlerin PASOK'un hegemonyacı özlere alet olmaya niyetli olmadıklarını söyledi. Diğer politik konularda olduğu gibi, birlik sorununda da, onlar, kararlı olarak demokratik ilkelere bağlı kalıyorlar.

Komünist Partisi, işçi sınıfı ve diğer yığın hareketleri içinde hergün daha güçlü konumlar kazanıyor. Sosyalistler, Yunan Emekçilerinin Genel Konfederasyonu'nda yönetim işlevlerini kendilerine ayırmalarına karşın, sendikalarda saygınlık kazanamadılar. Diğer pek çok sendikada, büyük işkolu sendikalarında ve üretim yerlerinde emekçiler, bu örgütlerde diğer hiçbir partinin temsilcilerinin boy ölçüşemeyeceği kadar çok seçime gelmiş temsilciye sahip olan komünistleri izliyorlar. YKP, gençlik hareketinde de başı çekiyor. Bu harekette Yunanistan Komünist Gençliği en büyük ve en etkin örgüttür. Komünist Partisi, köylüler, kadın hareketi, zanaatkar birlikleri, beyaz yakalı işçiler ve serbest meslek sahipleri içinde de artan bir etkinlik kazanıyor.

«Kısacası», dedi Aleca Papatrigo, «Komünistler halkın ve demokratik güçlerin öncüsüdür ve öyle kalıyor».

YKP'nin artan etkisinin ikna edici bir kanıtı, daha önce de belirtildiği gibi, Ekim 1982 belediye seçimlerindeki başarısıdır. Daha önce, 32 il, ilçede komünist belediye başkanı vardı, şimdi sayıları 47'ye yükseldi. Sol kanat partiler ortak aday gösterdikleri 83 belediye konseyinden 83'ünde belediye başkanlığı sandalyesini kazandılar. Komünistlerin desteği sayesinde, seçimlerin ikinci turunda PASOK adayları Atina, Pire, Selanik ve diğer 54 il-ilçede belediye başkanı oldular. Komünistlere gelince, sosyalistler tarafından desteklendikleri 13 yerden 11'inde seçimi kazandılar. İkinci turda YKP ve PASOK adaylarının yarıştığı 37 oylamadan 24'ünü komünistlerin kazanması da bir göstergedir. Son olarak, yeni yasayla seçme hakkı kazanan 450.000 genç insandan büyük bir çoğunluğu komünistlere oy vermiştir.

Bu neyi gösteriyor? Şunu gösteriyor: Yunanistan'da sola yönelik sürüyor. Bu eğilimi derinleştiren kilit etmen demokratik güçler arasındaki işbirliğidir. Seçimler yeni bir öğeyi gün ışığına çıkardı, diye belirtti Harilaos Florakis; şimdi hergün daha çok sayıda insan değişikliklerin yazgısını Komünist Partisi'nin gücündeki gerçek bir büyümeye bağlı bulunduğunu kavıyor.

Karanlık bastırdı ve yağmur yağıyordu. Ama Atina Üniversitesi rektörlüğü önündeki meydan ve ona bağlanan caddeler insan dolu Yeni yeni gösterici kolları yaklaşıyor. El Salvador halkının verdiği savaşla dayanışma için düzenlenen miting başlıyor. Konuşmacılar komünistlerin ve sosyalistlerin ve kimi yığın örgütlerinin temsilcileri. Mitingden sonra onbinlerce insanın dev gösteri kolu, ABD'nin Salvador devrimini ezme çabalarına karşı Yunanlıların protestosunu duyurmak için ABD Büyükelçiliğine yürüdü. Halkın öfkeli belgilerle ve devrimci şarkılarla fıskıran enerjisi, ortamı, yürekleri coşturan bir gerilimle dolurdu. Panayotis Ifantis adlı yaşlı bir komünistle birlikteydik. Anılarını hatırlayarak, yavaşça «faşist işgal yıllarında da buraya gelmiştik, şu farkla – o zaman makineli tüfek ateşine tutulduk ya da tanklarla ezildik» dedi.

Burada, insan bir kere daha geçmişle geleceğin ayrılmaz ilişkisini ve komünist partisi ile halk arasındaki kopmaz bağı seziyor.

Emperyalizm ve gericiliğin saldırısıyla karşı karşıya

Son gazete haberleri, geçen Mayıs ayında Kuzey Irak'taki işler acısı olaylardan, demokratik güçlere, özellikle komünistlere karşı tırmandırılan baskılardan sözediyordu. Bu olayların altında yatan siyasal nedenleri, Irak Komünist Partisi'nin Barış ve Sosyalizm Sorunları (Yeni Çağ) dergisindeki temsilcisi *Macid Hamid Musa* açıklıyor:

İlkbaharda Irak'ta yer alan olaylar, halkımızın ve Irak komünistlerinin savaşımının bundan sonraki gelişmesini zorunlu olarak etkileyecektir.

26 Mayıs günü sayıları 15 bine varan Türk birlikleri, Irak Komünist Partisi ile onun Demokratik Ulusal Cephe'deki (!) bağlaşıklarının savaş müfrezelerinin konumlarına darbe vurma amacıyla Irak topraklarına, sınır-daki Batofa bölgesinden 30 kilometre içerilere daldılar.

Bu terörist eylem sonucu, yaklaşık 2 bin yerli suçsuz halk tutsak alındı. Onların yazgısı bilinmiyor. Gazetelerdeki haberlere göre, operasyon Irak yetkililerinin bilgisi içinde, onlarla anlaşarak yürütüldü.

Saldırı, topraklarına geniş birkaç Amerikan üssünü yerleştirmek için anlaşmaya varan, halkların kurtuluş hareketlerinin jandarması ve celladı karaünlü Çevik Müdahale Güçlerinin ana hareket alanlarından biri olmaya hazırlanan bir NATO ülkesinin silahlı kuvvetlerince başlatıldı. İki hükümet arasında güvenlik anlaşması kılıfı altında bile olsa, Irak halkının içişlerine bu küstahça karışma, bir başka savaş ve saldırı ocağını doğurabilecek, uluslararası barışa, bölgedeki ülkelerin toprak bütünlüğü, bağımsızlık ve egemenliğine karşı bir tehdit oluşturan tehlikelerle dolu bir eylemdir.

Bundan birkaç hafta önce ise, 1 Mayıs günü, milliyetçi bir Kürt partisi olan ve Kürdistan Yurtsever Birliği denilen çeteler, Irak hava kuvvetleri ve topçularının yoğun desteğiyle, Peşt-Aşan bölgesindeki partimizin Merkez Komitesi Politik Büro'nun merkezine haince saldırdılar. 2 bin kiralık asker yer aldığı, bu baskın, yaklaşık 120 devrimci savaşçının kaybına yol açtı: 50'den çoğu öldürüldü, ötekiler yaralandı, tutsak edildi ya da iz bırakmadan ortadan kayboldu. Partimizin *Irak Halkının Sesi* adlı radyo istasyonu artık yayın yapamaz duruma geldi. Irak Komünist Partisi'nin bir dizi sağlık ve enformasyon merkezi yakılıp yıkıldı.

(!) Demokratik Ulusal Cephe 1980 yılının sonunda kuruldu. Komünistlerin yanısıra, ülkedeki bir dizi ilerici ve demokratik partiyi içine alıyor.

Bu iki olay, Komünist Partisi üyelerine, yandaşlarına, aynı zamanda yurtsever muhalefet güçlerine karşı yeni ve geniş bir zorbalık dalgasına öngeldi, eşlik etti. Terörizm kampanyası, Babil'de aralarında altı yoldaşımızın da bulunduğu kimi demokrat savaşçıların idamıyla doruğa ulaştı. Aynı zamanda, hükümet organları, yığınsal iletişim araçları çığgınca anti-komünist saldırılarını daha da hızlandırdılar.

Bu olaylar arasında herhangi bir bağ var mı? Elbette var. Bu olayları örgütleyenler; örgütünü yeniden kurmayı 1978 ve 1979 yıllarındaki terörizmin açtığı yaraları sarmayı başaran, Irak halkının çok yönlü savaşımında saygın bir yer alan partimizi silip süpürme duygusuyla, komünistlere karşı vahşiçe bir nefretle harekete geçtiler. Burada elbette, programıyla demokratik bir seçenek getiren, geniş ve yığınsal bir desteğe sahip olan Demokratik Ulusal Cephe'yi yoketme ortak duygusu da vardır.

İran'a karşı süregelen savaş sonucu Irak yönetiminin şimdi kendini içinde bulduğu mutlak kritik durumdan soyutlanarak ele alınırsa, bu olayların anlamı elbette kavranamaz. Bu savaş, her iki komşu devletin halklarına sayısız felâketler getirdi, çok sayıda insan yaşamının yokolup gitmesine yol açtı, dizginlenmesi çok zor ahlâki ve siyasal sorunlar doğurdu. Bu savaş, Amerikan emperyalizminin eline kozlar verdi, Basra Körfezi bölgesinde ona bir eşine raslanmadık ölçüde askersel varlığını artırma bahanesi sağladı. Bu savaş, Siyonist İsrail yöneticilerinin de yararına oldu. Çünkü bu savaş, İsrail'e, Filistin halkının yasal haklarını kabaca ayaklar altına almak için en elverişli koşulları, yerle bir edercesine Lübnan'a dalmasını, bunun sonucu, saldırının kurbanına teslimiyetçi bir anlaşma dayatmasını sağladı.

İrak hükümetinin bu savaşı yürütmek ve başka amaçlar için elindeki araçların gittikçe keskin bir biçimde daralmasıyla bunalım daha da derinleşti. Bunun nedeni, dünya petrol piyasasının değişen durumu, talebin daralması, petrol fiyatlarının düşmesi, sonuç olarak dışsatım gelirlerinin azalmasıdır. Başta Suudi Arabistan olmak üzere, Basra Körfezi ülkeleri, artık Irak'a eskisi kadar kolay parasal yardımda bulunamıyorlar. (İki yılı aşkın süre bu yardım, 46 milyar dolara ulaştı.)

Bu olayların somut tehlikesi, bunların bölgemizde emperyalizmin planlarıyla sıkı sıkıya bağlı olmasından ötürüdür. Irak'taki en son terörizm kampanyası, Kürdistan Yurtsever Birliği ve Türk askersel diktatörlüğünün halkımıza, ulusal yurtsever güçlere karşı canice eylemlerine yalnızca Amerikan emperyalizminin genel stratejik hedefleri açısından bakılabilir. Ortadoğuda durumu değiştirmek, onu Amerikan tekellerinin çıkarlarına uydurmak, uluslararası gerginlikleri keskinleştirme ve yeni çatışma ocakları yaratma doğrultusu izleyen ABD yönetiminin saldırgan planlarının bir parçasıdır.

Süregelen olayların anlamını, içyüzünü ortaya koyarken, partimiz, Irak halkının emperyalizm ve gericiliğin planlarını durdurabilecek, demokratik seçeneği gerçekleştirebilecek, İran'la âdil bir barışın kurulmasını sağlayabilecek, Irak'ın yeniden Arap ulusal kurtuluş hareketi saflarında aktif ve militan bir rol oynayabilecek yeterli güce sahip olduğuna emindir. *Irak Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin Mayıs ayında yapılan olağanüstü Plenumu* şunu belirtti: Eğer bu görev yerine getirilecekse, Demokratik Ulusal Cephe'ye katılanlar arasında işbirliğinin güçlendirilmesi için gerekli bütün önlemler alınmalı, komplocu planlara karşı direnmek, bu planları boşa çıkarmak için her alanda eylemlerin düzeyi yükseltilmelidir. Merkez Komitesi, Irak ilerici yurtsever güçlerinin, öteki Arap ülkelerinin, kardeş komünist ve işçi partilerinin şimdiki güç durumunda dirimsel önem taşıyan desteğine büyük bir değer biçtiğini açıkladı. Halkımızın savaşıyla dayanışmanın giderek artacağı, halkımıza karşı örüle gelen bu entrikalar ağının gittikçe daha kararlı bir biçimde açığa vurulacağı ve kınanacağı umudunu dile getirdi. Irak komünistleri, tüm güçlükler ve engellere karşın, bu savaşımın utkuyla biteceğine, bu haklı dâvanın utkuya ulaşacağına yürekten inanıyorlar.

Sosyal demokrasi ve Latin Amerika

BSS'nin Latin Amerika ve Karaib Sonrunları Komisyonunca «Sosyal Demokrasi ve Latin Amerika» konulu bir sempozyum düzenlendi. Sempozyuma, *Mario Grabivker*, Arjantin Komünist Partisi MK üyesi; *Filipe Rodriges*, Bolivya Komünist Partisi MK üyesi; *Aridos Santos*, Brezilya Komünist Partisi MK üyesi; *Jack Phillips*, Kanada Komünist Partisi Merkez Yürütme Komitesi yedek üyesi; *Jose Oyarce*, Şili Komünist Partisi; *Raul Valbuena*, Kolombiya Komünist Partisi MK üyesi; *Manuel Delgado*, Kosta Rika Halkının Öncü Partisi MK üyesi; *Raul Valdes Vivo*, Küba Komünist Partisi MK üyesi; *Jose Riva*, Dominik Komünist Partisi MK üyesi; *Luis Veintimilla*, Ekvator Komünist Partisi MK üyesi; *Helma Chrenko*, Almanya Sosyalist Birlik Partisi MK Sosyal Bilimler Akademisi baş araştırmacısı; *Wolfgang Runge*, Alman Komünist Partisi Yönetim Kurulu görevlisi; *Niall Farrel*, BSS Redaksiyon Konseyinde İrlanda Komünist Partisi temsilcisi; *Felix Dixon*, Panama Halk Partisi MK üyesi; *Raja Collure*, Srilanka Komünist Partisi MK üyesi; *James West*, ABD Komünist Partisi MK Politik Büro üyesi; *Samuel Behak*, Uruguay Komünist Partisi; *Jeronimo Carrera* Venezüella Komünist Partisi MK üyesi katıldılar.

Tartışmalarda ortaya konulan temel noktaların özeti – Latin Amerika'da sosyal demokrat hareketin tarihi ve güncel durumu – BSS Redaksiyon Konseyine Şili Komünist Partisi'ni temsil eden *Carlos Zuniga* tarafından hazırlandı.

ON BILGI

Latin Amerika'da ilk sosyal demokrat örgütler 19. yüzyılın sonlarında boy verdi. Ne var ki, sempozyuma katılanların üzerinde görüş birliğine vardıkları gibi, böylesi örgütlerin uzun bir süredir varlığına karşın, on yıllardır süren sosyal-ekonomik ve politik durum, onların doktrinlerinin yaygınlaşmasını sınırladı. Bölgedeki pekçok ülkede sosyal demokrasi, ne temel sınıflar içinde, ne de nüfusun orta katmanlarında kök salma olanağı bulamadı. Latin Amerika toprağına Avrupa «formüllerini» mekanik olarak aşılama çabaları engellerle karşılaştı.

Kapitalist gelişme, emperyalizme bağımlılıkta en küçük azalma getirmeden Latin Amerika'da son 20–30 yılda önemli yol aldı. Proletarya, sayısal olarak hızla artmaya başladı ve bu, onun sosyal bileşiminin ve politikasının türdeş olmamasını getirdi. Sempozyumda, ekonomideki emperyalist egemenliğin ve devresel bunalımların sonucu olarak devrimci savaşıma yalnız işçi sınıfının değil, aynı zamanda küçük ve hatta orta burjuvaziden de geniş kesimlerin katıldığı belirtildi. Sosyal demokrasi,

yandaşlarının çoğunu, bu çevrelerden kazandı. Bu, pek çok konuşmacıya göre, onun birçok Latin Amerika devletlerindeki toplumsal temelinin bir özgülüğüdür.

Sempozyumda, bugünkü durumun analizinin, sosyal-reformist yöneticilerin yalnızca tüm sorunları kapitalist zincirden yeni bir kopma olanağını sınırlayan politik araçlarla çözme arayışı içinde olmadıklarını, aynı zamanda işçi sınıfının bağımsız eylemlerinden de korktuklarını ortaya koyduğu belirtildi. Öte yandan sosyal reformizm kaçınılmaz olarak, yerli oligarşilerin ve Kuzey Amerika emperyalizminin stratejisi ile geçici ve kimi zaman da uzun süreli çatışma içindedir. Çeşitli reformist programlar, Reagan yönetiminin karışma ve saldırganlık politikasını benimsediği, oligarşik ve emperyalist çevrelerden hiç destek görmüyor. Bu, Latin Amerika reformistlerinin Batı Avrupa'yla onların sosyaldemokrat partileriyle ve Sosyalist Enternasyonal'e bağlarını güçlendirmek için gösterdikleri hevesi bir açıdan açıklıyor.

SOSYALİST ENTERNASYONAL YENİ BİR ROTAYA DÜMEN KIRIYOR

Asya, Afrika ve Latin Amerika'da sömürge ve bağımlı ülkelerin savaşı-
mındaki emperyalizmin konumlarını sarsan yükseliş – bu Latin Amerika
anakarasında Küba Devriminin etkisi ve onun örneğinin bölge çapında
artan etkisi olarak kendini gösteriyor – Sosyalist Enternasyonal Latin
Amerika'nın dünyadaki rolünü ve yerini yeniden değerlendirmeye yöneltti.
Sempozyuma katılanların görüşüne göre, Sosyalist Enternasyonal sözü-
muna «üçüncü yol» için, burjuvazinin geleneksel ulusal reformist partilerini
sosyal demokratlaştırarak, devrimci demokratik hareketle ilişkilerini ge-
liştirerek ve işçi sınıfı üzerinde kendi etkisini artırarak, Latin Amerika'da
bir temel yaratmak istiyor. Bu, bilimsel sosyalizmden kaynaklanan hare-
ketlerin konumlarını zayıflatmak anlamına gelir.

Sempozyumda pek çok kez, şu belirtildi: Sosyalist Enternasyonal'in poli-
tik amaçları, gelişmekte olan ülkelerde konumlarını güçlendirmeye çalı-
şan ve kârlı yatırım alanları, yeni hammadde kaynakları, mamül ürünleri
için pazar peşinde koşan Batı Avrupa tekellerinin, özellikle de Batı Alman
tekellerinin çıkarlarıyla nesnel olarak çakışıyor. Kuşkusuz, kimi durum-
larda böylesi özlemler, Kuzey Amerika şirketlerinin çıkarlarıyla çatışıyor.
Batı Avrupa tekelleri onlarla savaşımında, ancak ABD'nin kıta üzerindeki
engelsiz egemenlik olanakları sınırlanabilirse, başarı elde edebilirler. Bu
nedenle, Batı Avrupa büyük iş çevreleri, Latin Amerika devletlerine eko-
nomik yardımı, hem «klasik kapitalizmin» «boşluklarından», hem de «to-
taliter sosyalizm»den arınmış bir politik seçenek için destekle birleştiriri-
yorlar. Ne ki, bu tekeller diktatörlükler altında ezilen ülkelere yeni
yatırımlar yapmaktan da uzak durmuyorlar.

Konuşmacılar, Avrupa sosyal demokrasisinin «Latin Amerika saldırısının» en önemli aşamalarını ele aldılar. Wolfgang Runge, sempozyuma şunu hatırlattı: 1970'lerin başlarında «İllerleme için Bağlaşıklık» (Alliance for Progress) dağıtıldığında ve Batı Alman tekelinin yayılmacı çıkarları arttığında, Almanya Sosyal Demokrat Partisi yeni bir Latin Amerika politikası geliştirmeye başladı. ASDP'sinin girişimi ile Sosyalist Enternasyonal «Üçüncü Dünya'ya yönelik Starateji» adlı bir çalışma grubu kurdu. 1971'de sosyal demokrasiyi uluslararası durumun yeni gereksinimleri ile bağdaştırmak üzere bir Gelişme Politikası Konseyi kuruldu.

Uluslararası sosyal demokrat hareket, Latin Amerika'da kendi görüşlerine destek kazanmak için, kimi savlarını gözden geçirmeliydi. Sempozyumda, Dominik Devrimci Partisi Genel Sekreteri J. F. Pena Gomez'in şu açıklamasına dikkat çekildi: «Avrupalı partiler bize Avrupa merkeziliği ve kavgacı antikomünizmi temel alan ideolojik kavramlar ve politik programlar dayatmaya çalıştıklarında, Sosyalist Enternasyonal Latin Amerika yęinlarını arasında çok az destek bulabiliyordu.» (!) Ne ki durum 1976'da köklü olarak değişmişti.

Sosyalist Enternasyonal'in Latin Amerika politikasında değişiklik yaptığı 13 Avrupa sosyal demokrat hareketi liderinin, 16 Latin Amerika reformist partisi ile biraraya geldiği Karakas Konferansında ortaya çıktı. Onlar diktatörlükleri lanetleyen, sosyal demokratların zorbalıkların kurbanlarıyla dayanışmasını ilan eden, politik ve sosyal demokrasinin birleştirilmesi gereğini dile getiren, yararların ve gelirlerin en büyük eşitlikle dağılımını savunan bir karar aldılar. Tam demokrasiyi başarmak için genel geçer bir formülün olmadığı, her bölgenin yada ülkenin özgürlüğe ve sosyal adalete giden kendi yolunu çizmesi gerektiği vurgulandı. Dahası, bu kararda, her ulusun kendi doğal kaynaklarını bizzat kontrol etme hakkı olduğu, gelişmekte olan ülkelerin hammaddeleri için haklı fiyatlar gereksiniminde olduğu, egemen ulusların içişlerine yabancı devletlerin ve uluslararası şirketlerin karışmaya hakkı olmadığı söyleniyordu. Avrupa sosyal demokrat partileri, böylece, Latin Amerika halkları Kuzey Amerika emperyalizmiyle süregen bir çatışma içinde oldukları için, konumları daha radikal olan Latin Amerikalı kardeşleriyle bir uzlaşmaya varmış oluyordu.

Sosyalist Enternasyonal Bürosu, 1977'de Madrid'deki oturumunda, politik durumu incelemek, kurtuluş hareketleriyle dayanışma kampanyaları örgütlemek ve bölgede «demokratik ve sosyalist» değişiklikler için öneriler geliştirmek üzere bir Latin Amerika Komitesi kurdu.

Sempozyumda, Avrupalı ve Latin Amerikalı sosyal demokrat partilerin ortak ideolojik-teorik çalışmasını *kıtada reformist ideolojiyi yayma sürecinin bir parçası* olarak değerlendirmek gerektiği belirtildi. Bu çalışma *Nueva Sociedad* adlı dergide (bu gerçekte Sosyalist Enternasyonalin

(!) Le Monde, Mart 29, 1980.

resmi olmayan organıdır) ve Batı Alman Friedrich Ebert Fonu'nun mali desteğiyle çalışan Latin Amerikan'da Demokrasi Sorunları Araştırma Merkezinde yürütülüyor. Bu merkezin bir amacı, sosyal demokrat sav-
ların Latin Amerika halklarının özlemlerini yansıttığını kanıtlamak ve sos-
yal demokrat doktrinleri bölgesel ve ulusal gerçeklere uyarlamının yol-
larını ve araçlarını geliştirmektir.

Sempozyumda, Latin Amerika'da sosyal demokrat ideolojiyi temsil eden politik parti ve hareketlerin analizi üzerinde önemle duruldu. *Helma Chrenko*'nun belirttiği gibi, bölgede sosyal demokrat hareketin sosyal temeli, *türdeş olmayan kökene sahip ve çeşitli yönlere doğru gelişen* öğelerden oluşuyor. Ve bu onun örgütlerinin olağanüstü çeşitliliğini belir-
liyor. Kilit ideolojik ve politik kavramların yorumlanmasında, bu partilerin içinde ve aralarında belirgin ve kimi zaman önemli farklılıklar var.

Latin Amerika sosyal demokrat partileri, başlıca *burjuva reformizminin politik güçlerinin evrimleşmesiyle* (Venezuela Demokratik Eylem Partisi veya Kosta Rika Ulusal Kurtuluş Partisi gibi) ya da küçük burjuva reform-
mist örgütlerin evrimleşmesi yoluyla (Ekvator Demokratik Sol Partisi, Bolivya Sol Devrimci Hareketi gibi) ortaya çıkıyorlar. Ne ki başka tür örnekler de var. Bunlar reformist ideolojinin etkisini kıramamış olan (Bre-
zilya Emekçi Halkının Partisi) yada revizyonistlerin açık sosyal reformist konulara geçmesini önleyememiş olan (Venezüela Sosyalizm Hareketi) yozlaşmış işçi örgütleridir. Sosyalist Enternasyonal yönetimi bununla uyum-
lu olarak Latin Amerika için *faydacı bir politika* oluşturdu. Onun başkanı Willy Brandt, aralarında görüş ayrılıklarının bulunabilmesine karşın, bu güçlerle ilişkilerde esneklik gösterilmesi ve ortak eylemler için yeni alan-
lar açılması gerektiğini vurguladı.

İdeolojik çeşitlilik, sosyal demokratların çeşitli bölümlerinin politik çiz-
gilerini ve eylemlerini de etkiliyor. Tek tek çatışma durumlarında Sosyal-
list Enternasyonal'e bağlı Avrupalı partiler, emperyalizmden yana tutum alıyorlar ve bu nedenle Latin Amerikalılar arasında hoşnutsuzluklara, da-
hası protestolara yol açıyorlar. Ne ki, Latin Amerika ve Batı Avrupa sos-
yal demokrasileri arasında ilişkilerin daha yakınlaşması yönündeki genel eğilim sürüyor. Örneğin, 1971'de Latin Amerika'da ve Karayibler'de yal-
nız iki parti Sosyalist Enternasyonal üyesiydi – *Jamaika Halkının Ulusal Partisi* ve *Arjantin Halkının Sosyalist Partisi*. Kosta Rika Ulusal Kurtuluş Partisi, Venezüela Demokratik Eylem Partisi, *Halkın Seçim Hareketi*, *Şili Radikal Partisi*, Peru APRA ve Paraguay Devrimci Febrerist Partisi göz-
lemci statüsündeydi. Ne ki, Sosyalist enternasyonal'in Kanada'daki Van-
couver Kongresine (1978 sonu) bölgeden 21 örgüt katıldı. 16 Nisan 1983'-
de Portekiz'deki 16. Kongrede, Guyana Emekçi Halkının Bağlılığı, Porto Riko'nun Bağımsızlığı Partisi ve Peru Halkının Partisi hesap yapıla-
rak verilen oylarla üye alındılar.

Ne ki, sempozyumda belirtildiği gibi, çeşitli Latin Amerika partilerini Sosyalist Enternasyonal'e bağlayan bağların birbirinin aynı olmaktan çok uzak olduğu unutulmamalıdır. Bu partilerin kimisi onun eylemlerine aktif katılır ve ona tam destek verirler. Diğerleri onun ideolojisinin ve politikanın yalnızca kimi tekil yönlerine bağlıdır. Yine, Latin Amerika'da sosyal demokrat yönelişi benimsemeye henüz başlamakta olan partiler ve hareketler de vardır.

SOSYAL DEMOKRAT SEÇENEK GERÇEKÇİ Mİ?

Sosyal demokrasinin anakaradaki gelişmesi, onun savunucularının tüm anakaranın yada onun büyük bir bölümünün «sosyal demokratlaştırılabileceği»ni savunmalarına yol açtı. Kimi Latin Amerika partilerinin ve hareketlerinin Sosyalist Enternasyonal'e ideolojik ve politik olarak yaklaşmakta olduğu ve kötü ünlü «üçüncü yol»un pratikte uygulanabileceği üzerine sözler dolaşıyor. Son olarak, «sosyal demokratlaşma» terimi kimi zamanlar en yüksek düzeyde endüstrileşmiş Batı Avrupa ülkelerinin izlediği yolun bir çeşidini tanımlamak üzere kullanılıyor. Pratik, herhangi bir kavramın ölçütüdür ve pratikte «üçüncü yol» şaşmaz bir biçimde başarısız kalıyor. Buna bağlı olarak Sempozyumda Dominik Komünist Partisi Genel Sekreteri Narciso Isa Conde'nin, reformlar söz konusu olunca «sosyal demokrasinin hiçbir zaman kapitalist üretim tarzının sınırlarının ötesine geçmediği»ni vurgulayan sözlerine değinildi. (2)

Sempozyumda ortaya çıkan bir sonuç, Latin Amerika'da sosyal-reformist bir gelişme yolu için sınırlı olanakların var olduğudur. Ve onun izleyicilerini çok ciddi sorunlar beklemektedir.

Burjuva ideologlarınca, komünist partilerini yalıtılmak ve Sovyetler Birliği ile yaşayan sosyalizmin öteki ülkelerinin esinlendirici örneğine karışılmak üzere çirkin bir antikomünist, antisovyet kampanya başlatıldı. Bu kampanyaya, daha önce sözü edilen Ebert Fonu büyük katkı yapıyor. Ne var ki, sosyalizmin karşıtları, amaçlarına ulaşamayacaklardır. Latin Amerika proletaryasının önemli bir bölümü yüksek düzeyde sınıf bilincine ve sağlam antiemperyalist savaş geleneklerine sahiptir ve bu, yığınların politik olgunluğunu artırıyor.

Sempozyumda, sosyal demokratların kaçınılmaz olarak politik pratiğin dayattığı iki gelişme çizgisinden birini seçmek zorunda kalacakları belirtildi. Ya, oligarşik egemenliği korumaya bağlı «geleneksel» yol, ya da sosyalizme yönelik bir demokratik devrime doğru ilerleme. Son yılların deneyimi, sosyal demokratların «üçüncü bir yol» bulmak için tüm söyle-

(2) Narciso Isa Conde, *Comunismo vs. Socialdemocracia*, Santo Domingo, 1981, s. 19.

diklerine ve yapmaya çalıştıklarına karşın, onların bu iki olasılığın sınırlarının ötesine geçemeyeceğini, kesinlikle ortaya koydu.

İdeolojilerinin, politikalarının ve devrimci değişikliklerden kaçınma istemlerinin gereği, sosyal demokratik örgütler, birinci seçeneği yeğlemeye daha eğilimlidirler. Bu seçenek, örneğin Dominik Cumhuriyeti'nde, Venezüela'da, Kosta Rika'da ve kimi diğer ülkelerde benimsendi. Ama komünistler, sosyal demokrasinin pek çok izleyicisinin ABD emperyalizmini eleştirdiğinin, silahlanma yarışına, diğer ülkelerin iç işlerine karışılmasına, silahlı karışmaya karşı olduklarının ve barışı ve sosyal demokrasiyi savunduklarının bilincindedir. Bu tür çelişkiler rastlantısal değildir. Pek çok sosyal demokrat, Washington'un serüvenciliğine karşı savaşıma katılıyor ve bu, onların etkisindeki yığınların radikalleşmesini hızlandırıyor.

Bir bütün olarak ele alındığında, her ne kadar sosyal demokratların eylemleri işçi sınıfının ve öteki emekçilerin birliğini ters yönde etkiliyorsa da, onlar, aynı zamanda tek tek hoşnutsuzlukların giderilmesi için örgütlü savaşımın gelişmesine yardım ediyorlar ve yığınları politik eylem için uyandırıyorlar. Sosyal reformistlerin oligarşik diktatörlüklere karşı eylemleri, bu eylemlere eşlik eden antikomünist propagandaya karşın, sonuçta ve nesnel olarak, zorba rejimlere karşı savaşıma katkıda bulunuyor.

İŞBİRLİĞİ OLANAKLARI

Sempozyumda, komünistlerle, sosyal demokratlar arasındaki ilişkilerin çeşitli Latin Amerika ülkelerinde, çeşitli biçimler aldığı belirtildi. Kimi durumlarda, onlar birlikte yürüyorlar ve bağlaşıklık oluyorlar, kimi durumlarda birbirlerini barikatların karşı taraflarında buluyorlar.

Sempozyumdaki karşılıklı görüş alışverişi, komünistlerle sosyal demokratların işbirliği ve ortak eylemleri için başlıca ölçütü tanımlama olanağı verdi. Sempozyumda barışı savunmak, demokrasi ve sosyal ilerleme sağlamak doğrultusunda atılan her gerçek adımın, her zaman komünistlerden anlayış ve destek göreceği belirtildi. Bu açıdan, Latin Amerikalı komünist partiler, sosyal demokrasi ile ilişki açısından uzun gelenekleri olan partilerin deneyimlerinden yararlanabilirler.

Niall Farrell, Jack Phillips, James West ve Raja Collure, komünist partilerin sosyal demokratlara karşı politikalarının pratikte yaşama geçirilmesinin, büyük ölçüde, farklı ülkelerdeki özgül koşullara, bu ülkelerde yığınların bilinç düzeyine ve devrim ve karşı devrim güçleri arasındaki güçler ilişkisine bağlı olduğunu söylediler.

Bu sorunu Latin Amerika için ele alan Raul Valdes Vivo şunları söyledi: Herşeyden önce Reagan'ın saldırgan politikası göz önüne alınmalı-

dır. Son ABD seçimlerinden bir kaç ay önce Kuba Komünist Partisi'nce belirtilen görüşe göre, bugünkü hükümet sıradan bir Beyaz Saray yönetimi değildir. Reagan'ın maceracılığı ve aşırı saldırganlığı önemli değişikliklerin kanıtıdır. Kuzey Amerika emperyalizmi artık Orta Amerika'da hegemonyasını korumakla ve daha yaygın karışmalarla yetinmiyor. O bugün kıta çapında yerel savaşlar çıkarmaya çalışıyor. Bu durum komünistlerin, günün en yakıcı ve önemli görevinin geniş antiemperyalist birlik sağlamak olduğunu söylemeleri için yeni gerekçeler ortaya çıkarıyor. Biz sosyal demokrasinin bu birlik sürecinde önemli bir rol oynayacağına ve bunun olanaklarının, Latin Amerika ve ABD ilişkilerindeki, Malvinas çatışmasıyla daha da keskinleşen bunalım nedeniyle arttığına inanıyoruz.

Deneyim bu sonucu doğruluyor. Nikaragua'da Sandinist utkuya, içerde geniş birlik kurulduğu ve Fidel Kastro'nun belirttiği gibi, yanlarında «emperyalizme karşı Latin Amerika'nın demokrasi ve bağımsızlık cephesi diye tanımlanabilecek büyük bir güç» olduğu için varıldı. «Bu olgu çok büyük önem taşıyor. Onun büyük tarihsel anlamı vardır.»⁽¹⁾ Çağımızın utkuya ulaşmış öteki devrimleri gibi, Nikaragua devrimi dünyada değişen güçler oranından pratik sonuçlar çıkardı. Ulusal yelpazedeki çeşitli hareketleri tek bir kanat da topladı, sosyal demokratları eylemleriyle dayanışma yeteneklerini göstermeye çekti.

Bu eğilim, Nikaragua'nın işlerine emperyalist karışmaya karşı çıkan sosyal demokratların ve öteki güçlerin tutumlarında açıkça görülüyor. Bölgeye bir bütün olarak baktığımızda, dedi Samuel Behar bunun öteki ülkeler ve öteki koşullar altında da geçerli olduğunu kolaylıkla görürüz. Uruguay'da savaşım faşist bir diktatörlük altında veriliyor. Tüm gerçekten demokratik çevreler, geleneksel burjuva partileri ve sosyal demokratlar da içinde, şu ya da bu yoldan direnişe katılıyor. Bu çevrelerden pek çok kişi vahşi zorbalığa uğruyor ve politik hakları tanınmıyor. Onlar ikinci sınıf yurttaş olarak ele alınıyor ve devlet aygıtında eğitim sisteminde ve benzeri yerlerde görev almaları yasaklanıyor. Kişi yurtdışına iltica etmek zorunda kalmıştır. Tüm demokratların geniş cephede birliği Uruguay Komünist Partisinin izlediği politikanın kilit taşıdır. O, diktatörlüğe karşı savaşımında birlik ile gelecekte kurulacak toplum konusundaki ideolojik ayrılıkları hiç bir zaman birbiriyle karıştırmıyor. Böylece, geçen yıllar boyunca, Uruguay'da komünistlerle sosyalistler arasında bir anlayışa varmanın temelleri atıldı.

Sosyalistler ve komünistler yalnız Geniş Cephe'de biraraya gelmekle kalmadılar, aynı zamanda onun içinde etkin bir etmen oldular.

Bizim bağlaşıklığımız geçici değildir. Onun derin kökleri vardır, şanlı bir tarihi ve kuşkusuz büyük geleceği vardır. Uruguay Komünist Partisi

(1) Ediciones OR, Temmuz-Ağustos, Eylül 1979, s. 41.

öteki politik güçlerle ortak çalışmasının diktatörlüğün düşmesinden sonra sona ermeyeceğini (bu, bugün merkezde duran ve belirleyici amaçtır), bu ortak çalışmanın süreceğini ve birlikte, yurtsever, halktan yana, anti-oligarşik ve antiemperyalist kararlar almanın ve ülkenin içinde bulunduğu ciddi sosyal bunalımlar demokratik bir çıkış yolunun bulunacağını umuyor.

Mario Grabivker, Arjantin'de sosyal reformist doktrin önemli bir yandaş çevresi kazanmıştır, dedi. Sosyal demokrat ideolojiden etkilenen güçler türdeş değildir, kimi sola yöneliyor ve artan ölçüde Marksizm-Leninizm'in, yaşayan sosyalizmin başarılarının etkisine giriyor. Çoğunluğu demokrasi için, emperyalizme karşı, barış için savaşımında bizim bağlaştığımızdır. Onlar Arjantin'de demokrasinin yeniden kurulmasını isteyen yığın hareketinde önemli bir rol oynuyorlar. Devrimci bilincin yalnızca deneyimle kazanılacağı anlayışında olan komünistler sosyal-reformist kavramlara karşı ideolojik savaşım, somut ortak amaçlar için sosyal demokratlarla ortak eylemleri bağdaştırıyorlar.

Şili'nin durumunda, dedi *Jose Oyarce*, uluslararası sosyal demokrasi hareketi, halkın faşist diktatörlüğe karşı savaşımıyla sürekli dayanışma içindedir. Bu devrimci güçlerin amaçlarına ulaşması için önemli bir yardım anlamına gelir. Ne var ki, Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu gibi örgütler yoluyla hareket ederek, sosyal demokratlar işçi sınıfını ve tüm öteki emekçi halkın birliğini zayıflatıyorlar.

Sosyal demokrat örgütlerle ve partilerle ortak eylemler zorba yönetime karşı savaşımında temel bir görevdir. Şili'de böylesi eylemlerin zengin bir deneyimi vardır. Şili'deki en etkin sosyal demokrat örgüt olan Radikal Parti Allende Halk Birliği hükümetinin kuruluşuna ve çalışmalarına katıldı. Bugün, komünistlerin yanı sıra Radikal Parti, sol güçlerin daha geniş bir temelde, rejime karşı olan tüm çevrelerin katılımıyla birliğini yeniden sağlamak için, halkın başkaldırma ruhunu uyandırmak, zorbalık rejimini alaşağı etmek, demokrat, halkın olan, antiemperyalist bir hükümetin kurulması için her gün daha aktif savaş veriyor.

Ari dos Santos, Brezilya'da durumun öteki Latin Amerika ülkelerinden bir ölçüde farklı olduğunu belirtti. Son zamanlara kadar Avrupa tipi bir sosyal demokrat parti, örgütlü işçi sınıfı hareketinin zayıflığı ve burjuva demokratik özgürlüklerin yokluğu nedeniyle (son 50 yılın 30 yıldan çoğunda, ülke gerici askersel diktatörlüklerle yönetildi) yoktu. Ne ki, 1979'da demokratik değişimlerin belirtileri ortaya çıkar çıkmaz, Emekçi Halkın Partisi ve Demokratik Emek Partisi kuruldu. Birincisi Sao Paulo sendikalarına dayanıyor. Her iki parti Sosyalist Enternasyonal ile bağlarını güçlendiriyorlar. Komünistler de içinde öteki politik hareketlerle birlikte bunlar, şimdi demokrasiyi genişlemek ve güçlendirmek için çalışıyorlar. Komünistlerin bu iki partiyle pek çok temel ayrılıkları var, ama biz kararlı

çalışmanın, Brezilya'daki özgül koşulların ve tarihsel geleneklerin onların ulusal demokratik devrimde olumlu rol oynamalarına yol açacağını umuyoruz.

Luis Veintimilla, Ekvator'da sosyal, reformist ideoloji ve politikaya bağlı partiler son on yılda boy verdi, dedi. Bu, birbirine sıkıca bağlı üç nedenin sonucudur: Sosyal yapıda kapitalist ekonominin gelişmesinin sonucu gerçekleşen dramatik değişiklikler, sınıf savaşımının keskinleşmesi ve tutucu ve liberal-geleneksel burjuva partilerinin etkisinin azalması. Bu yolla reformizme giden yol açıldı ve çeşitli sosyal reformist örgütler, Sosyalist Enternasyonal'e katılan Demokratik Sol Parti de içinde, ortaya çıktı. Bu parti politik olarak aktif küçük burjuvazinin ve orta katmanların çıkarlarının şampiyonluğunu yapıyor. Onun savı şöyle tanımlanabilir. Ekvator'da demokratik gelişme ve sosyal adalet istiyor ve bağımlılık zincirlerinin kırılmasını savunuyor. 1981'deki 10. Kongresinde Ekvator Komünist Partisi Demokratik Sol Parti ile daha yakın işbirliği kurmak üzere, halk birliği amaçlarıyla uyumlu karar aldı.

Jose Riva, sosyal demokratlar komünistlerle her zaman ve bölgenin tüm ülkelerinde etkin bir işbirliğine hazır değildiler, dedi. Bu, Dominik Cumhuriyeti'nde olayların gelişmesiyle ve Dominik Devrimci Partisi'nin gelişmesiyle doğrulanmıştır. 1965'de bu ilerici bir örgüte ve halk ayaklanmasına katılmıştı. (4) Emperyalist karışmadan ve Kuzey Amerikalı deniz piyadelerinin işgalinden sonra parti, demokratik bir devrime yönelen çizgisini yineledi. Ne var ki, sonradan Sosyalist Enternasyonal ile ilişkileri sonucu, politikasında bir değişim oldu: Yöneticileri sağ kanat güçlere ayak uydurdular ve devrimci demokrasi ülkelerini terkederek Washington'daki «liberaller»le ilişki kurdular. 1976'da DDP, uluslararası sosyal demokrat hareketle bağlarını derinleştirmeye başladı. Bu parti bugün, Dominik Cumhuriyeti'nde sosyal reformist ideolojinin savunucusudur. Azgın antikomünist sağ kanat ögeler yönetiminde ağır basıyor.

1978'de başa gelen DDP hükümeti Dominik Cumhuriyeti'ne «genel genlik» getirmede. Tam tersine, bu dönemde cumhuriyet daha derin bağımlılığa itildi ve ülkenin kapılarını yabancı sermayeye sonuna kadar açan oligarşik çevrelerin gücü arttı. Bu özel koşullarda biz DDP'ye karşı politikamızı şu temel ilkelere bağlı kalarak tanımladık: «Komünistler, her durumda demokrasinin genişlemesine ve reformlara yönelen adımları cesaretlendirmeli, bugünkü sosyal ekonomik sistemin en gerici çevrelerine direniş göstermeli ve sosyal demokrat kesime bağlı olanların sola yönelmesini sağlarken Sosyalist Enternasyonal'in potansiyel antiemperyalist güçleri etkileme çabalarının önünü kesmelidir.» (5)

(4) Burada gerici üçlü yönetime karşı Nisan ayaklanmasına değiniliyor.

(5) Narciso İsa Conde, op. cit., s. 66.

Manuel Delgado, Kosta Rika'da sosyal reformizmin kendi özgül özellikleri vardır, diyerek şunları belirtti. 1948'deki altüst oluştan ⁽⁶⁾ sonra Ulusal Kurtuluş Partisi reformist burjuvazi tarafından emekçi halkın yeni bir saldırısını denetlemek için kullanıldı. Bu parti, işçi sınıfını politik eylemlere çekmeye çalışmak bir yana komünistlere savaş açtı. Sosyal demokratların erkte olduğu yıllar, halka çileden başka bir şey getirmedir. Bu ülkeyi felç eden bir politik, ekonomik bunalım içinde, bugün daha açık görülebilir. UKP, Kuzey Amerika emperyalizminin etkisine daha çok girdi. Reagan yönetimiyle kurduğu bağların ve Washington'un Orta Amerika politikasına verdiği desteğin nedeni burada yatar. Ne var ki, ulusun çıkarları adına komünistler, ülkeyi içinde bulunduğu bunalımdan çıkarmak ve onun bağımsız gelişmesini sağlamak için UKP ile de işbirliği yapmaya hazır olduklarını belirttiler. Amacımız gerici güçleri yatıtlamak ve onların devrime katılmaya hazır olan sosyal demokrasi yandaşları üzerindeki etkisini kırmaktır.

Jerónimo Carrera, şunları belirtti: Sempozyumda dile getirilen olgular Latin Amerika'da komünistlerle sosyal demokratlar arasındaki ilişkisinin ikili karakterini kanıtıyor. Sosyal demokratlar, sendikalarda etki kurmak için bizim partilerimizle yarışma içindedir. Aynı zamanda onlar, kimi önemli politik konuları çözümlenmek için savaşımında bizim bağlaştığımız, kimi zaman da aynı anda hem bağlaştığımız, hem de karşıtımızdır. Aramızda devrimin kilit sorunları konusunda, örneğin devlet sorununda, derin, temel farklılıklar var. Bu farklılıklar doğal olarak pratikte de ifadesini buluyor.

Ama eğer biz örneğin bugün, insanlığın nükleer bir felakette kendi kendini yok etmekten kaçınması için öylesine gerekli olan savaş karşıtı büyük koalisyonda sosyal demokrasinin zorunlu bir öge olduğunu gözardı edersek yanlış yapmış oluruz. Doğal olarak, her bir ülkede komünistler sosyal demokratlarla, onların yerel konulardaki konumuna bağlı olarak ilişkilerini geliştiriyorlar. Yine de, şunu söylemeliyiz ki, her durumda öncelik silahlanma yarışını durduracak ve yumuşamaya yeni bir ivme verecek güçlerle ivedi birliğe verilmelidir. Sosyal demokratlarla ilişkilerimizin ikileminin somut dışa vuruşu, son erimde özgül tarihsel duruma bağlıdır. Dahası, unutulmamalıdır ki, kimi zaman ilişkilerimiz önyargıların ve karşılıklı güvensizliğin etkisi altındadır. El Salvador önyargıların ve güvensizliğin nasıl kırılabileceğinin bir örneğini veriyor. Salvador devrimci sürecinde komünistler ve sosyal demokratlar geniş yurtsever bir cephenin içinde eylem yürütüyorlar.

Felipe Rodriguez, burada sözü edilen ikilemin bir kanıtı Bolivya'da da

⁽⁶⁾ Yerel oligarşi emekçi halkın eylemlerinin boyutundan duyduğu korku ile, Kuzey Amerika emperyalizminin desteğini alarak gericiğin utkusuyyla sonuçlanan bir iç savaş kışkırttı.

gözlendi, dedi. Bu ikilemin diyalektiği kimi etmenlere dayanıyor. Bunlardan birisi eylem birliğini ilgilendiren sorunlarda komünistlerin gösterdiği esneklik ve sosyal demokratlarda ideolojik sınırların çizilmesidir. Bolivyalı komünistler, ilerici Demokratik ve Halkçı Birlik bağlaşıklığının (7) ortaya çıkmasına katkıda bulunan bir politika güderken, ilkelerinden bir adım geri çekilmediler. Bu bağlaşıklığın ortak programı çizilirken komünistlerle sosyal demokratlar arasında politik ve kişisel haklar sorununa ve emperyalizmin stratejisine yaklaşımda farklılıkların belirmesi hayli doğaldı. Ne var ki, bizim ortak eylemleri gerçekleştirmedeki ardıcılığımız, böylesi yasımsal konular çevresinde sağlam temellendirilmiş tartışmalarımız, ulusal kurtuluş ve yığınlara demokrasi getirmeyi hedefleyen bir program üzerinde anlaşmayı ve bugün DHB hükümetince uygulamaya konulan somut önlemleri belirlemeyi olanaklı kıldı.

Panama'da 1968'de başlayan ulusal demokrasi yolundaki gelişmeler, dedi *Felix Dixon*, büyük ölçüde hükümet içinde devrimci değişimlerden yana olanlarla, reformlardan başka bir şey istemeyen ögeler arasındaki iç kavgalara dayanıyordu. Bugün küçük burjuvazinin devrimci ve yurtsever kesimleri, yerel burjuvazinin sömürgecilik karşıtı bölümünün desteğini alarak, Panama'da politik erkin ana gücünü oluşturuyor. Küçük burjuvazi «dengeyi korumayı» çok istiyor – bir yandan eski yapıyı yıkacak değişiklikleri önlemek, öte yandan bu yapıya süreç içinde yeni bir içerik kazandırmanın koşullarını yaratmak. Bu nedenle o, sürekli olarak burjuva reformizmi ile devrimci değişiklikler arasında denge kuruyor. Anayasada ve yasalarda, ülkede yer alan gerçek değişiklikleri resmileştirmek önemli politik görevini, yalnızca devlet gücünü etkilemeye yetenekli ve aktif olarak halka, başlıca da işçi-köylü bağlaşıklığına dayanan ilerici güçler yerine getirebilir. Bu, özellikle Reagan'ın tüm Latin Amerika halklarını tehdit ettiği ve Panama için yasımsal önemdeki Panama Kanalı anlaşmasını gözmezlikten geldiği bugünkü gergin uluslararası durumda, demokratik değişiklikler sürecinin yol almasını sağlayacaktır. Komünistler bu göreve büyük öncelik veriyor.

Raul Valbuena, komünistlerle diğer devrimcilerin sosyal reformist hareketin üyeleriyle yığın örgütlerindeki ilişkilerine dikkatlerinizi çekmek isterim, dedi ve şunları belirtti: Bu örgütlerde biz görüş alışverişinde bulunuyoruz, çalışma stil ve yöntemlerini tartışıyoruz ve işbirliği yapıyoruz. Birliği başarmanın yolları, ortak eylemlerin karakteri ve amaçları işte burada belirleniyor. Bunlar sürekli ilişkilidir. Biz böylesi örgütlerde çalışmayı, ortak amaçlara varmak için ideolojik ya da stratejik birlik aramanın zorunlu olmadığına inanarak, görev biliyoruz. Kolombiyalı komünistler ilkelerini koruyorlar ve devrimci değişimlerin üstesinden gelmeye ve halkın

(7) Ayrıntılar için, BSS, Sayı 1, 1983'deki Felipe Rodriguez, «Halkın Savaşımının bir sonucu» adlı yazıya bakın.

kazanımlarını korumaya yetenekli güçlerin yelpazesini daraltmamak, tam tersine genişletmek için maksimum esneklik gösteriyorlar.

Görüş alışverişinde, her ne kadar zayıf bir olanak görünse de Avrupalı sosyal demokratların bugünkü Latin Amerika politikasından vazgeçebileceklerinin de tümüyle hesap dışı bırakılmaması belirtildi. Bunun belirtileri, Sosyalist Enternasyonal Bürosu'nun (Eylül 1981, Paris) ve Başkanlık Divanının (Nisan 1982, Bonn) oturumlarında gün ışığına çıkmış olan, Nikaragua devrimci sürecine karşı tutum ve Orta Amerika'ya emperyalist karışmanın değerlendirilmesi konularındaki anlaşmazlıklardır. Anlaşmazlıklar öylesine derindi ki, Sosyalist Enternasyonal'in Başkanlık Divanı Şubat 1982'de Karakas'ta yapmayı planladığı oturumunu iptal etti. Çünkü üç Latin Amerika partisi Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesinin (Nikaragua) oturumuna gözlemci olarak katılmasına karşı çıktı Aynı eğilim Sosyalist Enternasyonal'in 16. Kongresinde de ortaya çıktı.

Ne var ki, sempozyuma katılanlar, sosyal demokrasinin evrimleşmesi üzerine şu ya da bu olasılığı ele alırken, komünist partilerinin kendi etki ve güçlerini artırmalarının belirleyici önemde olduğunun hiç akıldan çıkarılmaması gerektiği konusunda birleştiler. Aynı zamanda ideolojik savaşım büyük önemdedir, bu savaşım sürecinde hergün daha çok sayıda sosyal reformist, herhangi bir örgütün politik geleceğinin onun demokrasi için emperyalizme karşı, barış için savaşımında saygın bir yer alma yeteneğine doğrudan bağlı olduğunu kavramaya başlayacaktır.

Sonuç olarak, bugün hiç bir görevin insanlığın nükleer bir savaşa sürüklenmesini önlemekten daha önemli olmadığı önemle vurgulandı. Silahsızlanma ve güvenlik sorunlarını çözmek için zaman sınırlı ve azalıyor. Silahlanma yarışının kontrolden çıkması tehlikesi var. Sempozyuma katılanlar SBKP Merkez Komitesi'nin, Sosyalist Enternasyonal'in 16. Kongresine yolladığı mesajla dayanışmalarını açıkladılar. Mesajda sosyalistlere, sosyal demokratlara, onlara bağlı işçi hareketine ve demokratik harekete, insanlığı nükleer felaketten kurtarmak için daha çok katkıda bulunmaları, yığınların ve örgütlerinin barış ve yumuşama için savaşkanlığı yükseltmeleri ve uluslararası güvenliği ilgilendiren özgül sorunlarda ve silahlanma yarışına son vermek için eylemlerinin etkisini güçlendirmeleri için yapılan çağırısı yürekten desteklediler.

Daha buğünden aktif olmak!

Miroslav Stepan

*Uluslararası Öğrenciler Birliği (UÖB)
Başkanı*

20. yüzyılın ikinci yarısında, yüksek öğretimin toplum yaşamındaki yerine ve rolüne hatırı sayılır bir şekilde daha fazla ilgi gösterilmeye başlandı. Buna yol açan, bilim ve teknolojiadaki hızlı gelişme ve bu gelişmenin sonucunda atılan ileri adımların uygulamaya geçirilmesi yakıcı sorundur. Bir yandan, üretim alanındaki devrim halkın maddesel yaşam düzeyinin yükseltilmesi, ve tinsel yaşamının zenginleştirilmesi konusunda şimdye kadar eşi görülmedik perspektifler açtı. Öte yandan, tekelci sermayenin ve emperyalizmin hizmetine koşulmuş bir bilimsel teknik ilerleme sömürünün yoğunlaşmasına, toplumdaki hastalıkların artmasına ve daha da önemlisi, uygarlığın yok olma sınırına gelmesine yol açtı. İnsan soyunun kendi kendisini yok etmesini engelleme, gerçekten tarihsel önemde bir görevdir.

Gençler, nükleer bir felaketin önlenmesi ve kalıcı bir barışın sağlanması için savaşımında önemli bir yer tutuyor. Bugün anfileri dolduranlar, önümüzdeki yüzyılın yaşayıp çalışanları olacaklardır. Yirmi birinci yüzyılın başlarında yaratıcılıkları açılıp gelişecek ve zihinleri olgunlaşacaktır. Soncucu, üzerinde yaşadığımız şu gezegenin geleceğini belirleyecek olan savaşımında, emekle sermaye arasındaki çatışmada öğrencilerin kimden yana taraf tutacaklarını büyük ölçüde belirleyecek olan şeyin temelleri daha bugünden atılıyor. Günümüzdeki sosyal-politik süreçlerin öğrencilerin zihnine nasıl yansıdığını ve öğrencilerin en aktif ve en yığınsal örgütlerinden birisi olan Uluslararası Öğrenciler Birliği (UÖB)'nin bu süreçlere ne gibi yanıtlar verdiğini incelemeyi denemek, bu nedenle önemlidir.

Toplumsal alanda öğrencilerin sesi uzun zamandan beri duyuluyor. Bununla birlikte bu sesler her zaman uyum içinde değildi. Politik çatışmadaki çizgiler, çoğu zaman, öğrencileri iki karşıt kutupta topladı. Öğrenciler yalnızca, sömürüye ve yağma savaşlarına karşı savaşım verenlerin saflarında yer almadılar. Ne yazık ki, haksız bir düzeni savunanların yanında yer alanlar da oldu. Politik deneyimsizlik pek çok öğrenciyi çetli aşırı sol ve aşırı sağ konumlara sürekledi.

Bununla birlikte, tarihsel gelişmenin her aşamasının kendi ana eğilimi vardır ve bu eğilim öğrencilerin özel bir sosyal-demokratik grup olarak ele alınıp bütünsel bir şekilde irdelenmesiyle ortaya çıkartılabilir. Öğrencilerin sayısal görünüşleri, yaş ve cinsiyet yapısı, toplumsal kökenleri, toplumdaki konumları ve toplumsallaşma düzeyleri incelenir. Kuşkusuz bu

parametreler birlikte, belirli bir ülke ya da ülkeler grubunun toplumsal sistem yapısı temel alınarak ve böylesi bir bağlam içinde değerlendirilmelidir. (1)

İçinde bulunduğumuz aşamada, öğrencilerin toplumsal çehresini bilimsel teknik devrimin hünereli uzmanlara olan talebi iyice arttırması, bunun da yüksek öğretimin hızla gelişmesine neden olması olgusu tarafından belirlenmektedir. 1965 ile 1977 arasında öğrenci sayısı iki katından fazla artarak 19,5 milyondan 42 milyona yükselmiştir. Bu niceliksel değişiklik, kapitalist dünyadaki öğrencilerin yapısında niteliksel bir değişikliğe de yol açtı. Gerek küçükburjuvaziden, gerekse işçi, çiftçi ve zanaatçı çevrelerden gelenlerin ağırlığı arttı. (2) Bu da burjuva yüksek öğretimin dışı kapalı yapısını giderek yıprattı, yüksek öğretim çok katmanlı bir duruma gelmeğe ve erkeklere özgü bir ayrıcalık olmaktan çıkmağa başladı. (3)

Öğrenciler arasındaki politik farklılaşmanın derinleşmesi, bu değişikliklerin doğrudan bir ürünüdür. Aynı zamanda, gençlerin meşguliyetlerinin ortak olması, belirli bölgelerde yoğunlaşmalarıyla birlikte, açık bir çıkar ortaklığı oluşturuyor. Bu çıkar ortaklığı, özellikle, politik, kültürel, eğitim, atletizm, vb. alanlarda saf öğrenci örgütlerinin ortaya çıkması şeklinde ifadesini buluyor.

Kuşkusuz ki bu, yüksek okul öğrencilerinin «sınıflar üstü» bir konumu olduğu anlamına gelmiyor. Öğrencilerin politik yönelmesi hiçbir zaman kendiliğinden bir şekilde biçimleniyor. Öğrenciler, yaşlarının getirdiği zihniyet ve toplumsallaşmalarının ilerlemesi süreci nedeniyle politik sempati ve antipatilerini, tam olgunlaşmış aydınardan çok daha kategorik bir şekilde dile getiriyorlar. Lenin'in belirttiği gibi, öğrenciler «aydınların en duyarlı kesmi» (4) diler.

(1) Bu yazıda, kapitalist dünyadaki öğrencilerin sosyal çehresi ele alınıyor. Öğrenci örgütlerinin sorunlarından söz edilirken ise, bu sorunların sosyalist devletlerdeki özellikleri, insanın insan tarafından sömürülmesi sisteminin ortadan kaldırılmasından ve uzlaşmaz sınıfların bulunmamasından ileri gelen özellikler de belirtiliyor.

(2) UNESCO verilerine göre, İngiltere'deki erkek öğrenciler arasında «profesyonel sınıf»tan (UNESCO, kalifiye işçileri, zanaatçıları, mühendisleri, memurları ve çalışan nüfusun öteki «orta katmanları»nı bu kategoriye yerleştiriyor) gelenlerin oranı 1957'de % 25,7 iken, 1976'da % 57,5'e yükselmiştir. Nitelsiz işçilikten gelenlerin oranı ise, % 0,6'dan % 1,4'e çıkmıştır. «Profesyonel sınıf»tan gelen kız öğrencilerin oranı ise, aynı yıllar arasında, % 9,9'dan % 38'e yükselmiştir. Nitelsiz işçilikten gelen kız öğrenci, 1957'de hiç yokken, 1976'da bu sosyal kategorinin oranı % 0,8 olmuştur (Bak: Higher Education in Europe, Published by the European Centre for Higher Education (CEPES) of UNESCO, Temmuz-Eylül 1981, c. 6, № 3, s. 54).

(3) 1977 yılında kadınlar yüksek öğretim kurumlarındaki öğrencilerin % 42'sini oluşturuyorlardı.

(4) Bak: V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 7, s. 343.

Bunu gözden kaçırmamak önemlidir, çünkü öğrencilerin tarihteki rolünü abartmak için pek çok girişimler yapılmıştır. Özellikle İtalyan profesörü Gianni Stratera, «Birinci Dünya Savaşını Bosna'lı bir öğrencinin başlattığında» ısrar etmektedir. Aynı profesör, Bismark öncesi dönemde, Burschenschaft adlı bir öğrenci birliğinin «Alman devletinin toplumsal ve politik yaşamını etkilediğini» savunuyor. Nihayet, yine adı geçen profesöre göre, İtalyan Risorgimento'su adlı, ülkenin birliğini ve yabancı boyunduruğundan kurtulmasını amaçlayan ulusal hareket öğrenciler ve aydınlar tarafından ayakta tutulmuştur. (7)

Böylesi iddialar hiçbir bilimsel temele dayanmıyor. Çağımızda tarihin itici gücü işçi sınıfıdır ve gençliğin protestosunu daha etkili kılan ve genç kuşaklarda çok karakteristik olan sağlıklı bir demokratik işgüdünün gelişmesine yardımcı olan, gençliğin proletaryayla ve onun politik örgütleriyle temasları ve karşılıklı etkileşimidir.

Toplumdaki istikrarsızlığın ve bazı öğrencilerin politik ve ideolojik konularının bulanıklığının aşırı çözüm yollarına giden eğilimler yarattığını, bunun bilmezlikten gelinmemesi gerektiğini söylemiştir. Kapitalizmin ideolojuları, günümüzün gençlerini sınıf savaşımından uzaklaştırmak ve onları, mümkün olan her yerde kendi politik güçlerine kazanabilmek için çaba harcarken, bu zayıflıklardan yola çıkıyorlar.

Nitekim, 1983 ilkbaharında, Fransız öğrencilerinin gerici çevreler tarafından kışkırtılan bir kesimi, yüksek öğretim sistemindeki bir reforma karşı yapılan gösterilere katıldı. Oysa, ilerici kamuoyunun kanısınca, önerilen önlemler, üniversitelerde sosyal adaleti, demokrasiyi, daha yüksek bir mesleki eğitim ve bilimsel araştırma düzeyini sağlamayı, tüm ülkenin gereksinimlerine cevap vermeyi amaçlıyordu. Bu nedenle, bu gösterilerin, gerçekte öğrencileri, sol hükümetin istikrarını bozmak için hazırlanmış bir oyuna çekmeyi amaçladığı rahatlıkla söylenebilir. (8)

Konunun aynı derecede tehlikeli bir diğer yanı ise, öğrencilerin «depolitize» ve «deideolojize» edilmeleri, böylece gençlerin kapitalist toplumdaki çetin sosyal ve ideolojik sorunlardan kaçmalarına ve varolan düzene karşı protestolarının içinin boşaltılmasına yol açılmasıdır. Gençlerin kızgınlığı kontrol altında tutulamadığı ya da yatıştırılmadığı zaman ise hemen «kuşaklar arası anlaşmazlık»tan söz edilmeye başlanmaktadır. Gençlerin protestolarını antiempyrist yanlarından arındırmak, öğrencileri sürmekte olan politik savaşımından yalıtılmak ve çabalarını salt kültürel ve sendikalist hedeflere yöneltmek için herşey yapılmaktadır.

(7) Gianni Statera: Death of a Utopia. The Development and Decline of Student Movements in Europa, New York, 1975, s. 45.

(8) Sağcı güçlerin, ülkedeki 69 üniversiteden 30'unda desteklendiğini ve bu eylemlere öğrencilerin 0/0 1'inden ancak biraz fazlasının katıldığını belirtelim. (Bak: International Herald Tribune, 25 Mayıs 1983.)

Burjuva ideologları, gençlerin özgürlük aşkını ve «isyancı ruh yapılı-rını» kışkırtarak, onları «özerk» eylemlere, egemen çevreler için hiçbir tehlike içermeyen kanallara yönlendirmek istiyorlar. Bu süreçte, öğrenciler çoğu zaman proletaryadan bile daha «devrimci» olan ayrı bir sınıfmış gibi gösteriliyor.

Bir «öğrenci devrimi» fikrinin genç kuşağın gerçek çıkarlarıyla hiçbir ilgisi yoktur. Genç kuşağın çıkarları, bütün emekçilerin yaşam hakkı için, iş için, sosyal ve ekonomik adalet için verdiği savaşımla sıkı sıkıya bağ-lıdır. Bir «öğrenci devrimi»nden söz edenler, öğrencileri parçalanmış tutmak, gençlerin kafalarını karıştırmak ve onları bozguna uğramaya mahkum eylemlere sürmek, onları ilerici hareketlerden yalıtılmak ve çoğu zaman bir bütün olarak gençliği geniş halk yığınlarının gözünden dü-şürmek isteyenlerdir.

Özellikle, 1968–71 arasında ABD, Fransa, FAC İtalya, Japonya ve öteki gelişmiş kapitalist ülkelerin üniversitelerinde olan fırtınalı gelişme-leri hatırlatalım. Bu olaylar, aşırı solcuların (anarşistlerin, Troçkistlerin, vb.) etkisi altında kalmanın öğrenci hareketi için ne kadar tehlikeli oldu-ğunu gösterdi. O sıralarda, Herbert Marcuse gibi (7), gençlerin eylem-lerini işçi sınıfının ve öteki emekçilerin savaşımının karşısına çıkarmak isteyen ideologlar gençler arasında büyük popülerliğe sahipti.

O dönemdeki «öğrenci olayları»nın gökten zembille inmediğini kuşku-suz unutmamak gerek. Kapitalist dünyadaki toplumsal çelişkilerin daha da keskinleşmesinin nesnel bir etkisi vardır. Militaristleşmenin artırılması için sosyal ödemelerde yapılan kısıntıların ve enflasyonun etkilerini geniş öğrenci yığınları duydu. Nitekim, bu öğrencilerin pek çoğunu, daha an-filerdeyken, işsizlik bekliyordu.

Kapitalist ülkelerde öğrenciler, kendilerinin giderek bir parçasını oluş-turdıkları aydınların toplumda ayrıcalıklı bir katman olmaktan çıktığının, aydınların da tıpkı işçi sınıfı gibi sömürüldüğünün ve bunun aydınları işçilere yakınlattığının gittikçe daha fazla farkına varıyorlardı. Aydın-ların hatırı sayılır bir kısmı işçi sınıfıyla kaynaşır ve ilerici konumlar alı-yordu. Sosyalist ülkelerdeki öğrencilerin yaşam ve çalışma koşulları konu-sundaki bilgilerin yaygınlaşması, öğrencilerin, uzlaşmaz sınıfların ve sö-mürü sisteminin ortadan kalkmasının günümüzde toplumun bütün üyeleri arasında eşitlik sağlanmasına yaradığını, yüksek öğretimin yolunu açtı-ğını ve öğrenilmiş bilginin pratikte uygulanmasını getirdiğini görmelerini sağladı.

(7) Herbert Marcuse, Alman kökenli Amerikan filozofu. İşçi sınıfının dev-rimci rolünü yitirdiğini, bu görevi artık öğrencilerin ve radikal aydın-ların ve «outsider's»ın (lumpenler ve kötü muamele gören ulusal azın-lıkların) devraldığı fikrini ortaya attı. Bu anlayış, burjuva ülkelerindeki aşırı sol ögelerin pek çoğunun ideolojisini belirledi.

Kuşkusuz ki, doğal olarak, kapitalist sömürü ve silahlanma yarışı ile yüksek öğretim sistemindeki bozukluklar, burs miktarlarının azaltılması, vb. gibi şeyler arasında bir bağ olduğunu öğrenci yığını bugünden yarına kavramıyor. Ama, bu süreç ilerledikçe, tutucu ve gerici güçlerin yüksek okulların içinde ve dışında, genç erkek ve kızların kamu yaşamına katılmalarını engellemeleri ve onları yanlış konumlara sürüklemeleri zorlaşıyor.

Bütün bunlar, burjuva ideolog ve politologlarının gençlerle demagojik bir şekilde temas kurmasının yarattığı etkilerin ve gençlerin yöneticilerin sık sık başvurdukları baskılardan çekinmelerinin üstesinden gelmede onlara yardımcı olmanın ne denli önemli olduğunu gösteriyor. Bu sorunu çözmek üzere ele alma çok gerçekçi bir tutumdur. Lenin'in burjuvazinin «hem okşayıp hem dövme politikasının etkisini gösterdiği ve öğrenci yığınının *isyan etmesine yol açtığı*»⁽⁸⁾ konusundaki fikirlerini anımsayalım.

Nitekim, öğrenciler akademik, maddi, ulusal ve demokratik hakları konusunda gittikçe daha kararlı bir konum alıyorlar. Toplumsal yaşamın geniş sahnesine çıkıyorlar ve savaşımalarını öteki toplumsal katmanlarıyla kaynaştırıyorlar. Ama eğer bu şimdiden niceliksiz olarak büyük boyutlara ulaşmış olan değişikliğin niteliksel bir değişikliğe dönüşmesi isteniyorsa, öğrencilerin protestosunun altında yatan nedenler derinlemesine irdelenmelidir. Bu öğrencilerin protestosunun çoğu zaman kendiliğinden nitelikte olmasının üstesinden gelinmesine ve onlara tarihsel gelişmede oynayabilecekleri rolün gösterilmesine yardımcı olacaktır.

Öğrenciler, toplumsal süreçlerin öznesi ve nesnesi olarak, kişiliğin oluşmasının büyük ölçüde tamamlanmış olduğu bir sosyalleşme aşamasındadırlar. «Kişilik» kavramının kendisinin halkların ve ülkelerin geleceği konusunda bir sorumluluk duygusunu beraberinde getirdiği moral inancını yetişkinliğin eşliğinde bulunan gençlerin kafasına sokmanın ve «sokaktaki adam»ın güçsüz olduğu yollu burjuva fikrinin üstesinden gelmekte gençlere yardımcı olmanın ne denli önemli olduğu kolaylıkla anlaşılabilir. Bu, gençlerin olayların özü konusunda derinlemesine bilgi edinmelerine ve ilk bakışta onların ivedi çıkarlarının dışında kalıyormuş gibi görünebilecek pek çok sorunu ele almağa hazırlanmalarına yardımcı olacaktır. Toplumsal yaşama aktif bir şekilde katılmak, gençlerin bugünden yeteneklerini uygulayacak bir yer bulmalarına ve kendi geleceklerini bilinçli bir şekilde oluşturmalarına yardım edebilir ve çoğu zaman da etmektedir.

Barışın savunulması ve öğrencilerin savaş karşıtı koalisyonun genişletilip güçlendirilmesinde yer almaları, kuşkusuz günümüzde öğrencileri kendi saflarındaki karışıklıkların üstesinden gelmeğe iten bir sorundur. Bu çizginin ne kadar gelecek vaad ettiğini pratiğin kendisi göstermekte-

(8) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 6, s. 275.

dir. Öğrencilerin savaş karşıtı protesto hareketinin saflarında, komünist ve sosyal demokrat, liberal ve pasifist ve tutucu görüşteki gençlerin büyük bir kısmı, yani, eğitim için ayrılan tahsisatları artırmanın tek yolunun yıkım araçların depolanmasını durdurmak olduğunu gören herkes yer alıyor.

Bununla birlikte, savaşa, yalnızca politik ya da sosyal görüşleri nedeniyle harekete geçenler karşı çıkmıyor. Doğal bir şekilde kendi yaşamları ve soylarının yaşamı konusunda endişe duyan gençler de barışı savunmak için eylemlere giriyorlar. Başka bir deyişle, birleştirici hedef olan barışın korunması, farklı etmenlerin etkisi ile billurlaşıyor.

Uluslararası durumun gerginleşmesiyle daha da karmaşıklaşan güncel koşullar, öğrenci hareketinin potansiyeli konusunda daha açık fikir veriyor. Demokrasi güçlerinin, küçük burjuva katmanlardan gelen gençlerin zayıflıklarının ve kararsızlıklarını yenmekte, aşırı eğilimleri zararsız duruma getirmekte, öğrencilerin birliğini sağlamada ve enerjisini savaş tehdidine karşı, sosyal adalet için savaşıma yöneltmekte ne denli etkin olduğunu açıkça gösteriyor. Günümüzün ilerici öğrencilerinin belirleyici nitelikleri, kendini bu savaşıma sınırsız bir şekilde verme, moral temizlik ve tutarlı insancıl etkinlikler için çaba göstermektir.

İleri görüşlü gençler her zaman eylemlerini koordine etmeye çalıştılar. Bu konudaki ilk girişimler geçtiğimiz yüzyılın sonunda, 8 Aralık 1893'de Cenevre'de Uluslararası Sosyalist Öğrenciler Kongresi'nin toplanmasıyla başladı. Buraya yönlendiği bir kutlama mektubunda, Friedrich Engels, katılanları, yoldaşlar arasında bir duyguyu, «saflarından işçi kardeşleriyle omuz omuza ve aynı saflarda yer alacak . . . ve yaklaşan devrimde önemli bir rol oynayacak kafa emeği proletaryasının çıkması gerektiğinin farkında olmayı»⁽⁹⁾ geliştirmeye çağırırdı.

Günümüzde, Uluslararası Öğrenci Birliği 106 ülkeden 109 örgütü bünyesinde topluyor ve en büyük ve en çok sayıda öğrenciyi temsil eden öğrenci kuruluşunu oluşturuyor.⁽¹⁰⁾ UOB 1946'da, faşizme karşı utku dalgasının hemen ardından demokratik güçlerin güçlendiği ve halkların barış ve ilerleme için işbirliği isteklerinin gittikçe daha açık bir durum aldığı koşullarda kuruldu. O zaman onaylanmış olan UOB Bildirgesi'nde şöyle deniyordu: «Demokratik halkların, özgürlükleri için verdikleri savaşımında ölen en iyi arkadaşlarımızın anısına sadık kalan biz dünya öğrencileri, özgürlük, barış ve ilerleme isteyen daha iyi bir dünyayı yeniden kurma arzumuzu dile getiririz.»⁽¹¹⁾

⁽⁹⁾ K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar (Rusça), c. 22, s. 432.

⁽¹⁰⁾ 1980 Aralığının sayıları. Günümüzde, Yürütme Komitesi, UOB'nin 1984'te yapılacak kongresine, üyelik için başvurmuş bulunan 4 ülkeden 4 örgütü daha üyeliği kabul etmesini tavsiye etti.

⁽¹¹⁾ This is the IUS, UOB yayını, 1979, s. 44.

Yaklaşık kırk yıldır UOB bu söze sadık kaldı ve onu yaşama geçirmek için tutarlı ve ısrarlı bir şekilde çalıştı. Toplumsal gelişmenin her aşamasında Birliğimiz çabalarını öğrencilerin karşı karşıya buldukları somut sorunlar üzerinde yoğunlaştırdı. UOB'nin 1983 Ocağında Atina'da yapılan Yürütme Komitesi toplantısında belirtildiği gibi, bugün çabaların yoğunlaştırıldığı nokta, «dünya öğrencilerinin halkların yanında, nükleer bir savaş tehlikesine ve saldırgan emperyalist politikalara karşı, barış, silahsızlanma, ulusal ve toplumsal kurtuluş, demokratik eğitim, öğrencilerin hak ve çıkarları için savaşıma katkılarını» artırmaktır. Bu fikir, Prag'da yapılan, Barış ve Yaşam İçin, Nükleer Savaşa Karşı Dünya Asamblesinde de, gençlik hareketinden gelen delegelerin yaptıkları konuşmaların ana fikrini oluşturdu.

UOB'nin, öteki uluslararası birliklerden pek çoğuyla kıyaslandığında açıkça görülen bir ayırmedici özelliği, ona genellikle şu ya da bu ülkede eylem yürüten tek tek örgütlerin değil, bu örgütlerin oluşturdukları ulusal birliklerin *bir bütün olarak* üye olmalarıdır. Bu ulusal birlikler, öğrencileri, hangi partiden yana olduklarına, dinsel inançlarına, mülkiyet konularına vb. bakmaksızın biraraya getirmektedirler. Bu da, UOB'nin en geniş öğrenci çevrelerinin görüşlerini temsil ettiğini, böylece onun gerçekten evrensel bir örgüt olduğunu doğrulamaktadır.

UOB, Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu, Dünya Sendikalar Federasyonu, Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu, Uluslararası Gazeteciler Örgütü, Dünya Bilim İşçileri Federasyonu, Dünya Öğretmen Birlikleri Federasyonu ve diğerleri gibi çok çeşitli demokratik örgütlerle aktif bir işbirliği yürütüyor. Birliğimizin programı, çalışmalarımızı, eğitim, öğretim, kültür ve sosyal çevreye yönelttiğinden, UOB UNESCO'nun da çalışmalarına danışman statüsüyle katılmaktadır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun Silahsızlanma İkinci Özel Toplantısında, Birliğimizin bir temsilcisine çeşitli öğrenci konferanslarında, sempozyumlarında ve tartışmalarında bu münasebetle dile getirilen görüşleri açıklama olanağı tanındı. Bütün bunlar, bizim, zamanımızın global sorunlarını ele alan hükümetlerarası uzmanlaşmış forumlarda, öğrencilerin görüşlerini tartışmaya getirmeye hakkımız olduğu anlamına geliyor.

Öğrenim için en elverişli maddi koşulların yaratılması, yüksek öğretimin niteliğini yükseltmek ve öğrenimini bitirenlere iş sağlanmasını güvence altına almak için savaşım yürütmek, gerek ulusal birliklerin, gerekse bir bütün olarak UOB'nin sürekli etkinlik gösterdikleri alanlardır. Yüksek okul sistemleri arasındaki, toplumsal sistemlerin özgül niteliklerinden ileri gelen farklar, doğal olarak, öğrencilerin ve örgütlerinin hergün karşı karşıya geldikleri sorunlarda da farklılık yaratıyor. Kapitalist ülkelerde, özellikle «burs yerine roket» politikasının doğrudan bir sonucu olarak, tahsisatların kısılması sorunu var. Daha önce belirtmiş olduğum gibi, yüksek

öğretime orta ve düşük gelirli katmanlardan gelen öğrencilerin oranının son zamanlarda yükselmiş olmasına karşın, yüksek okullar hali vakti yerinde olanların çocuklarının «kaleleri» olmağa devam ediyorlar.

Öğrenci örgütlerinin sözcüleri, kapitalist ülkelerdeki ders programlarının günümüz gereksinimlerine hiçbir şekilde uymadıklarını belirttiler. Pek çok durumda, bu ders programları, çağdaş bilginin ve bilim ve teknolojiye ulaşılamamıştır. Ders programının düzeyinin yükseltilmesi için çaba gösterilen yerlerde ise, somut ve sınırlı üretim alanları için uzmanlar yetiştirilmek istenmektedir. Bu da, üst kontrol organlarına üyelik, fonlar gibi çok çeşitli araçlarla üniversite ve enstitülerin çalışmalarını denetimleri altında tutabilecek çeşitli tekellerin baskısı altında gerçekleştirilmektedir.

Toplumsal çıkarlara yönelik gerçek bir demokratik öğretim istemi ise, üniversite reformu için ulusal ve uluslararası düzeylerdeki öğrenci eylemlerini itici gücü ve içeriğidir. UÖB-üniversite reformu kampanyasını, «Eğitim ayrıcalık değil haktır» belgisi altında yürütmüştür. Geçtiğimiz Şubat ayında, bu çerçevede, öğrencilerin sosyal koşullarındaki sorunlar konusunda Avrupa çapında bir forum yapıldı. Bu foruma ulusal öğrenci birliklerinin ve uluslararası hükümetlerdışı örgütlerin temsilcileri katıldı. Forum, yaşama ve öğrenim koşullarını düzeltmenin ve öğretimi bitirdikten sonra iş bulmanın yolları konusunu tartıştı. Forumda, bugün silahlanma yarışında çarçur edilen insansal ve maddi kaynakların, yüksek öğretimde içinde, barışçı amaçlar için kullanılmasının gerekliliğini belirten bir mesajın UNESCO'ya yollanması onaylandı. (12)

Sosyalist ülkeler pratiği, yüksek öğretimi demokratik bir şekilde yeniden yapılandırmanın gerçekten mümkün olduğunu kanıtıyor. Sosyalist ülkelerde, öğrencilerin sosyal etkinlikleri emekçilerin ekonomiyi ve kültürü yükseltme çabalarından ayrı düşünülemez. Gençler, öğrenimlerini, verimli bir çalışma ve araştırmayla birleştiriyorlar. Günlük yaşam, çalışma ve boş zamanların değişik yönleriyle ilgilenen örgütlerin yönetiminde egemen bir rol oynuyorlar. Sovyetler Birliği'nde, Bulgaristan'da, DAC'de, Çekoslovakya'da ve öteki sosyalist ülkelerde öğrenciler, ekonomik kuruculuğun çeşitli kesimlerindeki gönüllü çalışma hareketlerinde aktif olarak yer alıyorlar.

Yukarıda da belirtmiş olduğumuz gibi, öğrenci hareketinin, içinde bulunduğumuz aşamadaki en önemli karakteristiği, okuma hakkının ve

(12) Öğrencilerin başlıca istemlerini karşılamak amacıyla düzenlenen kampanya çerçevesinde yapılan girişimler arasında «Öğretim sorunları konusunda uluslararası eylem haftası» (15-21 Kasım 1982) Beyrut'ta 1982 Martında yapılan «Uluslararası yuvarlak masa toplantısı», Ağustos 1982'de Kosta Rika Orta Amerika Üniversitesinde yapılan seminer sayılabilir.

yaşamda uğruna değecek bir yeri gerçekten savunmanın ancak bir barış, yumuşama ve silahsızlanma ortamında mümkün olduğu olgusunun bilincine gittikçe daha geniş yığınların varmasıdır. Bu nedenle UOB savaş karşıtı hareketlere, ulusal ve uluslararası düzeyde barış savaşımı için öğrenciler arasında yaygın bir işbirliğinin örgütlenmesine özel bir dikkatle eğilmektedir.

UOB'nin «Öğrenciler silahsızlanma için» kampanyasını başlatma girişi, bütün dünyada geniş yankı uyandırdı. Bu kampanya çerçevesinde, nükleer bir felaket tehlikesini protesto etmek için düzenlenen gösteriler ve mitingler bütün anakaralara yayılmış bulunuyor. 1981 ve 1982 yıllarında, UOB'nin girişimi ya da katılımıyla düzenlenen ya da UOB tarafından desteklenen çok sayıda uluslararası toplantıda nükleer bir savaş tehlikesini artıran davranışlar protesto edildi, silahsızlanmadan yana önlemler alınması çağrıları yapıldı. ⁽¹³⁾ Kabul edilen bölgelerde, silahlanma yarışının, özellikle de nükleer silahlanma yarışının yeniden hızlandırılmasından Washington ve bağlaşıklarının sorumlu olduğu belirtiliyor.

1982'nin ikinci yarısından başlayarak, öğrencilerin savaş karşıtı eylemleri hatırı sayılır derecede yoğunlaştı. Avusturya'da, Bulgaristan'da, DAC'de, Yunanistan'da, Hindistan'da, Meksika'da, SSCB'de, FAC'de, Japonya'da ve başka yerlerde gösteriler, barış yürüyüşleri, konferanslar, festivaller, konserler ve başka benzeri girişimler düzenlendi. Bunların pek çoğunun düzenleyicileri arasında UOB de vardı. «Nükleer silahlardan arındırılmış üniversiteler» ve «Nükleer çatışmayı önlemekten yana tip öğrencileri» tipinden savaş karşıtı eylem biçimleri gittikçe yaygınlaşıyor.

İçinde bulunduğumuz yıl, NATO'ya Batı Avrupa'da roketler yerleştirme kararını geri aldirmayı amaçlayan yığinsal eylemlerin damgasını taşıyor. İngiltere gençliği «Roket değil burs» belgisini yükseltiyor. Federal Almanya gençliği, «Yarın radyoaktif olmaksansa, bugün aktif olmak yeğdir», «Bir dahaki savaşı kazanacak olan ölümdür» gibi belgilerle eylem yürütüyor. Avrupa'daki bütün üniversitelerden şu savaşım belgisinin yükseldiği duyuluyor: «Avrupa'da Pershing-2'lere ve Cruise Missile'lara Hayır!»

UOB, sosyalist ülkelerin öne sürdüğü silahsızlanma önerilerini destekliyor ve bu önerilerin anlamını açıklıyor. Haberleşme ve propaganda alanındaki çabalar da aynı hedefe yöneliktir. Bunun en son örnekleri

⁽¹³⁾ Kıbrıs'ın Lefkoşe kentinde «Silahsızlanma için öğrenciler» konulu bir «yuvarlak masa toplantısı» düzenlendi. Meksika'da Guadalajara'da «Barış, Silahsızlanma ve Antiemperyalist Dayanışmadan yana olan öğrencilerin uluslararası karşılaşması» yapıldı. FAC'de Bonn'da «Amerikan roketlerini yargılayan bir mahkeme» toplandı. Etopya'nın Adis Abeba kentinde öğrencilerin silahsızlanma savaşımındaki ve sosyal-ekonomik gelişmedeki rolünü inceleyen bir seminer yapıldı.

olarak, savaş karşıtı broşürleri, «Dünya Öğrencileri» (14) dergisinin özel sayılarını ve afişleri sayabiliriz.

UOB'nin etkisinin artması ve gençlerin ve ilerici öğrencilerin barıştan ve toplumsal ilerlemeden yana yaptıkları eylemlerin vardıkları boyutlar, kapitalist ülkeler yönetici çevrelerini kaygılandırıyor. Bunlar UOB'ne bağlı oluşan birliklerin savaşımını denetim altında tutmak ve geriletmek, emekçi gençlikle öğrencilerin işbirliğini sabote etmek, eylemlerindeki antiemperyalist yönelimi yok etmek için büyük çabalar harcıyorlar.

Öte yandan, uluslararası alanda «paralel» öğrenci kuruluşları oluşturma girişimlerinde bulunuyorlar. Bir sözüme ona Uluslararası Öğrenciler Derneği kurma çabalarının boşa çıkması buna örnektir. Bu örgütün kısa bir süre önce Paris'te yapılan «kuruluş kongresi» bu bölücü girişimin tezgahlayıcılarının yalıtılmasıyla sonuçlandı. Bu hareketin tezgahlayıcıları, öncüleri «her türlü partiden bağımsızlık» görüşünü savunan, böylece gerçekte gerici çevrelere en iyi şekilde hizmet eden bir Fransız Troçkist öğrenci birliğiyle, Washington'daki devlet çevreleriyle teması olan Amerikan Öğrenciler Derneğinin yöneticileriydi.

UOB'nin (15) günlük eylemlerinin temelini, barış güçlerinin ortak cephesinin başlattığı atağa aktif bir şekilde katılmak oluşturuyor. İlerici öğrenciler kendilerini, günümüzde bütün halkların katıldığı savaş karşıtı hareketin bir bileşeni olarak kabul ediyorlar. Yüksek öğretim kurumlarındaki gençler, yaşayacakları, çalışacakları ve gezegenimizin geleceği için savaşım verecekleri 21. yüzyılda giden yolların barış, silahsızlanma ve devletler ve halklar arasında verimli bir işbirliğinden geçtiğini açıkça görüyorlar. «Şimdi eyleme geçmek zamanıdır» belgisi, onların kendi gelecekleri ve dünyanın yarınları konusunda duydukları kaygıyı dile getiriyor.

(14) «Dünya Öğrencileri», UOB'nin resmi organı. 1948'de kuruldu, İngilizce, Fransızca, İspanyolca, Almanca ve Arapça olarak yayınlanıyor (Arapça baskısı, Beyrut'taki yönetim bürosu İsraili saldırılarından yıkıldığı için şimdilik çıkmıyor).

(15) Bazı Batı Avrupa ülkelerindeki tutucu öğrenci gruplarını büyesinde toplayan bir örgütün görüşlerini dile getiren *Taurus* dergisi bile, Uluslararası Öğrenciler Birliği'ne üye olan örgütlerin sayısının arttığını kabul etmek zorunda kaldı. (Bak: *Taurus*, No 1, 1982, s. 24.)

SBKP: gerçekler ve sayıları

(RSDİP'İN İKİNCİ KONGRESİNİN 80. YILDÖNÜMÜ)

Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin (RSDİP) 80. yıldönümü Komünistler ve tüm Sovyet halkı tarafından kutlanıyor. RSDİP'nin İkinci Kongresi, Rusya'daki devrimci Marksist örgütlerin, Leninci ideolojik, politik ve örgütsel ilkeler çevresinde birleşmeleriyle, Bolşevik Partisi'nin kurulduğu kongredir. Marksizm-Leninizm öğretisiyle silahlanan parti, Rusya proletaryası ve onun bağlaşıklarının ezgiden kurtuluşu savaşına öncülük etmiş, Ekim Devrimi ile emekçi yığınları utkuya ulaştırmıştır. Ve yine bu partinin öncülüğünde SSCB'de gelişmiş bir sosyalist toplum kurulmuştur.

Sovyet halkının kahramanlıkları ve onun tüm önemli kazanımları, doğrudan doğruya, toplumu yöneten ve yönlendiren güç, toplumun politik sisteminin, devletin ve toplumsal örgütlerin ana unsuru olan SBKP'ye bağlıdır. SBKP MK Genel Sekreteri Yuri Andropov'un dediği gibi, «Bu parti, toplumsal ilerlemenin her alanında sürekli bir gelişme sağlamak için güçleri seferber etmede çok yaratıcı olmuştur ve olmaya devam etmektedir.» (1)

Aşağıdaki sayılar, SBKP'nin yığınlarla bağlarını genişleterek, Sovyet toplum yaşamının her alanındaki yönlendirici rolünü ve komünist yapının çeşitli kesimlerindeki etkisini artırarak nasıl büyüyüp geliştiğini gösteriyor.

1917 Şubat Devrimi'nin etkusundan sonra RSDİP legale çıktığında, partinin yalnızca 24 000 üyesi vardı. Fakat, işçi sınıfının ve diğer çalışan ve sömürülen halkın en can alıcı çıkarlarını dile getiren Bolşeviklerin politikasıyla, parti kısa zamanda çok geniş halk yığınlarının desteğini kazandı. Lenin'in partisinin artan etkisi, aynı zamanda onun üye sayısının da hızla artması sonucunu doğurdu.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'yle birlikte partinin üye sayısı, partinin legale çıktığı andaki üye sayısının 15 katına, 350 000'e ulaştı. Üye sayısının artmasının yanısıra parti, çelik disiplinli bağlarla bir araya gelmiş ve işçilerin, köylülüğün, ordunun önemli bir kesiminin, ileri görüşlü aydınların geniş desteğini almış güçlü bir politik örgüttü.

Sovyet erkini güçlendirme ve sosyalist toplumu daha ileriye götürme savaşımı sürerken, bir yandan da parti safları emekçi halkın içinden gelen yeni güçlerle donandı. Ülkenin ekonomik ve kültürel yaşamının her alanında partinin etkisi sürekli arttı. SBKP'nin halkın içindeki, nüfusun her kesimi ve sosyal grubu içindeki derin kökleri, onun sosyal bileşiminin

(1) Komünist, Sayı 1, 1983, s. 14.

Çizelge 1
Partinin Büyümesi
SBKP üye sayısı
(Her yıl 1 Ocak'tan itibaren)

	Toplam Komünistler
1917 (Mart) (*)	24 000
1917 (Ekim)	350 000
1918 (Mart)	390 000
1920 (Mart)	611 978
1930	1 677 910
1940	3 399 975
1946	5 510 862
1951	6 462 975
1956	7 173 521
1961	9 275 826
1966	12 357 308
1971	14 372 563
1976	15 638 891
1981	17 430 413
1982	17 769 668
1983	18 117 903

(*) Resmi veri olarak yayınlanmadığı için, 1917 yılına kadar kesin parti üye sayısı yoktu.

Çizelge 2
SBKP'nin Sosyal Bileşimi
(Her yıl 1 Ocak'tan itibaren)

	İşçiler		Köylüler (Kollektif çiftçiler)		Büro İşçileri v.s.	
	Toplam	%	Toplam	%	Toplam	%
1966	4 675 379	37,8	1 999 138	16,2	5 682 291	46,0
1971	5 759 379	40,1	2 169 437	15,1	6 443 747	44,8
1976	6 509 312	41,6	2 169 813	13,9	6 959 766	44,5
1981	7 569 261	43,4	2 223 674	12,8	7 637 478	43,8
1982	7 775 271	43,7	2 231 968	12,6	7 762 429	43,7
1983	7 988 900	44,1	2 245 543	12,4	7 883 460	43,5

den de görülebileceği gibi, hiçbir zaman bugün olduğu kadar güçlü olmamıştır.

İşçiler ve köylüler (kollektif çiftçiler) parti üyelerinin çoğunluğunu' – % 56,5 – oluşturuyorlar. İşçi sınıfının partinin bileşimindeki ağırlığını artırmayı sürdürdüğünü vurgulayan SBKP'nin 1966 yılındaki 23. Kongresinden bu yana, SBKP'nin ana unsuru olan işçi sınıfından gelen üye sayısı 3 milyonun yada % 70'in üzerinde arttı. Bu, işçi sınıfının «partiyi kuran, onu ortaya çıkaran ve partiyi geliştirip büyüten» bir sınıf olduğu anlamına geliyor. (2)

1966 ile karşılaştırıldığında, kollektif çiftçilerin sayısı ülkede azalmasına karşın, parti üyeleri arasındaki sayıları 246 400 dolayında arttı. Büro işçileri ve meslek sahipleri arasındaki komünistlerin sayısı, ki bunların % 75'i mühendis, tarım uzmanı, öğretmen, doktor ve bilim, edebiyat ve sanat alanındaki işçilerdir, 2,2 milyon arttı.

Lenin, «çok sayıda emekçi kadın büyük ölçülerde katılmadan sosyalist bir devrim olamaz» diye yazıyordu. (3) Sosyalizm kadınları ezgiden kurtarmış ve onlara, yaratıcı güçlerini yaşamın birçok alanında kullanabilmeleri için büyük olanaklar sağlamıştır. Toplumun komünizme doğru dönüşümünde kadınların sosyal etkinlikleri sürekli artıyor. Bununla birlikte kadınlar arasındaki parti üyelerinin sayısında da artış olmuştur.

Çizelge 3

*Komünist Kadınların Sayısı
(Her yıl 1 Ocak'tan itibaren)*

	Toplam	%
1920	45 297	7,4
1940	490 844	14,4
1960	1 692 164	19,4
1983	4 968 693	27,4

YENİ ÜYELER

Gelişmiş sosyalist toplumda, sürekli olarak en iyilerin katılımıyla, işçi sınıfının, kollektif-çiftlik köylülüğünün ve aydınların en bilinçli, en ilerici temsilcilerin katılımıyla parti üyeliği durmadan büyümektedir.

(2) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 24, s. 34.

(3) Age., c. 37, s. 185.

Çizelge 4
Yeni üyelerin sayısı

	Aday üyeler	Üyeler
1966'dan 1970'e (23. ve 24. Kongre arası)	2,987,809	2,988,242
1971'den 1975'e (24. ve 25. Kongre arası)	2,593,824	2,473,576
1976'dan 1980'e (25. ve 26. Kongre arası)	3,162,372	2,945,652
1981	654,128	630,299
1982	667,625	619,145

Çizelge 5
SBKP Aday Üyelerinin Bileşimi
(Yöre komitelerine göre, %)

	1966– 1970	1971– 1975	1976– 1980	1981	1982
Toplam aday üyeler	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Toplam aday üyelerin içinde:					
İşçiler	52,0	57,6	59,0	59,5	59,4
Kollektif çiftçiler	13,4	11,3	10,3	9,9	10,1
Mühendisler, teknik elemanlar, tarım uzman- ları, zooteknik elemanlar, bilim işçileri, öğretmenler, doktorlar ve ulusal ekonomi- deki diğer uzmanlar	26,4	24,5	25,4	25,8	25,9
Yönetim personeli	7,5	5,2	3,8	3,3	3,2
Öğrenciler	0,7	1,4	1,5	1,5	1,4

İşçi sınıfı, sayısını, ideolojik ve politik olgunluğunu, eğitim düzeyini ve çalışma becerisini artırarak toplum yaşamında en önemli rolü oynuyor ve bu gerçek, yeni parti üyelerinin bileşiminde de yansıyor. 1966'dan 1982'

ye kadar olan dönemde aday üye olan işçilerin sayısı % 14 arttı. 1976'dan 1980'e kadar olan dönemde 270 000'den fazla kolektif çiftçi aday üye oldu. İşçiler ve kolektif çiftçiler bugün yeni üyelerin % 69,5'ünü oluşturuyorlar.

Parti örgütleri, aydınlar yalnızca bilim, eğitim ve kültür alanında değil, maddesel üretim alanında da önemli bir rol oynadıkları için parti saf- larında ilerici entelektüel sayısının giderek artmasını gözetiyorlar. 1976'dan 1980'e kadar olan dönemde aday üye olan büro işçilerinin (% 32,5'u sanayide, taşımacılıkta, haberleşmede, yapı işlerinde ve devlet çiftlik- lerindeki işletmelerde çalışan kişiler olmak üzere) % 45'i mühendis ve teknik elemanlardan oluşuyordu. Öncelikle, donanım geliştirilmesi ve yapımı alanındaki uzmanların ve ayrıca bilimde, edebiyatta, sanatta ve ideolojik alanda çalışanların partiye kazanılmasına büyük özen gösterili- yor.

Yeni üyeler arasındaki kadınların toplam sayısı ve yüzdesi yıldan yıla büyümüş, 1982'de % 34,3'le savaş sonrası dönemde en yüksek sayıya çık- mıştır.

Çizelge 6

Aday Üyeler Arasında Kadınların Sayısı

	Toplam	%
1966–1970	767 424	25,7
1971–1975	764 050	29,5
1976–1980	1 017 940	32,2
1981	220 870	33,8
1982	228 748	34,3

«Biz geleceğiz partisiyiz ve gelecek gençlerindir. Biz yenilikten yana olanların partisiyiz ve yenilikten yana olanları en istekli izleyen her za- man gençlerdir.»⁽⁴⁾ Komünizm kuruculuğu srüecinde bu, bugün de çok açık görülmektedir.

1976 yılından beri SBKP'ye girenlerin yaklaşık % 75'i Leninist Genç Komünistler Birliği üyesidir. Bu sayı 1966–1970 döneminden % 27 daha

(4) Age., c. 14, s. 163.

yüksektir ve bu şu anda saflarında 1,5 milyon komünistin çalıştığı LKGB içindeki parti çekirdeğini önemli ölçüde güçlendirmiştir.

Çizelge 7

Aday Üye Olan Genç Komünistlerin Sayısı

	Toplam	0/0
1966–1970	1 335 938	45,4
1971–1975	1 689 557	65,1
1976–1980	2 308 492	73,0
1981	478 179	73,1
1982	488 051	73,1

EĞİTİM VE ULUSAL BİLEŞİM

Sovyet halkının genel eğitim, kültür ve mesleki düzeyinin sürekli yükselmesi, aşağıdaki eğitimle ilgili sayılardan da görülebileceği gibi, partinin bileşiminde doğrudan doğruya yansıtılmaktadır.

Yüksek eğitim görmüş, yüksek eğitimi henüz tamamlamamış ve liseyi bitirmiş komünistlerin oranı 1976'da % 65,3 iken, bu 1983 yılında % 74,7'e çıktı. Toplam parti üyelerinden 9 916 000 kişi yada başka deyişle üyelerin % 54,7'si çeşitli bilgi dallarında uzmandır ve hepsinin ya yüksek eğitimi yada lise eğitimi vardır. Bu sayı 1976 yılındakinden 2,3 milyon daha yüksektir.

1 Ocak 1983'te bilim alanından aday üye olanların sayısı 217 407'dir ve bu sayı 1976 yılından yaklaşık 50 000 daha çoktur. Yine 1 Ocak 1983'te aday üye olmuş bilim doktorlarının sayısı 27 894'tür ve 1976 yılına göre yaklaşık 6 300 artmıştır.

SBKP'nin kadın ve erkek üyeleri büyük ve küçük 100 ulustan geliyor. Yuri Andropov «Gerek ideolojik ve gerekse bileşimsel ve yapısal anlamda olsun, partimiz Sovyetler Birliği'nin büyük ve küçük tüm uluslarının birliğinin ve bütünlüğünün yaşayan canlı bir varlığıdır» diyor. (7)

(7) Komünist, Sayı 1, 1983, s. 14.

Çizelge 8

SBKP'nin Eğitim Açısından Bileşimi
(Her yıl 1 Ocak'tan itibaren)

	1966		1976		1983	
	Toplam	%	Toplam	%	Toplam	%
Toplam ve aday üyeler	12 357 308	100,0	15 638 891	100,0	18 117 903	100,0
Yüksek eğitim	1 934 567	15,7	3 807 469	24,3	5 348 934	29,5
Tamamlanmamış Yüksek Eğitim	315 366	2,5	382 556	2,5	395 032	2,2
Lise eğitimi	3 816 180	30,9	6 022 397	38,5	7 800 147	43,0
Lise eğitimi tamamlanmamış	3 402 057	27,5	3 175 163	20,3	2 836 139	15,7
İlköğretim	2 889 138	23,4	2 251 306	14,4	1 737 651	9,6

Çizelge 9

SBKP'nin Ulusal Bileşimi (1 Ocak 1983'ten itibaren)

	Toplam	%
<i>Toplum ve Aday Üyeler</i>	18 117 903	100,0
Ruslar	10 809 066	59,7
Ukraynalılar	2 898 757	16,0
Belorusyalılar	684 492	3,8
Uzbekler	428 446	2,4
Kazaklar	355 213	2,0
Gürcüler	302 947	1,7
Azerbaycanlılar	304 915	1,7
Letonyalılar	134 866	0,7
Moldavyalılar	98 195	0,5
Litvanyalılar	74 225	0,4
Kırgızlar	70 195	0,4
Tacikler	80 293	0,4
Ermeniler	272 965	1,5
Türkmenler	68 744	0,4
Estonyalılar	58 341	0,3
Diğer Milliyetler	1 476 243	8,1

BAZI YAPISAL VERİLER

Bugün ulusal ekonomide yer alan tüm komünistlerin hemen hemen dörtte üçü maddesel üretim alanında çalışıyor. 1966'dan beri bu alanda çalışan parti üyelerinin sayısı 3,1 milyona ulaştı. Tüketim malları üreten sanayilerde ve aynı zamanda tarımda, pazarlama ve genel yiyecek alanında ve her türlü hizmet alanında çalışan komünistlerin sayısında da sürekli bir artış oldu.

Çizelge 10
Yerel Parti Örgütleri
(1 Ocak 1983'ten itibaren)

Birlik Cumhuriyetleri KP'leri	
Merkez Komiteleri	14
Yöre Komiteleri	6
Bölge Komiteleri	151
Bölge Komiteleri düzeyinde İl Komiteleri (*)	2
Eyalet Komiteleri	10
İl Komiteleri	873
İl Semt Komiteleri	631
Köy Semt Komiteleri	2 886
Yönetici parti organlarına seçilen komünistler	5,1 mil.
Temel parti örgütlerindeki yöneticiler	4,7 mil.

(*) Moskova ve Kiev

Çizelge 11
Temel Parti Örgütleri
(1 Ocak 1983'ten itibaren)

Toplam	425 897
İşyeri Örgütleri	480 256
Parti Grupları	659 955

SBKP, Marksist devrimcilerin küçük bir örgütü iken, 80 yıl içinde son derece güçlü ve çok iyi örgütlenmiş bir parti durumuna gelmiştir. Gelişmiş sosyalist bir toplumda, sınıf karakterini yitirmeden, tüm halkın partisi olmuştur. O, bir işçi sınıfı partisi olmayı da sürdürüyor.

Dirençli bir şekilde bileşimini daha iyiye götürmek, parti saflarını güçlendirmek, temel örgütlerin etkinliğini ve çalışma kolektifleri içindeki etkisini daha da artırmak için çalışan parti, bunları yapabilmeyi temelini, demokratik merkezîyetçilik ilkesine ve Leninci parti yaşamı normlarına sımsıkı bağlı olmakta görüyor.

Reagan yönetiminde CIA

ABD'deki «görünmeyen hükümet», yani Merkezi İstihbarat Dairesi (CIA) onlarca yıldır bir siyasal kışkırtma ve uluslararası korsanlık aracı oldu. Bu kuruluşun eylemlerine şimdiki Washington yönetimi hangi yeni öğeleri getirdi? ABD'li bir gazetecinin kaleme aldığı aşağıdaki yazının konusu işte budur:

Ronald Reagan ile onun Merkezi İstihbarat Dairesi Müdürü William J. Casey, geçenlerde *New York Times Magazine*'in «1950'li yılların başlarından bu yana Amerikan istihbarat topluluğunda büyük yığılma» (1) diye adlandırdığı olayın başını çekiyorlar. Bu gelişme, üç alanda CIA'nın çalışmalarını köklü olarak genişletiyor: Sosyalist kampa ve gelişmekte olan ülkelere karşı dış operasyonlar, bağımsız hükümetleri devirmeyi, kurtuluş hareketlerini yoketmeyi amaçlayan örtülü eylemler ve ABD'nin içinde, ABD'li yurttaşlara ve burada oturan yabancılara karşı gözetleme, casusluk eylemleri.

Elbette CIA'nın bütçesi gizli ve bunun çoğu Savunma Bakanlığı'nın bütçesi içinde örtülmüş durumda. Bununla birlikte, 1983 mali yılı için CIA fonlarının, Savunma Bakanlığı bütçesindeki yüzde 18'lik artışın da üzerinde çıktığı ve bu artış oranının yüzde 25'e yükseltildiği biliniyor. Reagan yönetiminin belirgin niteliği olan sağlık, eğitim, besin programlarındaki, körler ve yaşlıların bakımı, yoksullara ve kentlere yardım programlarındaki büyük kesintilerle karşılaştırılırsa, bu iki artış da yüz kırtarıcıdır.

New York Times Magazine'den aldığımız ABD yönetimindeki bütçe yetkililerinin sözlerine göre, CIA, «Federal hükümete en hızlı büyüyen belli başlı dairedir» (2) ve CIA'nın şimdiki bütçesi 1,5 milyar dolara yaklaşmaktadır. Birleşik Amerika'da CIA'yi yakından izleyenler açısından bu rakam gülünç denecek ölçüde düşük gözüküyor. Tutucu bir dergi olan *Defence Electronics*, Aralık 1981'de CIA'nın yıllık bütçesinin 10 milyar dolara yakın olduğu tahmininde bulundu. Tüm istihbarat bütçesinin toplamı ise en azından 70 milyar dolardır. «Hükümeti sırtımızdan kaldırın» biçimindeki demagojik belgeyi kullanarak sosyal hizmetler ve insan gelişimi programlarına satırı vuran hükümet, yurttaşların sırtında dev, gizli, baskıcı, devlet içinde gittikçe büyüyen bir devlet olan bu yükü artırmaya kararlı görünüyor.

Reagan'ın son seçim kampanyasını yöneten William J. Casey, Federal Pay Senetleri ve Borsa Komisyonu'nun, Dışsattım-Dışalım Bankası'nın eski

(1) *New York Times Magazine*, 16 Ocak 1983.

(2) Aynı gazete, 16 Ocak 1983.

başkanıdır. Milyonerdir. Onun yasalara aykırı parasal ilişkilerinden ötürü Senato'daki bir komite, Casey'in CIA başkanlığı görevi söz konusu olduğunda, «uygunsuz değildir denilemez» biçiminde çapraşık bir ifade kullanmıştır. CIA'nın başı olarak Casey'in politikası, dünya ölçüsünde saldırgan, açık ve örtülü müdahaleyle, istihbarat toplayarak Reagan'ın sağcı politikasına destek vermektedir. Ve şimdi Casey'e Birleşik Amerika'da yaşayan insanlar içinde yaygın bir casusluk yürütme, onların ilişkilerine kabaca karışma yetkisi verilmiştir.

Aralık 1981'de Reagan'ın yayınladığı 12 333 sayılı kararnameyle tarihinde ilk kez CIA'ye «yabancı güçlerin, örgüt ya da kişilerin yetenekleri, niyetleri, çalışmalarına ilişkin bilgi toplamak» amacıyla, Birleşik Amerika içinde örtülü eylemlere girişme ve casusluk yürütme izni verilmiştir. Bu, hemen her çalışmayı içine alacak ölçüde geniş bir tanımlamadır. Dahası, Reagan kararnamesi, yasal arama izni olmadan kişilerin üstünü, başını aramaya, mektupların, yazışmaların okunmasına, telefonların dinlenmesine ve benzeri müdahaleci istihbarat tekniklerine olanak tanımaktadır.

Reagan kararnamesi, CIA'nın cinayetleri ve tartışma götüren CIA eylemlerinin basında yazılması konusunda Carter yönetiminin getirdiği sınırlamaları kaldırmıştır. Sonuç olarak, dizginlerinden boşanan, özel bir denetim ve gözetime bağlı olmayan bu daireye çok büyük yetkiler verilmiş, Reagan yönetimine özgü yeni soğuk savaş anlayışı ve lafazanlığıyla kışkırtılmış bulunuyor. Casey, işbasındaki eylemlerinde istihbarat ajanlarının koşturulmamasını, tam bir dokunulmazlığı Adalet Bakanlığından isteyecek, ölçüde ileri gitti. Casey'in isteği kabul edilirse, CIA yasaların üzerinde bir yer alacaktır. Bu, uğursuz ve dehşet verici bir gelişmedir. Uzun süredir dünya halklarına karşı karaünlü bir tehlike olan, şimdi kendi halkına karşı ivedi bir tehdittir. Kendi ülkesinde şimdi dizginlerinden kurtulan bu daire, kırımların, cinayetlerin, yalan haber, sahtecilik, rüşvet, işkence, aldatmacaların, insanlar üzerinde kimyasal deneylerin sorumlusudur.

CIA'nın dört belli başlı şubesi var: Bunlar, istihbarat, bilim ve teknoloji, destek verme ve operasyon şubeleridir. İstihbarat müdürlüğünün inşili-çıkışlı bir meslek yaşamı var. Hükümet politikasının çoğunca dayandığı varsayılan bu şubenin raporları, doğruluk açısından büyük değişiklikler gösterir. Vietnam savaşı sırasındaki CIA raporları, yitirilinceye dek savaşın kazanıldığında ısrar edegelen Pentagon'un karaünlü tahminlerine göre genellikle daha doğru, (yani savaşı kazanma konusunda daha kötümser) değerlendirmeler içermiştir. Öte yandan, İran Şahı'na karşı muhalefetin gücünü kavrayamayan, Sovyet ekonomisinin hep çökme noktasına geldiği öngören istihbarat, sert eleştirilere uğramıştır. Sovyet ekonomisi konusundaki yanlıgı, ancak geçenlerde, Aralık 1982'de yayın-

lanan bir raporda düzeltilmiş, Sovyetler Birliği'nde düzgün, güçlü bir ekonomik büyüme olduğu kabul edilmiştir.

Bilim ve teknoloji müdürlüğü, yabancı teknolojiyi, özellikle Sovyet teknolojisini değerlendirmekte, casus uydular ve benzeri projeler konusunda araştırma işleriyle uğraşmaktadır. İşin gülünç yanı, CIA'nın bir yandan bunu yaparken, öte yandan Amerika'da bilime büyük yardımı olan araştırma özgürlüğünü tırpanlamaya kalkışmasıdır. 1982 yılı başlarında, o zaman CIA Başkan Yardımcısı olan Amiral Bobby Ray Inman, Amerikan Bilimi İlerletme Derneği'nin bir toplantısında, bilim adamlarına doğrudan tehditler savurdu. Inman, Amerikan bilim adamları ya araştırma- larını ön sansür için CIA'ya verirler, ya da cezayı çekmeyi göze alırlar, diye uyarıda bulundu. Bilim adamları, bu tehdidi «fecaat» diye, «kara-basan» diye nitelendirdiler. Amiralin uyarısı, ABD ile Sovyetler Birliği arasında bilimsel enformasyon akışını engellemeyi öngören Reagan yönetiminin politikasına uyuyordu. Bu, daha ileri Sovyet teorilerine ve teknolojisine erişmeyi birkaç kez Amerikan bilim adamlarına yadsıtmakla sonuçlanan kısa görüşlü bir anlayıştır.

Ama Reagan döneminde CIA çalışmalarının özü, ve Başkan Casey'in en büyük ilgi alanı, operasyonlar müdürlüğüdür. Operasyonlar müdürlüğü, gizli istihbarat toplar, örtülü çalışmalar yürütür. CIA'nın etkinliklerini en yakından yansıtan Amerikan dergisi, *Covert Action Information Bulletin*'in sanısınca (Örtülü Enformasyon Bülteni) toplam 10 milyar dolar bütçenin 2-3 milyar dolarını CIA yarı-askersel ve örtülü eylemlere 2-3 milyar dolarını da her yıl Amerikan ve dünya kamuoyunu yanıltmak için yığınsal iletişim araçlarına harcamaktadır.

CIA'nın gizli eylemleri tüm dünyayı içine almaktadır. Birkaçını saymak gerekirse, sayalım: Afganistan'daki karşı devrimci gruplara askersel donanımın gemilerle gönderilmesi, Avrupa'daki kimi siyasal partilere elaltından yardım, Amerikan yanlısı devletlerin güvenlik güçlerini eğitime, Grenada'da ortamı çalkalandırma çabaları, El Salvador cuntasına askersel araç ve gereç sağlanması, cunta birliklerinin eğitimi, Küba'ya hayvan sırtması mikrobunun salınması, Angola'da UNITA karşı devrimcilerine destek, Güney Afrika Cumhuriyeti'ni silahlandırma, Afrika Cephe Hattı devletlerinin istikrarının bozulması ve Vietnam ve Sovyetler Birliği'ni Güneydoğu Asya'da kimyasal ve bakteriyolojik silahlar kullanmakla suçlayan dünya ölçüsünde «sarı yağmur» yalan kampanyasının her bir ağızdan koparılması gibi.

CIA'nın Güney Afrika'daki ırkçı rejime verdiği dürtü ve desteği, New York Anayasal Haklar Merkezi danışmanlarından William H. Schaap Kasım 1982'de Birleşmiş Milletler'de kanıtlarıyla gösterdi. Schaap, Angola'ya gizli müdahaleyi yasaklayan Amerikan yasalarını çiğneyerek bu ülkedeki Jonas Savimbi'nin karşı devrimcileriyle bağlantıları sürdürdü-

ğünü belirtti. 1981 yılı ilkbaharında Savimbi'nin kendisi Fas'ın Rabat kentinde CIA görevlileriyle buluştu. Savimbi'nin temsilcileri ise, düzenli aralıklarla bu tür toplantılar yapıyorlar. Schaap, yeni ve tıksınç bir öge de CIA'dan talimli Kübalı sürgünlerin Güney Afrika Cumhuriyeti'ne yardımı gitmeleridir, dedi. Kübalı sürgünler, 1973'den beri Güney Afrika Devlet Güvenlik Bürosu'nca kontratla kiralayıp adam öldürmede kullanılıyorlar. Ama ilk kez CIA'nın sağladığı Kübalı sürgünlerden sayıları 500'e varan paralı askerin Angola hükümetine karşı savaşa katıldığı biliniyor. 12 silahsız sivilin öldürüldüğü, Mozambik'in Matola kentinde Afrika Ulusal Kongresi'nin sürgündeki üyelerinin evlerine Ocak 1981'de yapılan baskına Mozambik içindeki CIA ajanlarının doğrudan yardım ettiği de biliniyor.

Ama asıl Nikaragua'daki devrimci Sandinist hükümeti devirme çabası, CIA gizli operasyonları arasında bugün en tutkulu ve bol para yatırılmış olanıdır. *New York Times Magazine*'in uygun biçimde «CIA'nın hemen hemen son on yıl içinde başlattığı yarı-askersel ve politik-eylem çabası» diye adlandırdığı bu operasyon, onlarca milyon doları ve Kosta Rika, Nikaragua, Honduras'ta yüzlerce CIA ajanını içine alıyor.

Nicaragua'daki halk hükümetine karşı CIA'nın bu taarruzu, onun yürüttüğü çok yanlı saldırının tümü değil, yalnızca bir bölümüdür. ABD hükümeti, Nikaragua'ya tüm askersel yardımı kesti, uluslararası mali gruplara da aynı şeyi yapmaları için baskıda bulundu. 1982 yılında 30 milyon dolarla Amerika kıtasındaki ikinci en büyük askersel yardımı Honduras'a yapan ABD, Nikaragua'nın komşusu bu ülkeyi kendi hareket üssü durumuna getirdi. (Kimi uzmanlar, gerçek sayının bunun üç katı olduğu kanısındadırlar). Honduras'daki ABD elçiliği genişletildi ve büyükelçi, Nikaragua'ya karşı yürütülen saldırıyı yönetmekle görevlendirildi. Washington, Honduras'a bir helikopter filosu ve bombardıman uçakları ödünç verdi. Washington, ayrıca Nikaragua hükümetine karşı tek sesli bir propaganda kampanyası örgütledi, Nikaragualı işadamlarına, kilise başlarına, Sandinist hükümetin devrimci politikasına karşı çıkanlara milyonlarca dolar pompaladı.

Nicaragua halkına, Nikaragua hükümetine karşı doğrudan askersel, yarı-askersel ve gizli saldırıların sorumlusu CIA'dır. Nikaragua'ya müdahalede kullanılacak yarı-askersel bir gücü oluşturmak ve eğitmek için 1982 yılında Ulusal Güvenlik Konseyi'nce 19 milyon dolarlık bir fonun onaylandığı açığa çıktı. Burjuva basınında bu miktar, Nikaragua düşmanı saldırıya ayrılan toplam para diye yansıtıldı. Oysa *Covert Action Information Bulletin*'in yazarlarına göre, bu, pekçok projeden yalnızca birisidir. Projelere ayrılan toplam fonlar ise henüz bilinmiyor.

Onmilyonlarca dolar, Florida'da, Kaliforniya'da, Kosta Rika ve Honduras'ta yarı-askersel talim kamplarının yapımına gidiyor. *The Nation*

dergisinin Ocak sayısındaki bir yazıda belirtildiğine göre, «çoğu Somoza'nın eski Ulusal Muhafızlarından oluşan binlerce Sandinist düşmanı, Kaliforniya ve Florida'daki kamplarda eğitim görüyor . . . 18 Kasım 1982 günlü ABC *Evening News*, CIA'nın şu sıralar, hepsi Honduras'daki sağcı Nikaragualı bu askerlerin CIA'nın talim kurslarından geçirildiği onları silahlandırmak için Panama Kanalı bölgesinden iki haftada bir uçaklarla el bombalı makineli tüfekler, tüfekler, havan topları aktarıldığı bildiriliyor.»⁽³⁾

Bu karşı devrimci çeteler, Nikaragua içinde Honduras sınırı yakınlarındaki kent ve köylere karşı ölümcül saldırılara geçtiler. Bu eylemler, ABD'nin Orta Amerika ve Karayip'lerdeki hegemonyacı saldırgan doğrultusunun bir parçasıdır.

Nikaragua'ya CIA karışmasının en acı sonuçlarından biri, ülkenin kuzeydoğu sınırlarında yaşayan Miskitu kızilderililerinin kullanılması oldu. Kültürel ve etnik farklılıkların sömürülmesi yeni birşey değildir. CIA, Vietnam savaşı sırasında, Vietnamlılara karşı silahlı savaşım amacıyla Hmong'ları eğitti. CIA aynı yöntemleri 1970'li yıllarda Irak ve İran Kürtleriyle kullandı. CIA şimdi Miskitu'lar arasında hoşnutsuzluğu kışkırtıyor. CIA, Somoza'nın eski ajanlarından bir Miskitu'ya Steadman Fagoth Müdür'ü, karşı devrimcilerin başı olarak yerleştirmeye kalkıştı. Yabancı saldırganların eylem bölgesinde sıkışıp kalan Miskitu'ların içinde bulunduğu zor durumu, Nikaragua devrimini gözden düşürmek, uluslararası bir kampanyayı tırmandırmak amacıyla kullandı. Bir kez daha, CIA'nın kendisi bir azınlığını kurban ediyor, sonra da dönüp onların acılarını, ızdıraplarını kendi çıkarına kullanmaya kalkışıyor.

Bu yılın başlarında yaşamın bir cilvesi su yüzüne çıktı. Silah kaçırdığı için hapiste olan eski CIA ajanı Edwin P. Wilson, Federal yetkililer tarafından, iki ABD Federal savcısıyla, beş hükümet tanığını öldürmek için insan kiralamaya kalkışmakla suçlandı: Amerikan yurttaşlarına karşı bu cinayet komplosu, süregiden bu soruna ışık tutuyor: CIA tarafından finanse edilen, eğitilen, silahlandırılan, öne çıkarılan ve korunan sağcı teröristler ve terör örgütleri, artık kendilerine gerek kalmayınca, öyle kolayca silkilip atılamazlar.

20 yıldır CIA'nın talimini gören sürgündeki Kübalı terörist gruplar, Honduras'ın balta girmemiş ormanlarındaki eski Somoza muhafızları, ABD'de Vietnamlıların gizli örgütlerini kuran Saygon ordusunun eski subayları, cinayet, işkence, yeraltı eylemleri için eğitilmiş çok sayıda tek tek ajan, bunların hepsi aktifliklerini sürdürüyorlar. Politik durum değişince, onlar CIA'nın desteğiyle ya da desteği olmadan, tıpkı «dur» düğmesi bulun-

(3) «Reagan'ın Nikaragua'ya karşı ,gizli' savaşı», Stephen Schlesinger, *The Nation*, 1-8 Ocak 1983.

mayan robotlar gibi, kendi özel savaşlarını sürdürecekler. Tekeller ve sağcı hükümetler tarafından, zulme yardım etmek, akıl vermek için kiralanacaklar. Böyleleri, zulüm ve terörün hizmetinde bir uzmanlar ve bağlantılar yumağı oluştururlar. Bunlar, CIA ile, yabancı hükümetler özel örgütler arasında gayriresmi bağ işi görürler. Bu bağların izi sürülemez, ama açtıkları yaralar, dünyamızın yüzünde iz bırakır.

Birleşik Amerika içinde örtülü eylem yürütmelerine izin verilmesi dışında, burada yazdıklarımızın pek azı biçim bakımından yenidir. Yeni olan, tehlikeli olan, barışa karşı tehdit oluşturan şey, Reagan yönetiminin CIA'ya verdiği açık destektir. Kamuoyunun baskısıyla Carter bu dairenin dizginlerini çekmiş, onu denetim ve gözetime almış, operasyonlarını kısmen de olsa sınırlamışken, Reagan, daha önce olanaklı görülmeyen alanlara CIA'nın girmesini açıkça kışkırtmıştır. Para, erk ve silahların diline çevrildiğinde, CIA'nın yapabileceği bu yeni şeyler, şimdiye dek görülmedik ölçüde tüm dünyada yaşamı ve barışı tehdit ediyor.

Terence Cannon

Bildiri

Son gelişmeler, cuntanın 6 Kasım seçimlerine ilişkin amacını ve bu seçimlerin niteliğini iyice açığa çıkardı.

Cunta MDP adını taşıyan halk düşmanı partiyi zorla hükümete getirmeye karardır. Gizli bir emirle tüm sıkıyönetim komutanları, seçimler öncesinde ve sırasında, cuntacı general Sunalp'ın partisine yardımcı olmakla görevlendirilmiştir.

Onbinlerce yurtseverin, demokratın zindanlarda olduğu, işçi sınıfının ve öteki emekçilerin sendikal ve politik örgütlenmesinin yasaklandığı, demokratik hak ve özgürlüklerin 12 Eylül'cü anayasayla kökten budandığı bugünkü koşullarda yapılacak seçimler geçerli, yasal olamaz.

Bütün ülke diktatörlüğün baskısı ve sıkıyönetim altındayken, Türkiye Kürdistan'ında Irak saldırısından bu yana faşist zorbalık kat kat artmışken, yapılacak bir seçim, hiçbir biçimde halkın özgür iradesini yansıtamaz.

Üstelik cunta, yalnız işçi sınıfını, emekçi halkı değil, burjuvazinin, sınırlı da olsa parlamenter bir rejimden yana olan kesimlerini de karşısına almıştır. Geleneksel burjuva partilerinin yeniden örgütlenmesi her araçla engelleniyor ya da son derece sınırlanıyor. BTP kapatılmış, SODEP ve DYP adlı partilerin kurucuları sürekli veto edilmektedir. Cunta, kendi denetimi dışındaki partilerin etkinlik kazanmasını önlemek için her yola başvuruyor.

Tüm bu gelişmeler, generallerin, saldırganlığı daha da artan Amerikan emperyalizmine tümüyle teslim olmasıyla sıkı sıkıya bağlıdır. Öte yandan, içerde egemen sınıfların en gerici temsilcileri devlet üzerindeki etkinliklerini olağanüstü artırmışlardır. ABD emperyalizminin nükleer savaş tehlikesini son derece artıran saldırgan politikası, onun Türkiye'ye verdiği Ortadoğu'da jandarmalık görevi ve işbirlikçi tekellerin sömürü çıkarları, demokratik hak ve özgürlüklerin, parlamenter kurum ve partilerin varlığıyla, demokratik seçimlerle derin bir çelişki içindedir. Cunta rejiminin en küçük bir gediğe bile dayanıklılığı yoktur.

Öyle ki, eğer cunta, MDP'yi hükümete getirme, Özal'ın partisine rejime destek yapma ve düzmece sosyal demokrat Halkçı Parti ile rejime sözde

«çoğulcu» bir görüntü verme, diktatörlüğe böylesi bir kılıf giydirme oyunu tehlikeye girerse, yapay gerekçelerle, 6 Kasım seçimlerinden bile vazgeçmek zorunda kalabilir.

TKP'ne göre 6 Kasım'da yapılacak seçimlerde, cunta rejimini ve onun partilerini yenilgiye uğratmak herşeye rağmen gene de olanaklıdır. Cuntanın vargüçüyle desteklediği MDP daha bugünden halkın nefretini kazanıyor. Cuntacı generallerin içyüzü daha açık ortaya çıkıyor. Evren cuntası daha da yalıtlanıyor.

Ne ki, geleneksel burjuva partilerinin cuntayı destekleyerek ya da onu yumuşatmaya çalışarak demokrasiye geçme politikaları iflâs etmiş olmasına karşın, bu partiler cunta karşısında kararlı bir tutum içine girmiyorlar.

AP yöneticileri, 12 Eylül'den sonra cuntanın işçi sınıfına, DİSK'e TKP'ye, öteki sol güçlere karşı tüm saldırılarına destek vererek bugünkü, kendilerinin de zarar gördükleri ortamın oluşmasında özel bir rol oynamışlardır. Bugün AP yöneticileriyle generaller arasında, rejimin bunalımını derinleştiren bir çatışma söz konusudur. Ne ki, AP yöneticileri, geniş halk yığınlarının cuntaya karşı aktif savaşıma atılmasından, savundukları sınıf çıkarları açısından korkuya kapılıyor, antikomünist tutumlarda ayak diriyor, cuntayla uzlaşma kapısını açık bırakıyorlar.

CHP çevrelerinde seçimlerin hiçbirşeyi değiştirmeyeceği görüşü yaygınlaşıyor. Bu doğru saptamadan bu çevreler tümüyle yanlış sonuçlar çıkarıyor, cuntanın seçim manevrasını bozguna uğratmak için bugünden aktif direnişe geçmek yerine, seçim sonrasını bekleme eğilimine kapılıyorlar.

Burjuva muhalefetin kararsızlığı, halka eli kolu bağlı seçim gününü, yada gelecek seçimleri bekleme dışında bir yol göstermemesi, isteristemez, generallerin halk düşmanı amaçlarına ulaşmasına yardımcı olacaktır.

TKP, cuntanın yeni kurulan siyasal partiler üzerindeki kaba baskılarına, MDP'yi zorla dayatma girişimlerine karşı tüm çıkışları destekliyor. Ne ki, şimdi bu karşı çıkışların söz plânından eyleme geçmesi gerekiyor.

Cuntanın seçim manevrasının bozguna uğratılmasında temel rol işçi sınıfına, emekçilere, sivil ve asker yurtsever aydınlara, gençliğe düşüyor. TKP tüm bu güçleri örgütlenmeye, güçlerini birleştirmeye Amerikan emperyalizmine ve cuntaya karşı adım adım ulusal bir direniş hazırlamaya çağırıyor. Cuntanın yasaklarına boyun eğmeden, onun terörünü göze alarak direnmek, barış için demokratik ve ekonomik haklar için cesaretle eyleme geçmek gerekiyor.

Faşist parti dışında tüm siyasal partiler, ve sendikalar üzerindeki yasağın kalkması, sıkıyönetime son verilmesi, basın, gösteri, grev özgürlüğü için, genel politik af için, demokratik seçimler için, barış için, tüm ulusal,

demokratik güçler ortak savaşıma atılmalıdır. Uğrunda savaşım vermeden hiçbir hak elde edilemez.

Cunta seçim manevrasıyla beş yıl daha zaman kazanmak istiyor. Cuntaya bir yıl daha zaman kazandırmak, barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi, iş ve ekmek isteyen halka karşı cinayettir.

Bu koşullarda, sol güçlerin seçimler için ortak bir tutum saptaması ivedi görev olarak öne çıkıyor. Eğer sol güçler zaman yitirmeden birleşebilir, cuntaya karşı çıkan tüm güçlerin işbirliğini sağlayabilirlerse, cuntanın seçim oyununu bozabilir, MDP'yi ve öteki rejim yanlısı partileri yenilgiye uğratabilir, cuntayı yıkmanın yolunu açabilirler.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

18 Temmuz 1983

Açıklama

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Politik Bürosu genişletilmiş bir toplantı yaptı. Bu toplantıya, ülkedeki yöre komitelerinin sekreterleri, yurtdışı parti komitelerinin sekreterleri, sendika, barış, gençlik, kadın ve dayanışma alanlarındaki sorumlu sekreterler katıldı. Toplantıda, TKP MK'nin Nisan 1983 Plenumunda alınan kararlar, onaylanan Eylem Programı değerlendirildi, rejimdeki son nitelik değişikliği ve eğer yapılırsa 6 Kasım seçimlerinde partinin alması gereken ilkesel tutum ele alındı.

Genişletilmiş Politik Büro toplantısında, TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaş, Politik Büro'nun görüşlerini açıklayan bir konuşma yaptı. Kutlu yoldaş konuşmasında, uluslararası alandaki ve ülke içindeki son gelişmeler üzerinde durdu.

Uluslararası alanda, gerginlikleri, devletlerarası ilişkilerdeki istikrarsızlığı, silâhlanma yarışını ve nükleer bir savaş tehlikesini son derece artıran, nitelik olarak yeni bir durumun oluştuğunu belirtti. ABD emperyalizminin öteki emperyalist ülkeleri kendi saldırgan plânlarına, NATO'nun etkinlik alanını genişletme çabalarına, Batı Avrupa'ya orta menzilli yeni nükleer roketler yerleştirme girişimine daha çok çekmesinin buna temel olduğunu söyledi.

Kutlu yoldaş ülke içindeki durum üzerine özetle şunları belirtti: Son gelişmeler cunta yönetiminin dış politikasının ABD emperyalizminin dünya çapındaki saldırgan politikasıyla uyum içinde olduğunu, son yıllarda imzalanan gizli ikili anlaşmalara göre yürütüldüğünü ortaya koymuştur. Cunta yönetimi, komşu sosyalist ülkelere ve Ortadoğu'daki ulusal kurtuluş hareketine karşı ABD emperyalizminin bir uydusu olmuştur. Ayrıca, 12 Eylül'den bu yana erk organlarının yeniden yapılandırılması, militaristleştirilmesi yolunda atılan adımların yeni bir aşamaya ulaştığını, cunta yönetiminin burjuvazinin uluslararası tekellerle içiçe geçen en işbirlikçi, en gerici, tekelci, asalak kesimlerinin ve büyük toprak sahiplerinin erkine dönüştüğünü gösteren olgular şimdi çok daha açık ortaya çıkmıştır. Ordu üst yönetiminin ve içiçe geçtiği bu asalak kesimlerin, çok sınırlı da olsa, bir parlamenter rejime geçilmesine her araçla karşı koyacakları artık açıklık kazanmıştır. Tüm bunlar 12 Eylül devirmesiyle kurulan gerici askerel diktatörlüğün partimizin en baştan beri vurguladığı gericileşme sürecinde adım adım faşistleşerek, sonuçta açık faşist bir nitelik kazandığını gösteriyor.

Bu konuda tüm Merkez Komitesi üyelerinin görüşlerinin alındığını belirten Kutlu yoldaş, konuşmasında daha sonra partimizin önündeki görevler üzerinde durdu.

Genişletilmiş Politik Büro toplantısında daha sonra TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın yaptığı konuşmada dile getirilen görüşler örgüt sekreterlerinin tartışmasına açıldı ve tüm yoldaşlar bu görüşler temelinde birleştilediler. Toplantı, gerici askersel diktatörlüğün faşist diktatörlüğe dönüşmesine ilişkin parti görüşünün Nisan 1983 MK Plenumunda çizilen çizginin, onaylanan Eylem Programının mantıksal bir tamamlanması olduğunu belirtti ve Plenumdan bu yana parti çalışmalarını gözden geçirdi. Toplantı boyunca örgüt sekreterleri bir dizi öneride bulundular ve önlerinde duran tüm sorunları tam bir açıklıkla dile getirdiler, yeni deneyler aktardılar.

TKP MK Politik Bürosu, tüm bu önerileri, ortaya konan sorunları, eleştirdi ve özeleştirileri ayrıntılı biçimde görüşecek, gerekli kararları alacaktır.

Genişletilmiş Politik Büro toplantısı, dünya çapında ve ülke içinde artan tehlikelere karşın, halkın savaşının yükselmesi için elverişli koşulların ve olanakların varlığını saptadı.

Eğer Türkiye barış güçleri de içinde, dünya barış güçleri daha aktif, daha kararlı biçimde çabalarını birleştirir ve yükseltirlerse, Pentagon'un saldırgan planlarını yenilgiye uğratmak, insanlığı bugün eşiğine geldiği nükleer savaş tehlikesinden kurtarmak olanaklıdır.

TKP dünya barış güçlerinin Prag asamblesinin çağırısına, buraya katılan Türk ve Kürt barış güçlerinden oluşan Türkiye delegasyonunun çabalarına büyük değer biçiyor. TKP Varşova Antlaşması Örgütü üyelerinin Moskova tepe toplantısında yeniden vurgulanan barış önerilerini, halkımızın ulusal çıkarlarıyla tam bir uyum içinde buluyor.

TKP nükleer terörü önlemek isteyen herkesi generallerin faşist terörünü göze alarak halkı uyarmaya, her yoldan barış savaşını güçlendirmeye çağırıyor.

TKP tüm kapitalist ülkelerde sonbaharda yapılacak olan roket karşıtı yığınsal barış eylemlerine, yurtdışındaki tüm işçilerimizi ve öğrencilerimizi, aydınlarımızı aktif ve en geniş biçimde katılmaya çağırıyor.

Genişletilmiş Politik Büro toplantısı, partimizin barış savaşındaki rolünün güçlendirilmesi, çabalarını yoğunlaştırması üzerinde durdu, daha etkin bir propagandanın, daha aktif bir yığın çalışmalarının ve daha esnek bir işbirliği politikasının zorunluluğunu vurguladı.

Cuntanın manevra alanı ve tabanı bugün daha da daralmıştır. Ege-men güçlerin politik egemenlik sistemindeki bunalımı çözmeyi, halkın barış, demokrasi, ekonomik ve sosyal haklar uğrunda savaşını önlemeyi faşist diktatörlük de başaramayacaktır.

TKP İstanbul'daki politik tutukluların ve yakınlarının cuntanın faşist baskılarına karşı yığınsal direnişine büyük değer biçiyor ve tüm parti örgütlerini, tüm yurtseverleri bu direnişi desteklemeye, politik genel af istemini yükseltmeye çağırıyor.

Genişletilmiş Politik Büro toplantısı, Amerikan emperyalizmine ve faşist cuntaya karşı, TKP Eylem Programındaki istemler temelinde, adım adım bir ulusal direnişi hazırlamada, 6 Kasım seçimlerinde cunta rejimine ve onun yandaşlarına ağır bir darbe indirilmesi için demokrasi güçlerinin her çabayı göstermesinin büyük önem taşıdığını belirtti. Tüm parti örgütlerini, 18 Temmuz 1983 günlü TKP MK Bildirisi'nde belirtilen parti çizgisi temelinde, hazırlıklarını tamamlamaya çağırırdı. Anayasa referandumundaki savaşım deneyimi yeni koşullara uydurulmalı, başta sol güçler, en geniş güçlerin eylem birliği için her çaba gösterilmelidir.

TKP MK Politik Bürosu'nun örgüt sekreterleriyle yaptığı genişletilmiş toplantısı, 1977 Parti Konferansı'ndan bu yana ve daha derin illegal koşullarda yapılan, örgütsel bakımdan en geniş temsil yeteneğindeki toplantı oldu. Bu toplantı, katılan tüm yoldaşların vurguladıkları gibi, partimizin Merkez Komitesi ve onun Politik Bürosu çevresindeki sarsılmaz birliğini bir kere daha kanıtladı.

*Türkiye Komünist Partisi
Politik Bürosu*

24. 7. 1983

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına, kardeş Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 80. kuruluş yıldönümünü en yüce duygularla selamlar, bu büyük tarihsel günde, Sovyet komünistlerine, Sovyet halkına devrimci savaş selamlarını iletir.

Bolşevik Partisi'nin, yeni tip partinin yaratılması, Lenin'in dev teorik ve pratik çalışmaları ile kopmaz biçimde bağlıdır. Karl Marks ve Friedrich Engels'in yüce davasına sımsıkı sarılan Lenin, yeni tip partinin ideolojik-politik temellerini, bundan 80 yıl önce, Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin II. Kongresi'nde 'maddeleştirdi. Bu kongreyle Bolşevizm, 20. yüzyılın toplumsal yaşamına girdi. Ve Leninci yeni tip parti öğretisi, emperyalizm ve proleter devrimler çağında işçi sınıfının elinde en değerli silah oldu.

Bolşevikler, üç büyük devrimde eşsiz deneyler kazandı. SBKP, Ekim Devrimi'nin utkusundan sonra, Sovyet halkının sosyalizm ve komünizm kuruculuğu yolunda, tüm insanlığın en önünde yürümesine öncülük etmeye başladı. Hitler faşizminin bozguna uğratılmasında Sovyet halkının güç ve esin kaynağı oldu. SBKP, her zaman, dünya komünist hareketinin birliği yolunda çalıştı. Marksizm-Leninizme, proletarya enternasyonalizmine özenilecek biçimde bağlı kaldı. Gelişmiş sosyalist toplum koşullarında sınıfsal doğasını koruyan SBKP, tüm halkın partisi durumuna geldi. SBKP MK Genel Sekreteri Yuri Andropov'un belirttiği gibi, bugün, «yüzlerce milyonluk Sovyet halkı, eylemleriyle partinin politikasını yaşama geçiriyor».

Yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi, bu yıl doğumunun 100. yıldönümünü kutladığımız partimizin kurucusu ve ilk başkanı Mustafa Suphi'nin, tarihte ilk yeni tip parti olan Bolşevik Partisi'nin üyesi olmasıyla onur duyuyor. TKP, kurulduğu günden bu yana Leninci yeni tip parti ilkelerine sımsıkı bağlılığın yaşamsal önemini pratikte yaşamıştır. Askersel diktatörlük koşullarında savaşım yürüten parti örgütlerimiz, Leninci parti ilkelerinin dirimselliğini günlük çalışmalarında bir kez daha yaşıyorlar. TKP, SBKP MK'nin 5 Nisan 1983 günlü kararında bir kez daha formüle edilen Leninci parti ilkelerini bütünüyle onaylıyor. Bunlara sımsıkı bağlılığı, oportünizme ve revizyonizme karşı bu ilkeleri savunmayı Türkiye işçi sınıfının ve halkımızın kurtuluğu uğruna savaşı için olduğu kadar enternasyonalist görevleri için de zorunlu sayıyor. TKP, yeni tip partinin bir temel ilkesinin de,

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin ve Sovyetler Birliği'nin tarihsel rolünü doğru kavramak ve buna uygun davranmak olduğunu savunuyor.

Değerli yoldaşlar,

Bolşevik Partisi'nin 80. kuruluş yıldönümü, Türkiye ve Sovyet halklarının dostluğu ve savaş kardeşliği açısından da önemli bir günlemedir. Lenin'in önderliğinde Ekim Devrimi'ni utkuya ulaştıran Bolşevikler, emperyalist salgıncılara karşı başkaldıran Türkiye halkının karagün dostuydular. Bugün Amerikan emperyalizminin en saldırgan kesimlerinin dünya çapındaki ve bölgemizdeki kanlı savaş serüvenleriyle tümüyle bütünleşmiş olan cuntta yönetimi, emperyalist propaganda ağlarıyla bağlanmış psikolojik savaş yürütücülerini ne yaparlarsa yapsınlar, ne Bolşeviklerin halkımızın emperyalist salgıncılara karşı savaşımına yaptıkları değerli yardımların, ne de Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin Ekim Devrimi'nden bu yana izlediği Leninci barış içinde yanyana yaşama politikasının, Türk-Sovyet ilişkilerinin halkların dostluğu ve işbirliği ilkelerine dayalı olarak geliştirilmesi yönündeki soğukkanlı çabalarının üzerini küllayemez.

Dışarda emperyalizmin, özellikle de Amerikan emperyalizminin en gerici, en saldırgan kesimlerine, içerde gittikçe daha da asalaklaşan tekel-lerin en işbirlikçi, en saldırgan kesimlerine dayanan faşist diktatörlük içerde barbarlığını, baskı ve terörünü daha da tirmandırırken, ölkemizi dışarda serüvenlere sürüklemeye çabılıyor. Amerikan ve NATO birlikleriyle birlikte, Türk-Sovyet sınırında gövde gösterilerine kalkışıyor. NATO'nun Batı Avrupa'ya yeni Amerikan roketleri yerleştirilmesi planını hararetle onaylıyor, ölkemizi komşu sosyalist ölkelere ve Yakındağu halklarına karşı bir tehdit ögesine çeviriyor.

Bu koşullar altında, Türkiye Komünist Partisi, cuntaya karşı geniş güçlerin birliğini, Amerikan emperyalizminin ve NATO'nun insanlık için yok olmak anlamına gelen nükleer savaş planlarına karşı ulusal direnişi örgütlemek için ardıcıl çaba gösteriyor. TKP, Nisan 1983 MK Plenumunda onaylanan «Barış ve Ulusal Demokrasi için» başlıklı Eylem Programı'nı yaşama geçirmek için çabalarını yoğunlaştırıyor.

Türkiye komünistleri, dün olduğu gibi, bugün de Türk-Sovyet ilişkilerinin barış, dostluk, işbirliği temelinde gelişmesi için çaba göstermeye özen gösteriyorlar. Burada, SBKP'nin, Sovyetler Birliği'nin ve sosyalist ölkelerin varlığını, gücünü ve politikasını en gerici güçlerin bile dikkate almak zorunda kaldıkları gerçeğinden hareket ediyorlar.

TKP başta ABD emperyalizmi ve NATO saldırganlarının barışa karşı saldırılarının ciddi şekilde arttığı, dünyaya cepheleşme ve çatışmanın dayatıldığı koşullarda komünistlerin enternasyonal birlik ve dayanışmalarına güçlendirmek gerektiğine inanmaktadır. Bu doğrultuda SBKP'nin rolünün belirleyici olduğu kanısındadır.

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi, Lenin'in Partisi'yle, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'yle Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temelinde sımsıkı bağlıdır. Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin İkinci Kongresi'nin, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 80. kuruluş yıldönümü, Sovyet komünistlerine, Sovyet halkına, uluslararası komünist ve işçi hareketine kutlu olsun!

Yaşasın Leninci Sovyetler Birliği Komünist Partisi!

Yaşasın Marksizm-Leninizm!

Yaşasın proletarya enternasyonalizmi!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

30 Temmuz 1983

Polonya Birleşik İşçi Partisi Merkez Kamitesi Birinci Sekreteri Voytsek Yaruzelski yoldaşa

Değerli V. Yaruzelski yoldaş,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi ve kendi adıma, 60. doğum yıldönümünüzü kutlar, en iyi dileklerinizi iletirim.

Nazi saldırganlarına karşı Sovyet ordusuyla, birlikte Polonya'nın kurtuluşu için savaşan yiğit Polonya 1. Ordusu'nun Henryk-Dabrowski tümenin komutanlığını yaptınız. Sosyalizmin, Polonya Halk Cumhuriyeti'ndeki kazanımlarını korumak yolunda Polonya Halk Ordusu'nun eğitilmesi ve yetiştirilmesinde büyük çaba gösterdiniz. Polonya'da sosyalizmin kazanımlarının pekiştirilmesi için, Sovyetler Birliği ile yakın işbirliğinin sürdürülmesi için ve Varşova Antlaşması Örgütü üyelerinin ortak barış politikasını yaşama geçirmek için Polonya Birleşik İşçi Partisi'nin ve Polonya hükümetinin başında ardıcıl bir savaşım yürütüyorsunuz.

Türkiye komünistleri, Şizi, sınanmış bir Marksist-Leninist ve enternasyonalist olarak tanıyor.

Değerli V. Yaruzelski yoldaş,

Türkiye Komünist Partisi, Size, 60. doğum yıldönümünüzde sağlık, esenlik, sorumlu görevinizde büyük başarılar diler.

*Komünist selamlarımızla
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

6 Temmuz 1983

Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve Türkiye işçi sınıfı adına kardeş Küba Komünist Partisi'ne ve Küba halkına Monkada Kışlası'na taarruzun 30. yıldönümü nedeniyle devrimci savaş selamlarını iletir.

Monkada Kışlası'na taarruz eylemi, Küba halkının ulusal ve sosyal kurtuluşu açısından bir dönüm noktasıydı. Önemi ve sonuçları bakımından yalnızca Küba halkı için değil, tüm bölge halkları için de bir umut, bir ışık ve cesaret kaynağı oldu. Türkiye komünistleri, Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Fidel Kastro Ruz yoldaşın bu tarihsel olayda oynadığı belirleyici rol ve onun mahkeme önündeki örnek tutumuna büyük bir değer biçiyorlar.

Değerli yoldaşlar,

Amerikan emperyalizmi ve bölgedeki işbirlikçileri, sosyalist Küba'ya ve bölgede ulusal ve sosyal kurtuluş için savaşılan halklara karşı saldırı, provokasyon ve karalama kampanyasını yoğunlaştırıyorlar. Faşist diktatörlük koşullarında savaşım veren Türkiye komünistleri, sosyalist Küba'yla ve tüm bölge halklarıyla dayanışma içindedir. Monkada kışlası taarruzunun 30. yıldönümü, Küba komünistlerine ve Küba halkına kutlu olsun!

*Komünist selamlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

26 Temmuz 1983

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitap-
cılardan satın alabilirler:

Adam-Kuckhoff-Buchhandlung

5100 Aachen

Löhgraben 4

Buchhandlung Ludwig Feuerbach

8600 Bamberg

Obere Brücke 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5070 Bergisch-Gladbach

Bertsberger Straße 128

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

4800 Bielefeld

Feilen Straße 10

Progress-Buchhandlung

5300 Bonn

Oxford Straße 17

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3300 Braunschweig

Adolfstraße 1

Dein Buch Volksbuchhandlung

2800 Bremen 1

Richtweg 4

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

6100 Darmstadt

Leuteschläger 3

Büchershop Angela Davis

4600 Dortmund

Kampstraße 80

Heinrich-Heine-Buchhandlung

400 Düsseldorf

Ackerstraße 3

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8520 Erlangen

Schiffstraße 5

Karl-Liebnecht-Buchhandlung
4300 Essen 1
Viehofer Platz 14

Tat-Buchhandlung «Johanna Kirchner»
6000 Frankfurt/Main
Schumannstraße 56

Buchzentrum in der Goethestraße
6000 Frankfurt/Main
Goethestraße 56

Buchhandlung Walter Herbster
7800 Freiburg
An der Mehlwaage 2

Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH,
6300 Gießen
Schiffenberger Weg 1

Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3400 Göttingen
Burgstraße 24

Internationale Buchhandlung GmbH.
2000 Hamburg 13
Johnsallee 67

Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3000 Hannover
Hamburger Allee 37

Buchhandlung kollektiv GmbH.
6900 Heidelberg
Plöck 64a

Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
3500 Kassel
Werner-Hilpert-Straße 5

Kollektiv-Buchhandlung
2300 Kiel 1
Falkstraße 16

Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5000 Köln
Fleischmengergasse 31

Buchhandlung Rosa Luxemburg
4150 Krefeld
St.-Anton-Straße 86

Bücherzentrum Süd-West

6500 Mainz

Bilhildisstraße 15

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

6800 Mannheim

U 2, 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.

3550 Marburg

Am Grün 56

Buchhandlung Libresso

8000 München 40

Türkenstraße 66

Karl-Liebknecht-Buchhandlung

4400 Münster

Steinfurter Straße 15

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8500 Nürnberg

Weinmarkt 12 a

Dein Buch Volksbuchhandlung

2900 Oldenburg

Am Damm 26

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8400 Regensburg

Glockengasse 7

Lenchen Demuth-Buchladen

6600 Saarbrücken

Nauwieser Straße 13

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5900 Siegen

Freudenberger Straße 18

Buchhandlung Homung und Steinbach

7000 Stuttgart

Wilhelmsplatz 1

Buchhandlung W. A. Bastigkeit

5500 Trier

Lindenstraße 10

Friedrich-Engels-Buchhandlung

5600 Wuppertal-Elberfeld

Gathe 55-57

İÇİNDEKİLER

Sayfa

<i>R. Kastro Ruz</i> Devrimizin bayrağı	729
<i>Penço Kubadinski</i> Sosyalist demokrasinin gelişmesinde toplumsal örgütlerin rolü	741
<i>Roland Bauer</i> Barış ve yaşam için nükleer savaşa karşı	752
<i>Jorge Pereyra</i> Yığınsal bir proleter öncü için	763
<i>Yuli Organisyan</i> Parti ve halk – Ortak yazgı	773
<i>Macid Hamid Musa</i> Emperyalizm ve gericiliğin saldırısıyla karşı karşıya	787
xx: Sosyal demokrasi ve Latin Amerika	790
<i>Miroslav Stepan:</i> Daha bugünden aktif olmak	802
xx: SBKP Gerçekler ve sayıları	812
xx: Reagan yönetiminde CIA	821
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">ÖZEL SAYFALAR</div>	
xx: TKP Merkez Komitesi'nin bildirisi	827
xx: TKP MK Politik Bürosu'nun açıklaması	830
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın SBKP Merkez Komitesine mesajı	833
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın PBIP MK birinci sekreteri V. Yaruselski yoldaşa mesajı	836
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	837

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi 40 dilde çıkıyor ve dünyanın her tarafında okunuyor.